

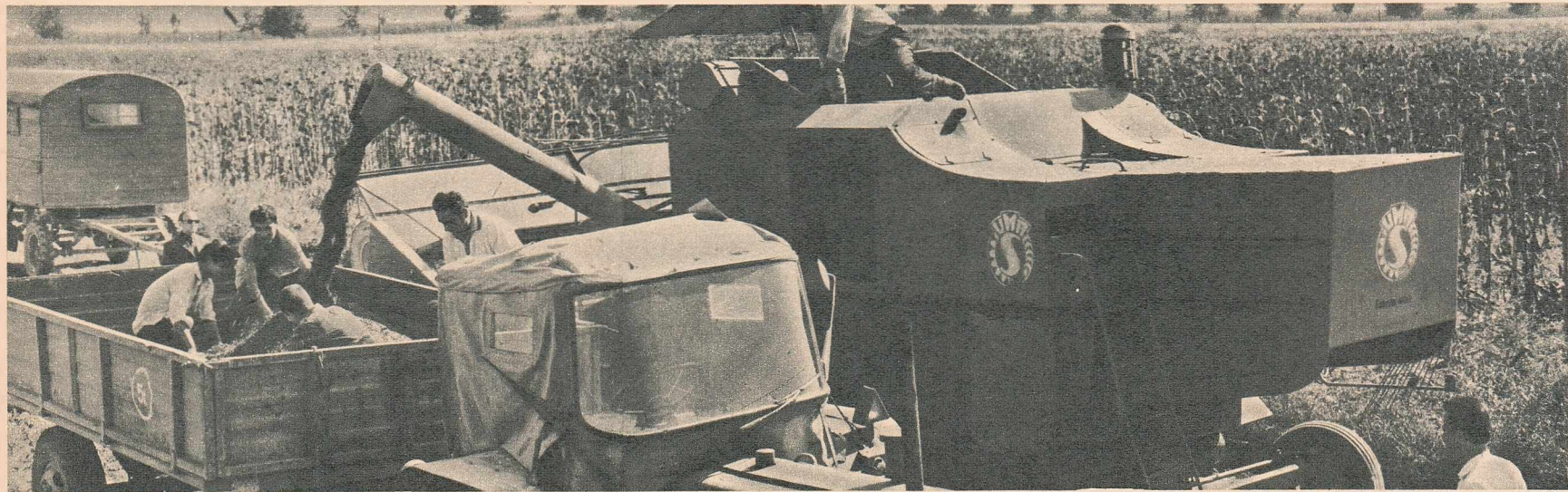
41
'70

FLACARA

ANUL XIX
NR. 801
OCTOMBRIE 1970

reportaj de șapte zile

Pretutindeni în țară Ziua recoltei a fost sărbătorită prin muncă

ziua recoltei

Sărbătoarea recoltei s-a transformat anul acesta într-o zi plină de muncă, în deplină concordanță cu nevoile acestei toamne. De la un capăt la altul al țării, din josul câmpiei și până în vârful dealurilor, cooperatorii, muncitorii fermelor de stat și mecanizatorii au fost prezenți pe ogoare hotărâți să recupereze rămășițele în urmă din actuala campanie. Lor li s-au alăturat mii de orășeni, elevi, studenți, muncitori, funcționari. Obiectivul nr. 1 a fost de data aceasta culesul porumbului și al celorlalte culturi de zi. Totodată, s-a continuat bătălia pentru recolta viitoare: semănatul grâului.

În ziua recoltei munca a fost rodnică: în județul Galați, de exemplu, recolta a fost strânsă de pe 650 ha iar în județul Olt s-a recoltat porumbul de pe 1000 ha, floarea-soarelui de pe 70 ha și sfecla de zahăr de pe 60 ha. O dovadă în plus a hărniciei țărănimii noastre cooperatiste.

să menținem ritmul de lucru al acestor zile!

Ultimele zile au marcat în toate zonele agricole ale țării o sensibilă creștere a ritmului de recoltare. La ora cind scriem aceste rânduri, întreprinderile agricole de stat au realizat culesul porumbului pe 46 la sută din suprafața cultivată, recoltarea floării-soarelui s-a terminat în aproape toate județele țării, iar strînsul cartofilor și al soiului s-a realizat pe mai mult de jumătate din terenurile cultivate. Au mai rămas de recolat culturile tîrzii de pe circa 350 000 hectare, suprafețele cele mai mari de porumb aparținînd unor unități din județele Tulcea, Timiș, Arad, Galați, Botoșani, iar cele de cartofi ale unor întreprinderi agricole

de stat din jumătatea de nord a țării (Suceava, Neamț, Covasna, Sibiu).

Prin succese remarcabile, obținute în același interval de timp, se recomandă și marea majoritate a cooperativelor agricole de producție. S-a muncit cu spor, folosindu-se judicios și cu un mai pronunțat simț gospodăresc mașinile, atelajele, forța de muncă manuală, fiecare zi bună de lucru. În acest sens trebuie să remarcăm largă participare a cadrelor de conducere din C.A.P., care au muncit cot la cot cu restul sătenilor cooperatori, ceea ce a demonstrat din nou că participarea efectivă la lucru reprezintă cel mai bun mijloc de a antrena la muncă masa largă a cooperativelor. Faptul că, de pildă, la C.A.P. «Mureșul», din Nădlac, brigadierii, inginerul șef și președintele cooperativei au fost prezenți la cîmp din zori pînă în noapte, a determinat — atît prin forța exemplului cît și prin îndemnul și sfaturile competente — mobilizarea oamenilor și obținerea unui randament sporit în desfășurarea lucrărilor agricole de sezon.

...Cu unele excepții, evident. Un popas la C.A.P.-Dumbrăvița, județul Brașov, nu poate demonstra cu aceeași putere de convingere și reversul medaliei. Lucrările agricole sînt aici extrem de întîrziate, iar oamenii se plimbă fără treabă pe ulițele satului, grație «sprijinului» binevoitor al cadrelor de conducere, și în special al președintelui Toma Belei, care acum, în perioada de vîrf a campaniei, poate fi întîlnit mai degrabă la cofetăria din Vlădeni decît în mijlocul cooperativelor.

De un real folos s-a dovedit în acest rîstimp și sprijinul generos al oamenilor muncii de la orașe, al miilor de elevi, studenți și al numeroaselor brigăzi de salariați sosiți din diferite întreprinderi și instituții, care, lucrînd alături de țărani cooperatori, au contribuit în mod eficient la urgentarea lucrărilor agricole curente.

Pretutindeni, așadar, zile spornice dar care ne îndeamnă totuși să reamintim străvechea zicală: totul e bine cînd se sfințește cu bine. Revitalizarea campaniei agricole de toamnă (după

pașii timizi ai ultimelor săptămîni) ne determină să fim optimiști, dar numai în măsura în care ritmul normal de lucru va înregistra în continuare aceeași constanță. Îndeplinind chemarea partidului de a strînge la timp și fără pierderi rodul acestei toamne, oamenii muncii din agricultură au datoria de a-și intensifica în continuare eforturile, de a folosi cu eficiență maximă fiecare ceas bun de lucru pentru recoltarea culturilor tîrzii și semănatul cerealelor de toamnă, pentru încheierea la timp oportun a tuturor lucrărilor agricole de sezon.

Liviu MAIOR

limbaj și educație

O problemă veche abordată dintr-un punct de vedere foarte nou, în simpozionul Universității-București.

Simpozionul organizat de Laboratorul de semiotică de pe lângă Universitatea-București cu tema «Limbaj și educație», în curs de desfășurare în momentul cînd revista noastră merge la tipar, este — am putea spune — de două ori interesant pentru publicul larg.

În primul rînd, pentru că reprezintă prima manifestare de anvergură a acestui centru recent înființat, deci el însuși o nouă etapă în peisajul vieții științifice bucureștene. În al doilea rînd, pentru că prin participarea reprezentativă a specialiștilor din cele mai diverse ramuri simpozionul evidențiază «înflorirea» fără precedent a așa-numitelor discipline de frontieră, care constituie un fel de carte de vizită a științei contemporane. Căci semiotica — sau teoria semnelor — este interdisciplinară prin definiție, ea interesează în egală măsură științele naturii și ale societății, pe filologi, matematicieni și biologi, esteticieni, logicieni și filozofi. Fiecare din ei utilizează un limbaj specific, fiecare este interesat — ca prim pas — să descopere unită-

țile distinctive din care se formează unitățile semnificative ale limbajului respectiv. Dacă în ceea ce privește limba vorbită, de fiecare zi, această categorisire nu este prea dificil de realizat (unitățile distinctive sînt sunetele, iar cele semnificative — cuvintele), nu același lucru se poate spune — ca să luăm un exemplu mai puțin obișnuit — despre semiotica cinematografului și în general despre semiotica în artă. Este numai un exemplu.

Dar de ce simpozionul susmenționat este consacrat problemei relației dintre limbaj și educație? La această întrebare tov. Henri Wald, șeful secției de teoria cunoașterii de la Institutul de filozofie, ne-a spus:

«Au rămas puțini oameni care cred că limbajul este doar o haină exterioară a gîndurilor, o îmbrăcăminte de zile mari, bună de pus doar cînd ieși în lume. Într-un anumit sens, limbajul este însuși corpul ideilor, «realitatea nemijlocită a gîndirii», după expresia lui Marx și Engels. Deci limbajul nu este numai un instrument de comunicare, ci și de formare a ideilor. Mai mult, după părerea mea el constituie mijlocul principal de care dispune societatea pentru a-și educa membrii ei, toate celelalte trebuind să fie derivate și subordonate limbajului. Deci limbajul trebuie mereu perfecționat, rafinat. Și aceasta cu atît mai mult cu cît el este și un instrument cu ajutorul căruia omul descoperă și chiar creează informație».

Fără îndoială că nu este posibil — și nici nu ne-am propus s-o facem — ca să schițăm în cîteva rînduri problematica semioticii, ci numai să semnalăm interesul crescînd de care această disciplină se bucură printre specialiștii noștri cu profilul cel mai divers. Acest fapt reiese și din titlurile comunicărilor la simpozion, din care spicuiem: prof. univ. Mircea Mălița — Temele perene ale educației în lumina teoriilor limbajului; acad. Grigore Moisil — Rolul educativ al limbajului matematic; prof. univ. Edmond Nicolau — Probleme cibernetice ale limbajului; prof. univ. Jean Livescu — Valoarea educativă a studierii filologiilor străine; prof. univ. Henri Wald — Supremăția

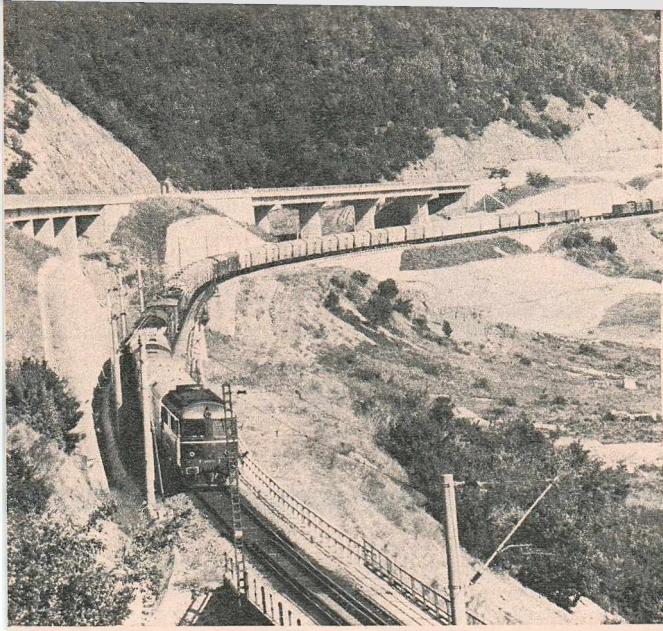
cărții; prof. univ. Mihai Pop — Semiotică și folclor etc.

Pînă în prezent nu s-a vorbit prea mult despre semiotică, în afara publicațiilor de specialitate. Chiar și simpla înșiruire a cîtorva din temele care fac obiectul simpozionului de la București evidențiază că aceasta este o stare trecătoare și că publicul larg va auzi din ce în ce mai mult despre noua disciplină, cu un «evantai» atît de larg de preocupări.

L. N.

o prețioasă investiție de inteligență

Brevetată pînă acum în Austria, Franța, Italia, R.F. a Germaniei, invenția inginerilor români Arpad Kelemen și Mircea Crivi, privitoare la reglarea turăției motoarelor electrice, continuă să suscite interesul specialiștilor de pretutindeni. Ea a fost brevetată recent și în Statele Unite, unde se preconizează construirea unor automobile echipate cu dispozitivul Kelemen-Crivi. Prin cercetările făcute la Institutul poli-tehnic clujean s-a reușit pentru prima dată în lume să se obțină turarea variată a motoarelor asincrone fără convertizoare. Mai mult, invenția românească rezolvă o problemă de mare importanță în tehnică, și anume, oprirea instantanee într-un punct dat, ceea ce, prin forța de inerție care continuă să acționeze necontrolat la toate motoarele electrice, nu se putea realiza înainte. Această remarcabilă invenție românească are aplicații dintre cele mai largi. Strungurile, de pildă, se vor putea fabrica fără actualele cutii de viteze care sînt generatoare de zgomote în uzină și nu asigură o precizie deosebită în executarea operațiilor de finete. Apoi, prin faptul că aceste motoare, cele mai răspîndite astăzi, se adaptează ușor la regimul de funcționare cerut de invenție, se vor putea înregistra progrese serioase în automatizări, construcția mașinilor de calcul etc. Autorii au fost invitați să-și prezinte invenția în cadrul unor conferințe în străinătate.

Noua magistrală din zona Porților de Fier — măiestrie arhitectonică dar și punct de atracție turistică.

măsurile urgente și radicale

Să pornim de la realitate, oricât ar fi de tristă: la Șantierul naval Tr. Severin sarcinile actualului cincinal nu au fost îndeplinite în întregime, chiar dacă pentru anul 1970 se prelimină o realizare a planului de producție la toți indicatorii. În anii trecuți indicii de productivitate a muncii au fost sub prevederi.

O primă cauză trebuie căutăată în lipsa de corelare în punerea în funcțiune a capacităților de producție, dar mai ales în deficiențele organizatorice și de aprovizionare a locurilor de muncă cu materiale și piese, scule și dispozitive, în lipsa de documentație și de tehnologii adecvate. Chiar dacă darea de seamă prezentată în adunarea salariaților încearcă să arunce vina pe... diversitatea produselor noi cu înaltă tehnicitate, se uită faptul că tocmai conducerea șantierului naval trebuia să ia măsuri din timp, să facă demersurile necesare pentru a se asigura ridicarea calificării muncitorilor, specializarea și cointeresarea lor.

A gândi în perspectivă, a avea cadrele necesare deja pregătite în momentul asimilării noilor produse, ține de capacitatea organizatorică și de acțiune a comitetului de conducere. Aducem în discuție obiectivul intrucât sarcinile viitorului cincinal sînt mult sporite, pe măsura capacităților reale existente la șantierul naval. Lunile care au mai rămas pînă la sfîrșitul anului trebuie să cunoască o astfel de intensitate a muncii încît rămîerile în urmă să fie total recuperate.

În viitorul cincinal se prevede o creștere a producției globale cu 67% și cu 52% a producției marfă, în timp ce indicii de productivitate a muncii va spori cu 41%. Pentru atingerea acestor parametri nu sînt suficiente însă doar măsurile de dezvoltare a șantierului, ci și eforturile interne de perfecționare a tehnologiei, de organizare judicioasă a producției și a muncii, de folosire la întreaga capacitate a utilajelor și a forței de muncă, cum le altfel s-a arătat și în dezbaterile adunării generale a salariaților. Sectorul de concepție trebuie să asigure încă de pe acum proiectele și tehnologiile noilor produse însușite, pentru nu se repeta «incidentul» anilor recuți.

Petre ANGHEL

țirgul internațional-bucurești

Încă puțin și prima ediție a Țirgului internațional-București își deschide porțile. România devine astfel țara-gazdă a unei deosebit de importante manifestări menite să sublinieze încă o dată prezența ei în circuitul economic mondial.

Așadar, de la 13 octombrie, cînd Țirgul se deschide pentru marele public, zeci de mii de persoane (specialiști, reprezentanți comerciali, tehnicieni sau simpli vizitatori) vor avea prilejul de a cunoaște ultimele noutăți în domeniul construcțiilor de mașini — progresul realizat în această direcție în multe țări ale lumii, cit și în țara noastră.

Pentru a se da amploarea cuvenită evenimentului și pentru a i se crea cadrul optim, organizatorii Țirgului oferă condițiile cele mai favorabile.

Pînă la ora cînd facem aceste însemnări, în cadrul expoziției au fost înălțate 7 hale noi și foarte multe pavilioane din sticlă care au darul să completeze vechiul spațiu existent. Aproape toate exponatele sînt deja fixate la locul lor. Au început să fluture drapelele naționale. Țirgul este dominat de silueta zveltă a noului tip de instalație de foraj (F. 320-3 DH) de fabricație românească, instalație foarte modernă și ușor transportabilă. Reșița este de asemenea prezentă cu motoare puternice de mari dimensiuni. Autoturismele românești, locomotivele electrice, tractoarele, vagoanele de cale ferată, instalațiile pentru industria chimică, pentru produs a-buri, laminalele noastre, machetele unor fabrici întregi pe care le construim peste hotare vor atrage, desigur, atenția vizitatorilor. Numai numărul exponatelor românești întrece cifra de 1 300. Peste 200 de ingineri și tehnicieni, majoritatea cunoscuți de limbi străine, vor da toate explicațiile necesare oaspeților din țară și de peste hotare.

Adăugăm că peste cîteva zile în cadrul Țirgului va apărea și un buletin zilnic, cu toate noutățile. De asemenea, un calendar al evenimentelor, care va anunța datele la care vor avea loc zilele naționale ale țării expozante, cit și datele cînd personalități din domeniul științei vor ține conferințe legate de progresul tehnicii.

F. URSEANU

implante... vaccin anticarie... metaloceramica... dinți + adeziv

Cea de-a 58-a sesiune anuală a Federației Dentare Internaționale a permis dezbaterile unei multitudini de probleme de arzătoare actualitate stomatologică și este un prilej de satisfacție pentru noi să constatăm aprecierea de care s-au bucurat, în acest context, realizările stomatologiei românești, atît pe plan organizatoric cit și pur științific.

Despre unele direcții de cercetare și realizări recente ale stomatologilor români ne-am întretinut cu conf. dr. Corneliu BURLIBAȘA.

L.N.: Una din principalele teme ale sesiunii de la București a F.D.I. a constituit-o contribuția chirurgiei la rezolvarea anomaliiilor dento-maxilare, și o serie de comunicări românești au fost consacrate acestei probleme. Este vorba de «performanțe» interesante în sine, pe plan medical, însă cu aplicații mai restrînse în masă, sau prezintă ele și mare interes practic?

Dr. Burlibașa: Din păcate este vorba de o problemă acută care afectează 50% din copiii din țara noastră. Această simplă cifră îi evidențiază adevărata dimensiune. Anomaliile ortodontice din copilărie se amplifică cu trecerea timpului și determină apariția cariilor și a paradontopatiilor. A luat ființă o nouă disciplină științifică, gnatologia, care se ocupă de echilibrul dinților în timpul «funcționării» lor. Ea studiază forțele însemnate care iau naștere de-a lungul axelor, suprafețele de abraziune etc. Aplicarea timpurie a tratamentului adecvat — inclusiv cel chirurgical — rezolvă situații complicate și previne pierderea dinților, care altfel ar surveni în mod sigur cîteva ani mai tîrziu. Vreau să menționez în acest context rezultatele obținute de dr. Mircea Diaconescu.

L.N.: Și dv. personal ați prezentat comunicări...

Dr. Burlibașa: Da, și eu, și dr. Gh. Boboc am obținut rezultate interesante. De pildă, așa-numiții canini incluși — care refuzau să «iasă», să crească normal — acum nu se mai extrag, ci se trag lent, cu aparate speciale. Astfel reușim să-i conservăm.

L.N.: Ce alte noutăți prezintă școala stomatologică românească?

Dr. Burlibașa: Vă referiți, desigur, la noutăți de ordin științific, deci nu de «ultimă oră» în sensul obișnuit. Astfel, prof. dr. Valerian Popescu face implante de 12 ani...

L.N.: Totuși ce e nou în acest domeniu?

Dr. Burlibașa: De doi-trei ani eu personal lucrez la implante de tantal, cu ace și șuruburi în formă de trepid, care, datorită acestei forme, se opun eliminării și nu lasă cicatrice. Rezultatele sînt însă variabile. Succese deosebite obținem noi în chirurgia de exereză a tumorilor maligne. Pînă nu demult aceste operații ducău la adevărate mutilări, dar situația s-a schimbat. Astăzi operăm în mod curent, de pildă, tumorile de glande salivare, în special de parotidă, conservînd nervul facial, care trece drept «prin mijloc». Pe plan chirurgical este o realizare extrem de dificilă, o deviere infimă a bisturului putînd duce la distrugerea nervului și deci la paralizie facială irecuperabilă. De altfel, tocmai teama de a atinge acest nerv determina pe chirurg — acum citi-

va ani — să opereze tumoarea dar să nu extirpe glanda, chiar afectată de boală.

L.N.: Ce alte realizări de frunte ale stomatologiei românești ați putea menționa?

Dr. Burlibașa: Prof. dr. Lucian Ene, prof. dr. Eugen Costa și conf. dr. Stelică Dumitrescu, de la Clinica de ortopedie a Facultății de stomatologie din București, fac cercetări într-o direcție foarte nouă: metaloceramica. Mă refer la acoperirea auzului dentar cu ceramică, deci cu un folos estetic evident. Este o tehnică foarte pretențioasă, care reclamă instalații speciale (cuptoare de un anumit tip etc.) și de aceea și noi, și alții ne aflăm încă la început. Totuși trebuie menționat că aceste cercetări se înscriu pe linia unor preocupări la scară internațională. În fine, un ultim aspect demn de relevat: foarte bunele rezultate pe care le obținem în traumatologia maxilaro-facială, proiectată în actualitate, din nefericire, de înmulțirea accidentelor de circulație. Accentul cade pe conservarea și reabilitarea fizionomiei. Specialiștii noștri fac adevărate minuni dar, firește, mă veți înțelege cînd îmi voi exprima speranța, în concluzie, că nici unul din cititorii acestor rînduri nu va avea nevoie de serviciile lor...

«BĂNCI DE DINȚI?»

Nu putem încheia rîndurile de față fără a mai cita pe scurt și alte păreri ale participanților la ultima sesiune F.D.I. asupra unor probleme stomatologice de arzătoare actualitate.

Implantele. Părerile variază mult, de la persoană la persoană. Dr. R. Cullen, din Marea Britanie, a demonstrat o tehnică nouă, pusă la punct în ultimii doi ani: implantarea de plăci de tantal, nu de «ace», ca în vechile metode. Placa oferă o suprafață de contact cu osul mult mai mare și implantul apare «solid ca granitul». Dar — ne-a declarat dr. Cullen — metoda poate fi recomandată doar în cazul cînd pacientul nu dorște sau nu poate purta o proteză mobilă. După aprecierea specialistului britanic, pentru a judeca despre succesul unui implant trebuie așteptat cinci ani.

Dr. Heinrich și grupul de specialiști din Bremen, R.F. a Germaniei, care practică implanturi în formă de trepid, sînt mult mai optimiști și afirmă că eșecurile, în experiența lor, au fost surprinzător de puține.

Vicepreședintele F.D.I., dr. Jacques Charon, dimpotrivă, ne-a declarat că stomatologi francezi de frunte păstrează mari rezerve față de implanturi, pe care nu le recomandă decît în cazuri cu totul excepționale. Foarte adevărate implaturile sînt respinse de organism sau, chiar dacă rămîn fixate în os, se menține un oarecare contact între os și exterior, apar supurații. O orientare nouă în Franța are în vedere implantarea de dinți adevărați, recurgîndu-se la așa-numite «bănci de dinți». Cercetările se află însă la început de drum.

Aceeași rezervă față de implante o manifestă de altfel și conducerea F.D.I.: prof. L.J. Baume de pildă.

Vaccin anticarie. «Nici o speranță în viitorii zece ani. Dar continuă cercetările, unele din ele promițătoare» — ne-a declarat prof. Leo Sreebny, S.U.A.

Protejarea dinților cu adeziv plastic. Despre această direcție foarte nouă de cercetare ne-a vorbit cu căldură prof. Knutson. Cu acest adeziv se acoperă, de pildă, suprafața «mușcătoare» a molarilor. Rezultatele sînt foar-

te bune. Tot pe bază de adezivi se prepară în prezent plombe speciale care se încorporează perfect dintelui, formînd o masă compactă extrem de rezistentă, de tipul incrustațiilor marine pe «coca» navelor, după o îndelungă călătorie pe mare — pentru a folosi plastica expresie a specialistului american.

L. NIȚESCU

AVANTAJELE ECONOMISIRII LA CEC

Uniunea Artiștilor Plastici și Casa de Economii și Consumațiuni a Republicii Socialiste România organizează cel de-al cincilea concurs de afișe cu tema:

Celor mai bune lucrări, Casa de Economii și Consumațiuni le va acorda următoarele premii:

PREMIUL I: un libret de economii cu o depunere inițială de 6 000 lei.

PREMIUL II: un libret de economii cu o depunere inițială de 4 000 lei.

PREMIUL III: un libret de economii cu o depunere inițială de 3 000 lei.

3 MENȚIUNI: constînd în librete de economii cu o depunere inițială de 1 500 lei fiecare.

Lucrările premiate devin proprietatea Casei de Economii și Consumațiuni, care le va folosi după cum va crede de cuviință, fără plata altor sume.

Afișele pentru concurs se vor prezenta în formatul 50×70 cm, numai cașerate (lipite pe carton, ramă, placaj) și vor fi astfel executate încît să poată fi tipărite în maximum 6 culori. Afișele care nu îndeplinesc aceste condiții nu se iau în evidență și nu vor participa la concurs.

Se poate prezenta un număr nelimitat de afișe.

Seleționarea afișelor se va face de către un juriu compus din reprezentanți ai Uniunii Artiștilor Plastici și ai Casei de Economii și Consumațiuni.

Afișele pentru concurs se vor expedia pînă la data de 21 octombrie 1970 pe adresa: **CASA DE ECONOMII ȘI CONSUMAȚIUNI A REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA** — Serviciul popularizare, București, Calea Victoriei nr. 13. Ele vor fi expediate împreună cu un plic închis care va conține un moto (același de pe spatele afișului), numele, prenumele și adresa autorului. Pe plic se scrie numai motoul.

Afișele care vor sosi la Centrala C.E.C. după data de 21 octombrie 1970 nu vor participa la concurs.

Cu prilejul «Săptămîinii economiei» din acest an, Casa de Economii și Consumațiuni va organiza o expoziție cu afișe selecționate din cele trimise pentru concurs.

reportaj de șapte zile

COPERTA NOASTRĂ

ADELA MĂRCULESCU, actriță de sensibilitate patetică, pe care nu o prea văzut-o, din păcate, în premiera ultimei stagiuni a Naționalului bureștean.

Fotografie de A. MIHAILOVICI

Prezentarea artistică:
Alexandru FRANCISCU

FLĂCĂRA. Redacția: București, Piața Școlii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Școlii».

an nou universitar

Prezența, la acest început de an universitar, a miilor de studenți în aulele și amfiteatrele centrelor de învățămînt superior din țară marchează un eveniment pe care ne-am obișnuit să-l sărbătorim, de la an la an, ca un fapt aparținînd unei conștiințe culturale și chiar sociale. Căci masa tot mai numeroasă a studenților deține o pondere specifică în ansamblul noilor relații care stau la temelia comunității noastre socialiste. Indiferent de profesiile cărora le dedică silința lor de perfecționare, viitorii specialiști — ingineri, economiști, profesori, oameni de artă ș.a.m.d. — ne sugerează o aspirație și o datorie colectivă concretizate, la sfîrșitul anilor de studii, în înfăptuirea viitorului care este nu numai al lor, dar și al țării întregi. Dacă prefacerile operate pînă acum în lăuntru învățămîntului universitar românesc sînt notabile, în schimb, pentru ca destinul specialistului de mîine să se împlinescă, în producție, în mod desăvîrșit, atunci, așa cum a subliniat tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU în cuvîntarea sa la adunarea festivă de la Sala Palatului, «este necesar ca învățămîntul superior să treacă cu mai multă îndrăzneală la îmbunătățirea, la restructurarea procesului instructiv-didactic». Și cine este mai în măsură să înțeleagă și să aprecieze aceste restructurări decît generația tînără, careia i se oferă sarcina plină de noblețe dar și de responsabilitate de a se bizui pe ele?

Misiunea celor 150 000 de studenți, dintre care 27 000 pășesc pentru prima oară pragul primătoarei Alma Mater, va fi astfel călăuzită de conștiința unei reciprocități finalizate mai tîrziu, la locul de muncă. Dar pentru a-și dăruia întreaga lui capacitate eforturilor de edificare a noii societăți, tînărul specialist trebuie de pe acum să privească munca, practica studențească, drept un element fundamental al formației sale profesionale și morale. De aceea tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU a ținut să precizeze următoarele: «Va trebui deci ca, în spiritul Directivelor Comitetului Central, să trecem la măsuri mai radicale spre a face ca, realmente, tot învățămîntul din țara noastră — și, desigur, și învățămîntul superior — să fie strîns legat de practică». În această privință statul nostru acordă marelui său sprijin tineretului studios, hotărît să se perfecționeze prin muncă și pentru muncă. Contextul material, economic — cămine, cantine, case culturale și sportive și altele — care precede stadiul de finalizare al specializării profesionale constituie el însuși o normă a sprijinului integral acordat de către stat tinerelor vîrstare, în așa fel încît să nu mai întîmpine vicisitudinile consemnate, cu amărăciune, în anii studenției, de atîția dintre marii noștri înaintași. Dominanta vieții studențești, tendința ei ideală, va rămîne deci însușirea valorilor culturale, procesul de cultivare multilateral — teoretic și practic — științific sau umanistic. Îmboldul către cultură prin intermediul muncii practice, îmbold neîngrădit de lipsuri mate-

riale și nesilit de influențe vătămătoare, va pregăti tot mai mult un rol de seamă tinerilor studenți, în lăuntru spiritului creator al culturii și științei naționale. Tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU a arătat în cuvîntarea sa că guvernul și Comitetul Central al partidului vor căuta, în continuare, cu hotărîre, să asigure îmbunătățirea învățămîntului superior în așa fel încît contribuția la dezvoltarea științei, culturii universale să devină o cauză, nu numai a viitorilor absolvenți, ci și a întregului popor român, constructor al socialismului.

I. NAPI

a zecea lucrare...

În noua stagiune teatrală dramaturgia originală va cunoaște — așa după cum au fost anunțate spectacolele atît din Capitală cît și din orașele țării — o prezență îmbucurătoare. La Teatrul «C.I. Nottara» se va reprezenta în curînd noua lucrare a lui Ștefan Berciu intitulată «Cercul morții». Autorul, cunoscut pentru imaginația și inventivitatea sa, rămîne consecvent felului său specific de tratare dramatică, suscitînd de la bun început interesul și prin titlul atractiv și... misterios «Cercul morții».

Nedorînd, bineînțeles, să divulge înaintea premierei «secretele» «Cercului morții», Ștefan Berciu ne-a mărturisit totuși că în piesa sa este vorba despre o tentativă de spionaj. Așa cum se

desfășoară acțiunea piesei, se pare că «enigma» va fi foarte greu de dezlegat, «cheia» ei urmînd să ajungă în posesia publicului abia în ultima scenă a spectacolului...

Premiera de la Teatrul «Nottara» cu «Cercul morții» reprezintă pentru Ștefan Berciu și evenimentul realizării celei de-a zecea lucrări dramatice.

N. SANDU

solemnitatea judecării

Pentru nimic nu se inflăcărează mai mult oamenii ca pentru ideea de dreptate. Ea a pătruns în conștiința socială ca una dintre valorile fundamentale ale existenței umane. Nimic mai firesc, intrucît numai prin concretizarea acestei idei se poate asigura plenara realizare a relațiilor dintre individ și societate.

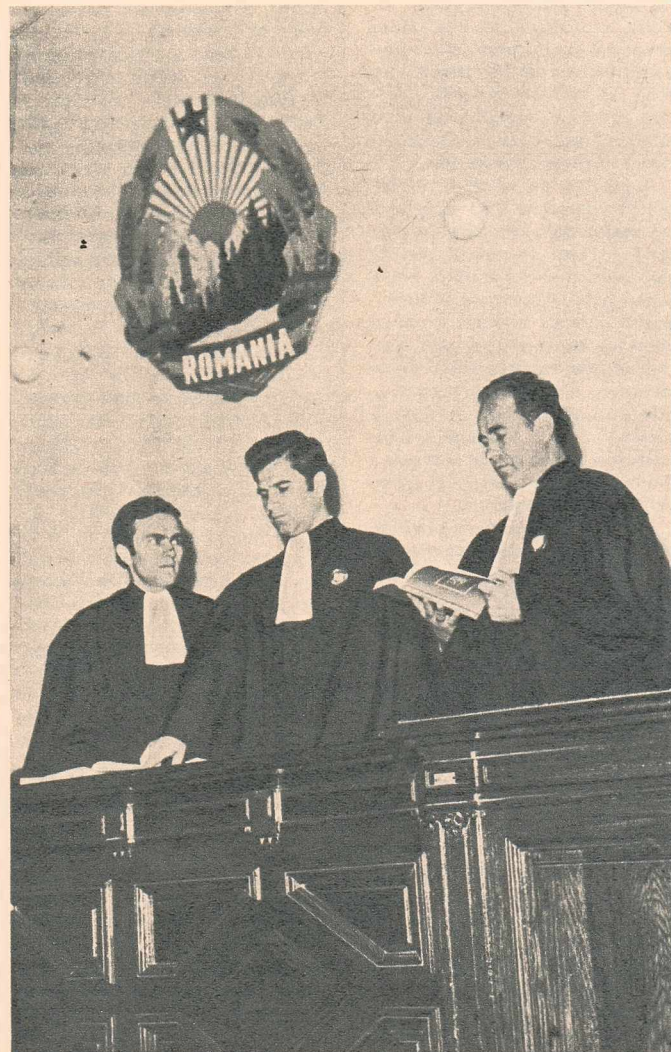
În acest scop, normativele editate în țara noastră au instituit un cadru legal adecvat, în care garanțiile constituționale și procedurale (oralitatea, contradictorialitatea sau publicitatea dezbaterilor) converg spre asigurarea unei ambianțe favorabile realizării într-un mod democratic a ideii de justiție. În acest con-

text se înscriu și dispozițiile art. 85 din legea nr. 58/1968 pentru organizarea judecătorească care prevăd ca în ședințele instanțelor judecătorești membrii completului să poarte ținuta vestimentară de judecată. Acest text legal a fost concretizat zilele trecute, cînd magistrații de la toate instanțele au îmbrăcat roba simbol al solemnității actului procesual, de împărțire a dreptății.

Acest act de tradiție nu este un scop în sine și nici o pură formalitate. Ținuta vestimentară a judecătorilor și procurorilor reprezintă tocmai un element de formă care imprimă în mod adecvat solemnitate și prestație însăși conținutului activității judecătorești. Această concretizare a dispozițiilor legii de organizare judecătorească face parte integrantă din ansamblul măsurilor ce s-au luat și se vor lua pentru a așeza justiția pe piedestalul ce i l-a consacrat de veacuri setea de dreptate a oamenilor.

Măsura se înscrie în ambiție propice în care au fost reevaluate noțiunile de legalitate și echitate socială în toată plenitudinea semnificației lor majore.

Gabriel Iosif CHIUZBAIAN
judecător

Băieții veseli lin codăești

Luind concediu fără plată și enul de Vaslui, Sfântul Petru ajuns deunăzi, prin mijloace personale, până în hotarul comunei Codăești. Pe urmă s-a întâmplat așa că, apucînd-o agale e-a lungul unui drum de țară larginit de ogoare mîndre și eculese, a dat cu ochii de un rup de tineri mecanizatori. Se-au bătut de băieții la umbra tractoarelor, veseli, ghidușari și fără treabă.

— Ziua bună — a glăsuț sfîntul, luînd înfățișarea unui muritor de rînd, om de treabă, cu uletin de Vaslui, haine în rate cheniză luată pe cînstiteala la A.P.L.

— Să ne trăiești, sfinția-ta! — au răspuns băieții, ițindu-i pe sub paltonul de împrumut haina ionahală.

— Care va să zică m-ați recunoscut — a mormăit nemulțumit sfîntul, reintrînd fără chef rolul bătrînelului cu vorbă țaoasă și uitătură galeșă. Dacă-i ia, atunci iertată-mi fie întrebarea: cum se poate că ați ales pas de hodină tocmai acum, în miază zilei?

Dar, realități și nepoliticoși, actoriștii i-au retezat-o și de data aceasta:

— Lasă-te de iordane, părinte, spune-ne mai bine pe ce linie șiți venit?

— Particulară... Mai exact spus, e data aceasta am coborît pe amînt pentru a face minuni pe cont propriu. V-am văzut de sus am stați grămadă, fără treabă, m-am gîndit c-a dat necazul este voi. Am mai avut un caz semănător acu vreo 200 de ani, nd am oblojit sufletul unui om nărît, cu pămînt puțin, fomeie și a copii flămînzi. A scris la mpul potrivit despre toate acestea omul meu, Petre Ispirescu. Dar iaca, socoteala de sus u se potrivește cu cea din odăești. V-am găsit zdraveni, înătoși, puși pe șotii și cu schimătorul de viteze pe stînga... — glumit modern bătrînelul, reîrîndu-se probabil la sticla cu băscău așezată undeva la stînga băieților.

— Și ce e rău în treaba asta?

— Nu e rău, dar nu e bine... întîrzie culesul, întîrzie semăntul și, după cum bag seamă, ici arăturile nu sînt prima lux. poate vă ajut și îndrept lucrurile u vreo minune.

— La ce preț?

— Fără parale. Îmi tăiați numai chitanță: primit 1 (una) miune, data, semnătura și gata. vem și noi controale.

Atunci băieții cu tractoarele u devenit de-a dreptul obraznici: — Vezi-ți de drum și nu-ți neltui concediul pe prostii. Chiar acă faci tractoarele să umble ngure tot nu putem să-ți deontăm minunile.

— Vă reclam la județ.

— Tot degeaba, fiindcă noi a-ărținem de lași.

— Bag reclamație la Iași.

— Șefii noștri nu se amestecă i treburile județului Vaslui.

— Dar ai cui sînteți, Doamne irtă-mă?

— Ai nimănu. Înainte de re-rganizarea teritorială întreprin-erea noastră, I.M.A.-Codăești, excuta lucrări în fostul raion aslui. Granița județului a tre-ut exact prin dreptul sediului ostru și ne-a plasat în județul și. Cu toate acestea noi am con-înuit să lucrăm între limitele echilului perimetru teritorial, eci în județul Vaslui. Dacă lu-

crările sînt proaste, nu răspun-dem în fața Direcției agricole județene Vaslui, dar nici controale nu primim de la frații noștri din Codăești, deoarece n-au dreptul să urmărească lu-crările realizate în alt județ... Ei, ce zici, te-ai prins la poantă?

Dar sfîntul tot nu s-a lăsat bătut și a hotărît să facă minuni pe cale oficială. Drept care a înaintat reclamație și memoriu pe adresa redacției noastre.

Să vedem ce-o ieși.

Liviu TIMBUS

doi primari

Electricianul Constantin Buricescu se plimba într-o zi prin sat, așa, de unul singur. Și gîndea. «Aici, în sat, la Teliu, ar mai fi multe de făcut. De ce nu se fac? «Navetiștii» — și sînt vreo opt sute la număr — urcă o pantă destul de anevoioasă ca să ajungă la gară. Nu se poate oare căia o stradă? Dar podurile peste Teliu nu-s ele și multe, și proaste? Nu se pot oare face niște poduri metalice? Pentru toate acestea și încă altele, de ce ar fi nevoie? De materiale. Dar în primul și în primul rînd ar fi nevoie de oameni care să nu se ascundă după «nu știu» și «nu pot», de oameni cu inimă...»

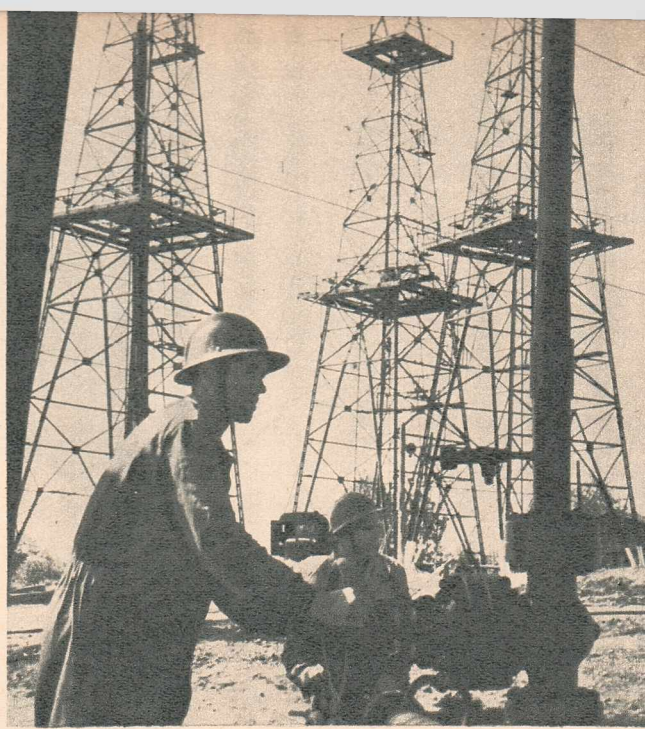
Cam în același timp cîțiva oameni se sfătuiau pe treptele căminului cultural: «Nouă ne trebuie un om care să știe să pună la inimă, un bun gospodar. Priviți casa lui Buricescu: are încălzire centrală, are presiune de apă, baie — totul ca la oraș, totul făcut de mîna lui. Asta ce-nseamnă? Că-i gospodar și, să recunoaștem, gospodari ca el nu prea avem. Eu am să-l propun».

Și la alegeri (acum un an și jumătate) Buricescu a fost propus și ales primar. Nu-i place să vorbească despre el și realizările lui. «Nu realizările sînt importante, ci cantitatea de muncă depusă de oameni pentru obținerea lor, cit și volumul de omenie și înțelegere de care au dat dovadă». A refuzat să se destăinuie. Atunci m-am mulțumit să spicuiesc din carnetul său de note. Iată cîteva exemple: «Am suit de trei ori drumul spre gară ca să văd cum e; e greu, e departe, trebuie făcută o stradă». Azi strada există. Mai există azi (reprezentînd metamorfoza unor însemnări din amintitul carnet): două intersecții, nu departe de intrarea în Teliu, patru străzi noi, o echipă de pompieri, plantări de pomi, materiale pentru două poduri metalice și trei din lemn, îndiguiri ale Teliului și pîrului Școlii. Pentru viitorul apropiat, carnetul primarului consemnează lapidar: defrișarea a 300 de hectare de pădure, un complex al cooperăției de consum, un magazin alimentar în Teliu-Vale, un loc de agrement pentru tineret pe Valea Cetății.

Într-un județ învecinat Brașovului, în Vilcea, la o distanță de 300 kilometri de Teliu, am bătut în poarta altui primar, Dumitru Totică din Bujoreni.

Și aici, la Bujoreni, acest principiu nobil are corespondență în cifre și fapte: baza materială a școlilor s-a dezvoltat, a apărut o baie comunală, în satul Bogdănești, pînă ieri izolat de lume la o ploaie mai puternică (drumuri multe și inundabile), azi se circulă cu mașina, tot aici există acum și o grădiniță de copii... Cu alte cuvinte, nici Buricescu și nici Totică nu-s excepții. Sînt oameni noi, reprezentanți ai aceleiași noi generații.

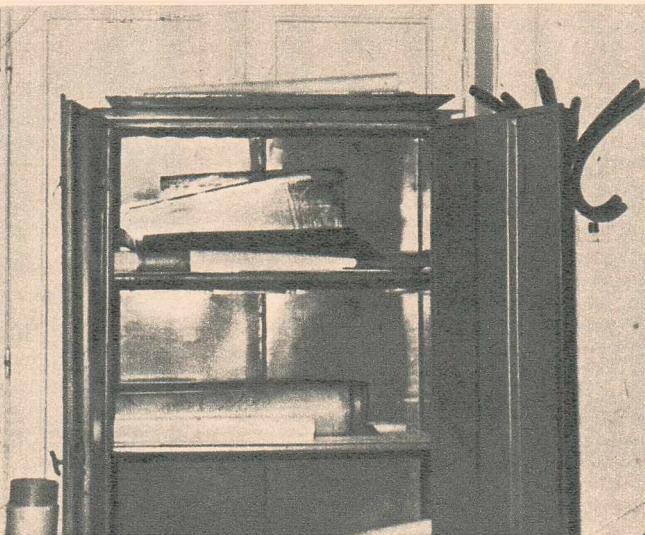
Bazil DUNĂREANU

ZIUA PETROLISTULUI

Ne-am obișnuit cu imaginile acestor bărbați urcînd pe schele, și poate uităm uneori de cîtă dibăcie și abnegație e nevoie pentru a înălța spre soare banalii brazi artificialii ai sondelor. Nu știm totdeauna cîtă emoție și spectaculos ascunde veghea nopții pentru buna funcționare, dar în mod sigur ziua lor ne obligă la un prinos de recunoștință.

CRONICĂ JUDICIARĂ

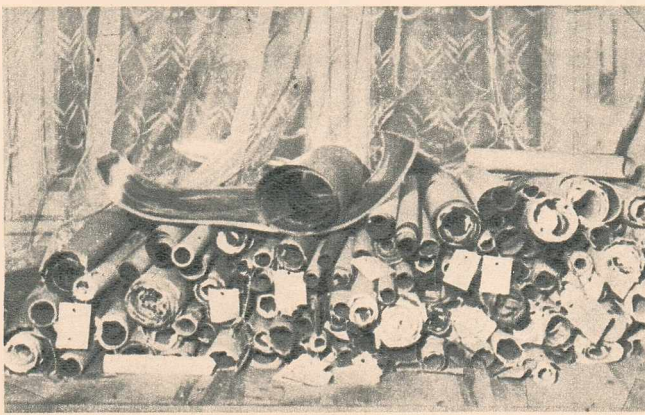
mostre ale neglijenței

În contrast cu imensa majoritate a salariaților care dovedesc un înalt spirit de răspundere civică și profesională în păstrarea și manipularea documentelor secrete, se mai întîmplă, din păcate, să constatăm și situații ca cele prezentate în fotografiile alăturate.

Un recent control efectuat de organele competente de stat la Serviciul cadastru și evidența fondului topografic al Consiliului popular al județului Buzău a evi-

dentiat poate nu atît neglijența cu care este tratată păstrarea documentelor cît mai ales în-calcarea crasă a normativelor legale ce reglementează acest important sector de activitate. Cele două fotografii (fișetul găsit deschis și grupul de documente, schițe, planuri etc. aruncate pe mese) ne scutesc de orice alt comentariu. Sperăm că cei în drept vor lua nu numai act de cele arătate, dar și măsuri eficiente care să ducă la eradicarea unor asemenea obiceiuri.

Petre HŁADCHI-
BUCOVINEANU

culturală

Dacă aveți baftă ca, în urma unor insistențe repetate, să fiți fericita gazdă a unor amici cu poftă de mincare bine dezvoltată, e cazul să încercați cu ei un act de cultură. Cine știe? Poate se prinde. Ar trebui să începeți prin a le comunica, bunăoară, că proprietatea pe care o au muritorii de rînd de a se hrăni, deci și cei de față, o au și viețuitoarele umanoide, care fac parte din tagma vedetelor cu renume internațional. Așa este cazul și cu drăgălașa cea șatenă pe care am văzut-o și auzit-o cîntîndu-ne așa frumos la televizor (păcat că așa rar) pe nume Françoise Hardy. Ea, de pildă, papă, înainte de a-i trage o cîntare (ca să prindă puteri, zice), un Gurkenschiffchen. Adică (și nu pregețați a așeza și dv. în fața fiecărui audient) o jumătate de castravete tăiat de-a lungul, pe care sînt instalate cu moț 3-4 grămăjoare de brînză frecată cu unt, fie de vacă, fie de chester (chiar, cum o fi dispărut din magazine bunătața noastră de brînză de Bucegi?) și intercalate cu grămăjoare din feliuțe de gogoșari sau de morcovi cruzi. Pe brînză se adaugă, de sanchi, ba o frunzuliță de pătrunjel, ba o măslină, ba vreun virf de crenvurst sau cîrnăcior. Și taie fetița din vorseise-ul acesta cîte o feliuță și le înghite fără piine (d-aia o fi așa slăbuță); dar musafirii dv. pot să le mestece cu cîte o înghițitură de rachiu de vin, ca să li se dreagă vocea.

E complet neindicat a aduce vorba despre Maria Callas, că dumneaei are obiceiul de a minca sparanghel și, după cum știți și dv., fermele și CAP-urile noastre nu și-au pus în plan să cultive această legumă, așa că li s-a cam stins stirpea, aidoma verzei de Bruxelles. Și nici despre Hitchcock să nu vorbiți, că dînsul binevoește a dejuna banane gătite (nu se știe ce legătură au cu «Păsările»), și v-am spus eu într-un P.S. că nu pierde lumea fără ele (și nici cu). Așa că amintiți-le mai bine de Jean Marais, care uneori și cîntă, dar are calitatea c-a fost Fantomas, și tînar, și la noi în țară (l-a publicat și «Flacăra» copertă), și e ahtiat după chiftele prăjite. Dar cum? Servite cu fantezie: pe o chifteleuță fierbinte (bineînțeleas, din carne de vacă) pune și-un ou (ochi), pe alta o felie de brînză cu o frunzuliță de țelină, iar pe a treia o felie de roșie în care ascunde un câțel de usturoi.

Dacă oaspeții mai sînt dornici de cultură, vorbiți-le de Louis Armstrong, că-i simpatic, cîntă frumos, ne cunoaște, și mînîncă un soi de sandwich care merită pus pe masă. E făcut din două felii subțiri de piine albă superioară, care sînt unse cu unt pe ambele părți și între care sînt introduse două felii de suncă sau spată, care cuprind la rîndul lor o felie de brînză de Olanda. Ținute la cuptor vreo 15-20 minute, se servesc pe o frunză de salată, într-o farfurioară pe care se mai adaugă două felii de roșii. Rezultatul consumării acestui sandwich se ilustrează cu muzică, de pe discuri sau magnetofon, din spirituals-urile bătrînelui Satchmo.

Odată încheiată și această a treia expunere, se mai poate admite, ca material didactic stimulativ, 10-15 minute de muzică și maximum încă un pahar de Cabernet. Mai mult nu, că riscați ca, din exces de înțelegere a dizertației dv., oaspeții să înceapă a face vocalize.

P.P. NAȘU

O VOCATIE REALIZATA INTEGRAL

de Mihai HETCO

Fotografii de Traian PROSAN

și S. STEINER

Citeam în urmă cu câțiva ani un dialog reprodus dintr-o revistă străină, în care se discuta cu argumente pro și contra, cât se poate de convingător, «mixtiunea» maselor plastice în viața noastră cotidiană. Dialogul, imaginar, pe cât de pasionant, pe atât de spiritual, dădea, după cum era și firesc, în cele din urmă câștig de cauză maselor plastice, calităților lor deosebite, care le conferă dreptul de a se substitui metalului și lemnului mai ales, materiale clasice mult prețuite (invocate cu nostalgie de unul din preopinanți), dar și foarte scumpe și devenite chiar «rare» prin excesiva și intensă folosire.

Datele discuției mai sus-amintite sînt și azi valabile, deși nimeni nu ar mai contesta, nici în glumă, dreptul maselor plastice (căci este un drept cîștigat de acestea prin propriile lor calități) de a fi puse nu numai pe picior de egalitate cu materialele tradiționale, ci chiar de a le întrece. Industria este cea care tînde să pună tot mai mult în valoare calitățile polimerilor. «Apetitul» ei pantagruelic nu poate fi potolit fără aceste produse, obținute ieftin, din petrol sau gaze. Pădurile tăiate se refac greu, în ani și ani, zăcămintele de minereuri nu sînt nici ele fără fund. Iată de ce o industrie puternică, o industrie care se respectă, nu poate face abstracție de folosirea cât mai variată a proprietăților maselor plastice. «Plasticul» s-a insinuat în viața noastră cotidiană în așa măsură încît a-i blama relativă-i lipsă de personalitate invocînd nostalgic «bidermayer» din lemn de trandafir în locul fotoliului simplu, monocrom, comod și ieftin, și pana de gîscă în loc de universalul

Unul din
multiplele produse
ale Uzinei
de prelucrat
mase plastice—
București:
câști de protecție
pentru constructori
și mineri.

Mașini moderne
de mare eficacitate:
secția de produse injectate.

Navete pentru bere
există —
uzina le produce
în cantități uriașe.
Mai rămâne
de rezolvat
o singură problemă:
berea,
în cantități suficiente
și de-o calitate
superioară...

pentru autovehiculele «Dacia» și pentru autocamioanele și tractoarele Brașovului. De altfel, 90% din producția uzinei ia drumul industriei și agriculturii (aceasta din urmă fiind reprezentată prin saci și folii din polietilenă, necesare serelor), restul producției fiind destinat comerțului cu amănuntul — jucării, navețe pentru fructe, lăzi pentru sticle de bere etc.

Se înțelege că o asemenea pondere este justificată prin calitatea produselor ce iau drumul uzinelor și întreprinderilor de tot felul. De elasticitatea peretelui unei țevi, de rezistența acestuia depinde câteodată funcționarea unui întreg agregat, de capacitatea unui reper de a face față oricăror solicitări este legat mersul unei mașini sau al unui tractor. În asemenea condiții, controlul calității produselor capătă o semnificație aparte. Exigențele acestui control au crescut considerabil în ultima vreme, reflectând preocupările colectivului uzinei în această direcție. Astfel, controlorii de calitate, cei ce «semnează» ieșirea pe poarta întreprinderii a unui nou produs, au fost recent supuși unui sever examen de verificare a cunoștințelor. În calificarea fiecăruia a fost apreciată după nota obținută la acest examen. Pentru anul viitor — află tot de la serviciul C.T.C. — un număr de 20 de controlori vor urma cursuri de calificare.

Concomitent sînt puse în practică o serie de metode de fabricație menite și ele să ridice calitatea produselor. Astfel, printr-un sistem suplimentar de recepție și supra-

veghere a ciclului de fabricație s-au îmbunătățit calitățile electrice ale tuburilor I.P. și I.P.E. (înlocuitorii tuburilor Bergman). Iar prin îmbunătățirea fitingurilor s-a mărit capacitatea de rezistență a țevilor. La ora actuală, pentru produsele injectate se revizuieste întregul parc de matrițe, urmărindu-se găsirea unor soluții constructive îmbunătățite.

Așadar, calitatea superioară a produsului — condiție sine-qua-non a realizării sale totale — este asigurată. Celălalt atu al produsului din mase plastice — ieftinătatea sa, faptul că înlocuiește o serie de materii prime valoroase — de asemenea este prezent. Un calcul destul de simplu relevă că producția de țevi din policlorură de vinil din acest an va înlocui circa 6 750 tone de țevi metalice, că tuburile necesare instalațiilor electrice realizate în același interval de timp reprezintă o economisire a altor 10 000 tone de țevărie metalică, iar navețele din polietilenă folosite la transportul alimentelor «cruță» circa 2 000 mc de lemn. Semnificativ.

Spuneam la început că «întreprinderea-mamă» de prelucrare a maselor plastice începe să fie eclipsată de noii veniți, uzinele din Iași, Buzău și Orăștie, a căror vigoare este în concordanță cu exigențele acestor ultimi ani, de dinamică dezvoltare a tuturor ramurilor economice.

Dotare tehnică superioară, productivitate sporită (numai uzina din Iași are o produc-

pix, este numai afectare și snobism. Acestor nostalgici ar trebui să le fie teamă. Dacă, în semn de protest, masele plastice ar declara grevă și ar dispărea din viața noastră, respectivii domni s-ar trezi aproape în postura împăratului din poveste, teribil de pus la punct dar cam... nud.

Dar cum spuneam, industria a fost cea care a pus prima în valoare calitățile maselor plastice. Preocupări similare au fost și sînt și la noi. Istoria prelucrării maselor plastice românești este relativ recentă, de 13 ani, și este legată de uzina cu același nume din București.

De aici, din vecinătatea Oborului poliacrom și zgomotos, au pornit, la început mai timid, apoi din ce în ce mai impetuos, sulele, apoi miile de kilometri de țevi, tuburi, profiluri care aveau să ajungă pe toate șantierele patriei, în întreprinderi și uzine, oriunde era posibil ca metalul și lemnul să fie înlocuite cu succes.

Stație-pilot, Uzina de prelucrare a maselor plastice a cunoscut cu ani în urmă emoțiile premierelor, dificultăți pe care această poziție implică. În primii ani de activitate, materia primă (policlorura de vinil, polietilena și polistirenul) se importa. Neexistînd apoi tradiție în materie de industrie a maselor plastice, procesul de producție demara greu la început, multe dintre produse neavînd calitățile scontate. În competiția cu țeava de metal, cea de plastic refăcea greu handicapul. Au fost necesari ani de muncă asiduă, de studiu concentrat (uzina a dispus încă de la înființare de un laborator propriu de cercetări) pentru ca produsele obținute din policlorură de vinil, polietilenă sau polistiren să posede calitățile necesare care să le confere dreptul de a pune în discuție supremația metalului și lemnului. Cu timpul, prin darea în exploatare a unor mari obiective ale industriei noastre chimice, cum ar fi combinatele petrochimice de la Borzești, Brazi sau Pitești, s-a reușit ca întreaga materie primă să fie obținută în țară. Noile uzine de prelucrare a maselor plastice de la Iași, Buzău, Orăștie, mai moderne, cu o capacitate de producție sporită, înd să pună în umbră întreprinderea situată în «gura» Oborului, care însă prin experiența sa, prin faptul că a fost la noi deschisă, a fost oarecum în avantaj. Noile uzine de prelucrare a maselor plastice, face figură de clasic.

Cum își onorează titlul prima uzină de prelucrare a maselor plastice din România, cum, într-un context atât de prestigios? Prin calitatea ireproșabilă a produselor sale, prin conținutul și multiplul efort vizînd atingerea unor parametri calitativi și mai nalți. În această direcție este demnă de subliniat inițiativa uzinei de a impune clauze suplimentare în contractele de achiziționare a materiei prime de la combinatele chimice din Borzești și Pitești. Pentru că oricît de bine ai munci, oricîtă experiență ai avea, dacă polietilena nu este de calitate superioară (cum s-a întîmplat în trecut...), nici produsul respectiv nu poate fi din cale-afară de reușit... Ceea ce impresionează în periplul făcut prin diversele secții este ritmul în care se realizează cele circa 1 000 de produse ale uzinei. Policlorura de vinil, polietilena, polistirenul suferă transformări succesive ce le materializează în final în cele mai diverse țevi și tuburi, de variate forme și calibre, atât de necesare industriilor electrotehnică, ușoară și chimică, în nenumărate repere ce încep să se impună tot mai mult și în cadrul industriei constructoare de mașini.

Să amintim doar că în cele patru secții ale uzinei se nasc, printre altele, granulele de vinil folosite la cablurile electrice, repere

ție de trei ori mai mare decît întreprinderea din Capitală). Este o realitate. Dar nuanța nostalgică ce se ghicește în glasul interlocutorilor mei, ingineri și tehnicieni din uzină, nu durează decît o clipă. Îi ia locul mîndria. Mîndrie pe deplin justificată. Uzina de prelucrare a maselor plastice din București a fost și rămîne o școală. Deviza ei: produse de o calitate ireproșabilă (n.n. — în tot cursul acestui an întreprinderea n-a primit nici o reclamație în legătură cu calitatea necorespunzătoare a vreunui produs de-al ei!). Pe aici a trecut cvasitotalitatea specialiștilor în domeniu, oameni care au transmis flacăra cunoștințelor însușite în patru colțuri de țară.

— Eram tineri, adică mai tineri ca acum, se corectează zîbind inginerul Nicolae Pop, șeful serviciului tehnic. Prima promoție de ingineri specialiști în mase plastice. Am debutat o dată sau aproape imediat cu înființarea uzinei. Media de vîrstă a colectivului: 25-30 ani. Mult entuziasm, dar atîta nu era suficient. Trebuia să cunoaștem la perfecție funcționarea unor mașini cu totul noi, «să visăm» un întreg proces tehnologic. Cu alte cuvinte, după examenul de stat au urmat alte examene, de fapt dăm și acum, și nu dintre cele mai ușoare...

Rezultatele acelei munci înfrigorată, purtînd pecetea entuziasmului propriu tinereții, nu s-au lăsat așteptate. S-a format o

O VOCATIE REALIZATA INTEGRAL

pleiadă de specialiști ale căror cunoștințe temeinice au determinat creșterea vertiginosă a producției, diversificarea ei neconținută și — mai ales! — atingerea unor parametri calitativ superiori.

Calitățile pedagogice de prim rang ale uzinei au fost încă o dată puse în valoare în ultimii ani, o dată cu debutul în producție a uzinelor de prelucrare a maselor plastice de la Iași și Buzău. Timp de un an, câteva zeci de muncitori de la respectivele întreprinderi au urmat în uzina bucureșteană cursuri de calificare, ducând la întoarcere prețioase deprinderi de muncă riguroasă, de autoexigență. Demarajul bun și calitatea produselor obținute în cele două întreprinderi atestă nivelul «lecțiilor» predate în uzina bucureșteană.

N-aș vrea să închei fără să mă refer în câteva cuvinte la perspectivele de viitor ale uzinei. Am să invoc mai puțin cifrele, cât un factor a cărui punere în aplicare va impulsiona activitatea întreprinderii. Este vorba de hotărârea luată la nivel de minister de a axa întreaga producție a uzinei pe specific industrial și în parte agricol (țevi, repere, foi de polietilenă etc.), renunțându-se la producția destinată comerțului cu amănuntul (jucării de tot felul, articole de larg consum), producție ce va fi preluată de întreprinderi ale cooperăției de consum și ale Ministerului Industriei Ușoare.

Se confirmă astfel din nou vocația exclusivă de constructor de calitate a uzinei bucureștene, de copărtaș responsabil la orice premieră industrială de anvergură.

Experiința de un deceniu și mai bine a Uzinei de mase plastice-București a fost salutară în punerea în funcțiune și a altor întreprinderi similare. În fotografie: secția ultramodernă a Uzinei de prelucrat mase plastice din Iași, ai căror muncitori și-au desăvârșit măiestria în uzina din Capitală.

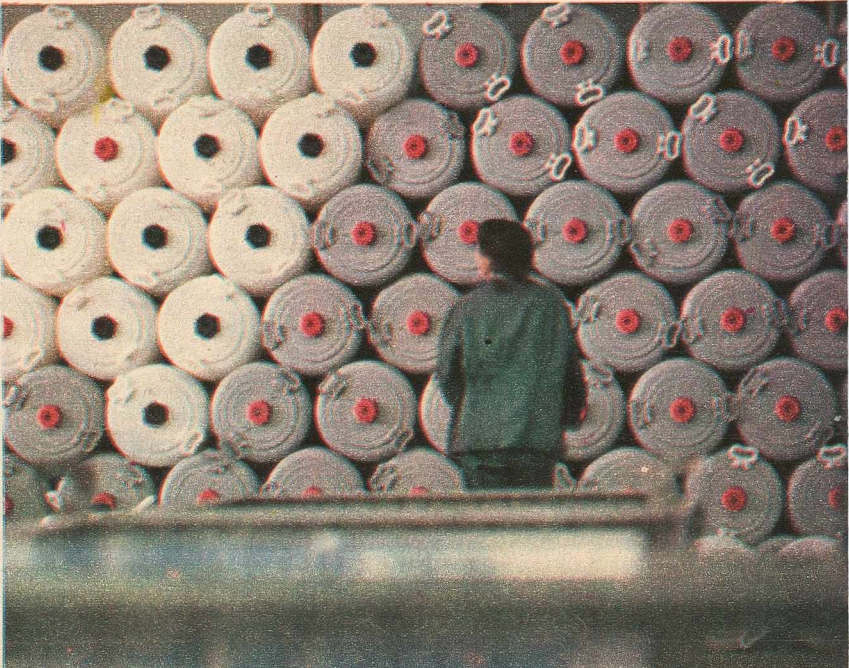
Într-o singură imagine, argumentul suprem al ofensivei maselor plastice în industrie: țevi din P.V.C. — înlocuitoare a tuburilor Bergman, necesare instalațiilor electrice — foarte ușoare, economice și cu calități tehnice superioare.

Masele plastice: geometrie, estetică, funcționalitate.

Produse realizate din mase plastice: recipiente pentru păstrarea uleiurilor industriale

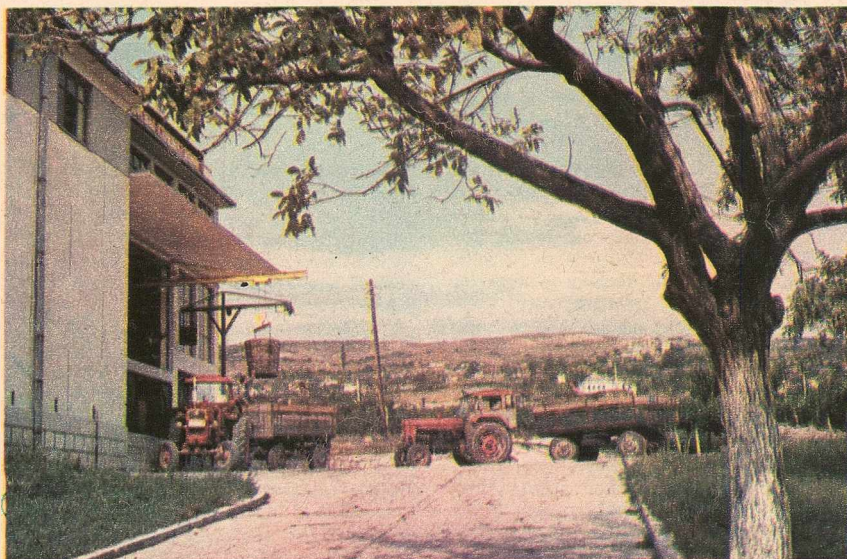
TEZAURUL DE TOAMNĂ AL TĂRÎMULUI DE PIATRĂ

de Nelu IONESCU — Fotografii de S. STEINER

▲ Culesul viei — un vîrtej de neînțeles din afară.

▶ Rampe de beton, macarale, scripeți, într-un cuvînt, fața net industrială a unei crame — după piatra de temelie — tradiționale. La Pietroasele, viticultura are școală.

De la șosea, pe stînga cum te duci de la Ploiești la Buzău, un drum drept, parcă tras cu sfoară, te duce spre un deal cam solitar și tocmai de aceea precis conturat pe fondul oroneț-albastru al cerului de septembrie. Este un drum care merge el cit merge prin grînie și păpușoie, apoi o ia consecvent prin creștături pînă nimerește între case, devenind, odată, un rîu, o stradă. Un drum străjuit de nenărate cruci — mai mari, mai mici, mari și mici, alăturate, simple, duble sau chiar triple — însă absolut toate tăiate în piatră. În drum care, odată intrat în sat, se ramifică în numeroase alte drumeaguri ce se strecoară pe o veșnică pantă, făcînd legătura între gospodăriile înconjurare cu ziduri scunde, cam pînă la brîul omului, însă din piatră. În drum de pe care, ca să ajungi în băcătura răzătoare, trebuie să treci șanțurile mîrgișoare ale lui, pășind pe niște podețe originale făcute din lespezi de piatră. Un drum cu puțin praf și multă piatră, care se termină între case, și ele, dacă nu de tot, cel puțin pe temelii de piatră. Parcă aș fi în Grecia, ori în Albania, ori în Sicilia, ori... Pe scurt, am vorbit atîta de drumul ăsta pentru că mie mi-a lăsat impresia că el m-a dus spre un alt tărîm.

Despre un loc în care pretutindeni piatra răsare din pămînt pare de-a dreptul absurd să mai spui că-i binecuvîntat. Și totuși, me-leagul chemat Pietroasele este un asemenea loc. De aceea — pentru personalitatea lui contradictorie și misterioasă — l-am și socotit și numit «un alt tărîm».

Numele «Pietroasele» trimite gîndul la Comidava — cetate dacică — și la tezaurul botezat, tandru și țărănește, «Cloșca cu puii de aur».

Se mai află însă aici și un alt soi de tezaur. Un tezaur nesecat care — ciclic — an de an, ne dă mereu alte și alte rînduri de bogății: vița de vie de la Pietroasele. De fapt meritul nu-i direct al viței, ci a locului: un sol calcaros, dar și un microclimat al naibii de greu de găsit și teribil de binefăcător pentru viță. Un microclimat pe care nu-l găsești nici dacă te duci doi km mai spre apus, la Greceanca; nici dacă te duci, tot doi km mai spre răsărit, la Șaringa. Un microclimat în care migdalul se simte ca la el acasă.

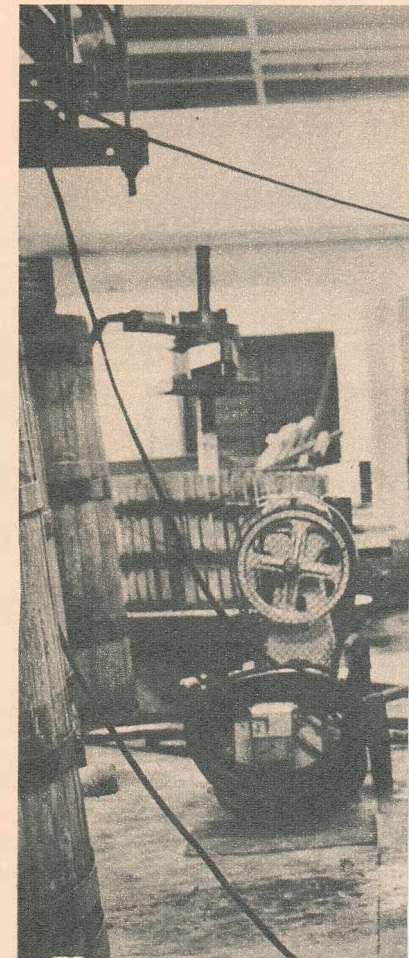
De altfel, spunîndu-i viței «tezaur» nu fac o metaforă sută la sută. Pentru că «tămioasa românească» și «grasa» făcute, firește,

TEZAUURUL DE TOAMNĂ AL TĂRÎMULUI DE PIATRĂ

Un tărîm în care piatra răsare din pămînt. Și totuși, un pămînt binecuvîntat. Mai ales cînd îl sfințește și omul cu munca și priceperea lui. Numai în ultimii doi ani noi terase, sprîjinite, firește, cu ziduri tot din piatră, au făcut să crească suprafața de plantație cu viță de vie cu încă 50 de hectare.

La bufetul din Pietroasele găsești orice fel de vin vrei, numai vin vărsat de Pietroasele nu! De pe o monedă — tocmai de pe o monedă — efigia lui Dionysos zimbește cam ironic. Cred că are în vedere «istețimea» noastră comerțială.

Privirea exigentă a degustătorului întrevere oare în paharul cu vin încă o medalie de aur

Acum, după ce-i sigur de o recoltă bogată, tovarășul inginer Bobeleac — șeful producției de la Pietroasele — pare să ne amenințe cu vorbe tot din Creangă: «De nu-ți fi mîncători și băutori buni, v-ați găsit beleaua cu mine!»

cu mult meșteșug din poama de Pietroasa ne-au adus, la propriu — de pe la Montpellier, Viena, Paris, Budapesta, Ljubljana, Tbilisi și alte locuri de concurs — una cu alta, peste 50 de medalii de aur. Și vorba ceea, recolte de Pietroasa vor mai fi, iar concursuri, de asemenea.

Dar tot vorbind despre loc eram să cad într-o greșală: să nu dau atenția cuvenită celor care știu să-i folosească darurile, sau, mai prozaic, care știu să-l exploateze în chipul cel mai fericit pentru noi și pentru el, pentru pămînt.

Există la Pietroasele o veche preocupare pentru vița de vie. Prin 1889 se înființează o pepinieră viticolă de stat care are rostul să producă «material săditor» pentru viile distruse de filoxeră din întreaga țară. Tot acolo s-au format mai multe generații de altoitori. Prin 1932 se înființează o școală specială de pivniceri. Iar după război ia ființă o școală profesională viticolă, desființată din păcate în 1964.

În paranteză fie spus, și se rupe inima cînd vezi clădiri făcute să primească peste o sută de elevi — în clase și în cămin — că stau pur și simplu neîntrebuțate. Mă gîndesc la sălile de clasă din multe alte școli, care sînt folosite «intensiv» — și dimineața, și după-amiaza, și seara — și... oftez. Oftez pentru că de folosit cuvinte românești și tari la gazetă, cică nu se cade.

Revenind la «cultul culturii» de viță, la școala, în cel mai total înțeles al cuvîntului, de la Pietroasele, trebuie să reamintesc că acolo și-au făcut ucenicia oameni ai viticulturii noastre, dintre cei mai de seamă. Și mă gîndesc, înainte de oricine, la Gherasim Constantinescu.

Cu îngăduința dv., încă puțină istorie care merită consemnată. În 1928 a luat ființă pentru prima oară în țară, firește, tot aici, la Pietroasele, întia stațiune de avertizare a tratamentului împotriva manei la vița de vie. Stațiunea funcționează și azi.

În 1957 are loc și evenimentul cel mare: se înființează o stațiune experimentală propriu-zisă (aparținînd astăzi administrativ de Institutul de Cercetări pentru viticultură și vinificație-Valea Călugărească), stațiune dotată cu laboratoare, cu peste 200 ha de vie și — mai ales — cu cercetători de serioasă calificare.

Există acolo, așa spune, «o colonie» interesantă de oameni care «fac știință» direct în sînul naturii. Aurel Toma, Valeriu Popa, Otilia Toma, inginerul Secară, ori cei doi soți Bobeleac, Maria și Dumitru, care satisfac — parcă potrivit structurii stațiunii — unul «cercetarea», iar celălalt «producția» și care — fiindcă-i vorba de tezaure — dumealor au unul personal, deosebit de reușit: Mirela și Valeriu. O colonie în care se duc «lupte intestinale» pe teme științifice, dar care în rest este de o mare unitate și prietenie. O colonie, din păcate, năprasnic lovită de moartea, într-un accident rutier nenorocit, a șase dintre «ai ei». O colonie care însă știe să-și depășească impasurile și durerile, care știe să meargă mai departe spre marea ei destin comun: cel științific.

Un destin științific, dar nu «pur», ci dublat de un altul imediat productiv. Pentru că experiențele de pe loturile acelea care, adunate și privite de sus, seamănă, nostim, cu o jumătate de pantalon, se fac fără scoaterea lor, a loturilor, din producție. Pămîntul este administrat potrivit principiilor economice generale privind productivitatea, prețul de cost, rentabilitatea etc. Noile idei, noile metode sînt experimentate tot în cadrul producției.

... ȘI VITICULTURA ÎN SPECIAL

Adică doar la Pietroasele, la secția Institutului de cercetări pentru viticultură și vinificație Valea Călugărească.

Despre producție am spus că acolo e bună chiar și în condițiile lui 1970 cel vitreg. Încît nu mi-a mai rămas decît să adaug cîteva informații despre cercetare.

Se studiază mult și bina. Se caută a se rezolva probleme de selecție și ameliorare a soiurilor. S-au și creat cloni de perspectivă la soiurile reprezentative ale zonei: grasa și tămioasa românească. Și s-au și stabilit sortimentele pentru zona Dealului Mare (Ploiești, Buzău): pentru vinurile seci e recomandată feteasca regală, feteasca albă și rieslingul italian; pentru vinurile dulci, grasa — care promite să dea aceeași calitate ca la Cotnari, iar pentru vinurile aromate, tămioasa românească — care dobîndește aici, la Pietroasele, cele mai bune calități față de întreaga țară. Se mai studiază probleme privind îngrășămintele și protecția plantelor.

O preocupare specială și o reușită specială a constituit-o studiul asupra culturii viței de vie în forme înalte, studiu efectuat de un colectiv în care cercetătorii principali Valeriu Popa și Toma Aurel au avut o contribuție deosebită, studiu finalizat într-o lucrare — o spun specialiștii, nu eu — remarcabilă.

De aceea spun eu că am nimerit-o cum nu se poate mai bine la Pietroasele: pentru că luni, cînd am ajuns, luni 21 septembrie, decî cu 48 de ore înainte ca ziua să fie egală cu noaptea pentru a doua oară în acest 1970 care, și el, ne părăsește din ce în ce mai mult, a început acolo — ca la oricare întreprindere viticolă simplu productivă — cullesul viei.

Cu alte cuvinte, am nimerit în mijlocul unei volburi imposibil de înțeles din afară. Cum să vă spun eu? E un amalgam de sărbătoare și muncă, de bucurie și grijă, de incertitudine și speranță, de zîmbet și transpirație, de împăcare și febrilitate, de sfîrșit și început. O stare care parcă aduce cu pragul nebuniei. O frîntură anume de timp în care — noi, «ceilalți» — cred că putem reuși și cel mai lesne să-i înțelegem pe acei care, asemeni strămoșilor comuni, sînt și azi legați de munca în cerc a pămîntului și de roadele ei și... ale lui.

Pietroasele au fost ferite de năpasta diluviană din mai și recolta — de-acum se știe — va fi aici bogată. Cu alte cuvinte, putem fi siguri că acolo și anul acesta vom avea o serioasă bază materială pentru «nunți, botezuri și alte reuniuni tovarășești» — ca să folosesc formula compusă precis de un Mitică și scrisă caligrafic pe o firmă a unei întreprinderi bucareștene de împrumutat veselă, tacîmuri, pahare și altele.

Aș mai fi rămas la Pietroasele, însă meseria asta a mea, care mă face nomad în mare măsură, m-a silit să plec.

Pentru că m-ați însoțit — cu ochiul și cu gîndul — în aceste pagini, în deplasarea mea viticolă, «mă închin la cinstita față voastră ca la un codru verde, cu un poloboc de vin și cu unul de pelin».

VITICULTURA ÎN GENERAL...

Adică în întreaga țară. E un subiect despre care, acum, în plină toamnă, mi se pare că — noi toți, cei majori și fără gastrită — sîntem obligați să schimbăm cîte o vorbă. Pentru că, oricum, serbările bahice sînt mai vechi și mai frecventate chiar decît campionatele de fotbal. Încît, puțin respect!

Că România are niște condiții pedoclimatice deosebit de favorabile dezvoltării viticulturii și că în această îndeletnicire avem o zdravănă tradiție, se știe cu prisosință; de aceea, aici aș înșira doar ultimele noastre fapte în acest domeniu. Deci, fiindcă-i toamnă, să ne numărăm realizările!

Disponem azi de întinse plantații de portaltoiuri care sînt în stare să facă față tuturor cerințelor naționale la acest capitol. Și fac față cu varietăți dintre cele mai bune și rezistente. Disponem de asemenea de pepiniere pe suprafețe mereu crescînde. Dezvoltăm viticultura, însă punînd în valoare terenurile aflate în pantă și supuse eroziunii, terenurile absolut improprie culturilor de cereale. Plantăm viță, cu precădere, chiar și pe încinderile socotite de unii nefolositoare, de nisip. Și obținem de-acolo producții de 8 000-10 000 kilograme de poamă de pe un hectar.

Fertilizarea și irigarea solului, aplicarea unei agrotehnici diferențiate, potrivit sojurilor de struguri, extinderea mecanizării lucrărilor și o intensă activitate în instituturile de cercetări și în stațiunile experimentale auxiliare lor ne-au asigurat o producție de struguri continuu crescîndă de la an la an. O producție din care putem noi mîncă zdravăn și din care exportăm anual cîte 50 000 tone de struguri.

Producția masivă și hotărîrea noastră de a valorifica modern, superior, ne-a obligat la o dezvoltare corespunzătoare a vinificației, care în ultimii ani a dobîndit un caracter net industrial.

Complexele automatizate de vinificare de la Valea Călugărească, de la Murfatlar, de la Cotești etc. sînt niște adevărați uriași industriali. Niște uriași care ne-au costat dar care ne și raportează. În loc de orice altă argumentare, o cifră: în afară de struguri, exportăm anual mai bine de 50 000 tone de vin.

Ce frumoase ar fi fost lucrurile și anul acesta dacă nu ne păgubeau apele!

de Ioan GRIGORESCU

„MARE NOSTRUM“ sau „MARE MONSTRUM“? (poluarea - I)

Comandantul Cousteau s-a întors după trei ani și jumătate dintr-un periplu pe orizontală și pe verticală în oceanele lumii și a lansat un teribil semnal de alarmă: în ultima jumătate de secol poluarea apelor pământului a distrus pentru totdeauna cincizeci de mii de specii ale unor vietăți maritime, dispărute definitiv de pe harta biologică a globului.

La Tokyo, cedrii seculari din parcul palatului imperial se usucă unul câte unul și mor în picioare. La poalele muntelui sacru Fuji, puritatea florii de vișin a fost întinată și, la ultima sărbătoare națională, edilii capitalei nipone au cerut cu împrumut, din Florida, cițiva arbuști dintr-un dar simbolic făcut cândva, de Japonia, Americii.

Un cuvânt cumplit sperie pământul: poluarea. Vom îngropa oare planeta care ne-a zămislit, în gunoaie? Stridiile din Marea Interioară nu mai sînt comestibile: ele conțin cadmiu. În atolul Bikini, în urma experiențelor termonucleare, broaștele țestoase și-au pierdut simțul orientării și, refuzînd apa oceanului contaminat de radioactivitate, s-au înfundat în adîncul insulei risipindu-și pe pământ carapacele goale ca niște tigve monstruoase. Luna trecută lumea a privit cu stupeoare emisiunile tuturor televiziunilor care transmiteau spectrul țîrtoar al «trenurilor morții» și fantomatica alunecare a vapoarelor americane trimise la fundul Atlanticului cu o macabră încărcătură: mii de tone de containere din beton-armat, în care fuseseră închise atîtea bombe cu gaze otrăvitoare încît forța lor de anihilare este capabilă să distrugă viața de pe o jumătate din globul pămîntesc. «Un lanț întreg de erori tragice!» — a rostit judecătoria federală Jane Green acordînd cu stringere de inimă autorizația ca mii de bombe cu gaz să fie trimise în fundul oceanului. Acolo, în străfundurile apelor, acidul va continua să atace învelișul sinistrelor sarcofage în care a fost închis gazul ucigător, și, într-o zi, va ieși poate la suprafață. În golful New Yorkului, într-o necropolă submarină zac 50 000 de grenade cu gaz din arsenalul dezafectat al Pentagonului. La începutul anilor șazeci ai fost scufundate mii de obuze cu gaz «Tabun» pe fundul Mării Nordului.

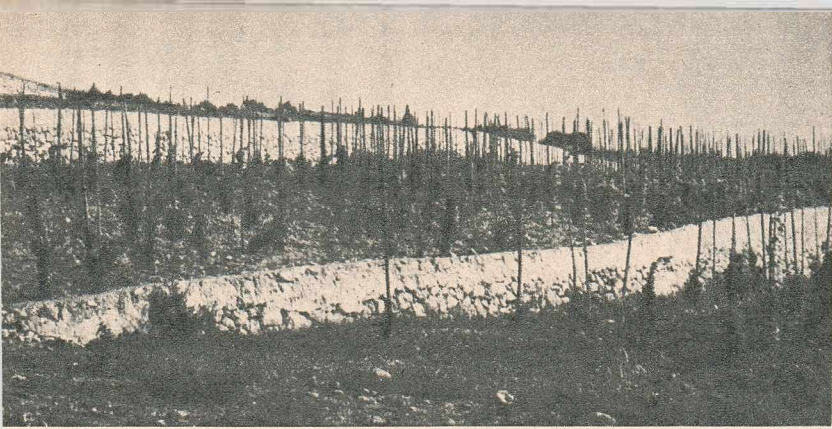
Oare mările și oceanele lumii pot înghiți orice, fără să mai restituie într-o zi otrava ucigătoare? Nu este adevărat. Oceanele restituie moartea. În mai 1945 marina fascistă a aruncat în vecinătatea insulei daneze Bornholm cinci milioane de kilograme de ipe-rită în bombe scufundate la 150 de metri adîncime. După douăzeci și cinci de ani plasele pescarilor danezi au început să tragă la suprafață armele zvasticii mincate de rugină. Miinile care au atins aceste plase au suferit arsuri grave. Din cînd în cînd, bombe de pe fundul mării explodează și moartea se ridică galbenă la suprafață.

La 6 iulie și la 3 august anul acesta, televiziunea vest-germană a lansat un strigăt de alarmă: «Feriți-vă de coastele din apropierea Flensburgului. Iperita vă amenință pe voi și pe copiii voștri!» Lanțul erorilor tragice despre care vorbea judecătoria Green nu se termină cu scufundarea morții în apele mărilor și ale oceanelor, ci cu asta abia începe. Operațiunea recuperării bombelor scufundate costă numai pentru curățirea coastelor nordice ale Germaniei Federale peste 200 de milioane de mărci. Oare într-o zi oamenii vor trebui să plătească de mii de ori mai mult pentru readucerea la suprafață a vasului «Liberty-ship» scufundat în august cu o încărcătură de 12 500 de containere cu gaze indestructibile?

Marea, care a zămislit viața pe pământ, apa despre care savanții spun că a fost sursa omenirii, primește una după alta, din partea oamenilor, lovituri mortale. Celei ce ne-a dat viață, îi dăm cimitire marine în care zac un somn ce nu se anunță de veci uriașe depozite de otrăvă. «Liberty-ship» a fost scufundat în punctul marcat pe harta Atlanticului cu poetical nume de «Sunny point», ducînd cu el moartea conservată pentru o jumătate de omenire. Asta, în anul în care președintele Nixon, conștient de pericolul grav al tuturor poluărilor, anunță măsuri energice pentru purificarea solului, a mărilor și a aerului. Asta, în anul în care problema luptei cu poluarea mediului înconjurător a devenit o chestiune de stat pentru guvernele tuturor țărilor. Asta, în anul de grație 1970, decretat de Organizația Națiunilor Unite «Anul internațional al antipoluării».

La poalele Muntelui Fuji, în locul livezilor de vișini se poate admira una din curiozitățile Japoniei contemporane: imensele gropi cu gunoaie fetide, peisaj lunar cu mirosuri pestilențiale, de care nu te poți apropia decît cu masca de gaze. La Paris, turiștii fac coadă în fiecare simbătă pentru a putea vizita canalele subterane ale orașului. Dar în Sena aproape că nu mai sînt pești. În portul Kura, lângă Hiroshima, blindajul submarinelor nu mai rezistă acidității apelor din radă. Marea care au sugerat poezilor atîtea metafore au căpătat nume sinistre: Marea neagră, marea roșie, Marea morții... Din cauza apelor poluate, recolta unor plantații de orez din arhipelagul nipon a devenit necomestibilă, datorită conținutului de cadmiu, de arsenic, de plumb. Apa multor fîntini e otrăvită.

După New York și Los Angeles, «smogul» a apărut deasupra Tokyouului, a Amsterdamului și a frumosului Grenoble; ceața londoneză e mai mult fum și zgură, balaurul de impurități care se întinde deasupra orașelor supraindustrializate amenință cerul Parisului. «Picla fotochimică» gîdilă orgoliul expansiunii industriale dar gîtuie respirația copiilor. În 1980 atmosfera unor mari aglomerări umane ca Tokyo, Kanagawa și Osaka va deveni, datorită conținutului de gaze nocive, irespirabilă. Sînt multe orașe pe lume în care nopțile cu stele abia mai pot fi numărate pe degete... Orașe în care copiii n-au văzut decît la cinematograful «Calea lactee», «Cloșca cu pui», «Lucașul de zi»... Și-au obișnuit însă ochii cu priveliștea imenselor cimitire de automobile, cu apele slinoase ale rîurilor care le traversează orașele, cu platoșa de fum — smogul otrăvitor — care le acoperă cerul. Poluarea nu amenință numai peisajul, ci viața oamenilor și a animalelor. Enzimele care stau la baza detergentilor au o ciudată preferință pentru globulele roșii din sîngele oamenilor. Pulberea de amianită împrăștiată în aer de frinele uzate ale automobilelor este cancerigenă. Faptul s-a dovedit clinic, în laboratoarele savanților. Faimosul insecticid D.D.T., una din cuceririle științei anilor cincizeci, este absorbit de organismul uman o dată cu plantele care au fost dezinfectate cu el, dar nu mai este niciodată eliminat. Albastra Mediterană a devenit closetul Europei. Dacă continuăm așa, va trebui ca ea să nu se mai numească «Mare Nostrum» ci «Mare Monstrum». Căci metaforic «Cimitir marin» cîntat de Valéry devine tot mai mult un cimitir real al morții amîinate...

Levărul trebuie căutat nu numai în vin ci și în boabă și în viață. E părerea cercetătorilor, și n-avem de ce s-o combatem.

Despre Golden Gate, podul suspendat care traversează golful San Francisco, se spune că ar fi cea mai frumoasă construcție de acest gen din lume.

CALIFORNIA. TARA SOARELUI SI A UMBRELOR

de Silviu BRUCAN

Dintre nenumăratele mituri pe care le-a produs civilizația americană, California este neîndoișor cel mai fascinant. Blagoslovită până la abuz cu bogății și frumuseți naturale adăugând la toate recordurile americane în materie de tehnică, afluență materială, contraste sociale strigătoare și aglomerare urbană bană ceva în plus, această Cornucopie modernă a exercitat și exercită și azi o atracție extraordinară asupra americanilor — și nu numai asupra lor.

De când antropologii au intervenit în teoriile miturilor introducând într-unul din sanctuarele controlate de teologi, șamani și magici metodele și tehnicile cercetării științifice moderne, mitul a fost dezbrăcat de mit și a început să apară că în legende și alegorii despre ființe fabuloase și supranaturale care stăpîneau mințile omului primitiv se reflectau în mod fantastic nu numai fenomenele naturale inexplicabile pe atunci (și pe care mitul urmărea să le învingă și să domine prin imaginație), ci și niște comenzi sociale menite a păstra intactă ordinea socială și bruma de legalitate existentă în orînduirea gentilică. Chiar dacă antropologii nu s-au dovedit în stare să explice toate subtilitățile procesului de formare a miturilor — cum susține cu tărie Mircea Eliade — se poate afirma că mitologia californiană este un produs spiritual prin excelență capitalist, nu numai în ce privește conținutul, dar și ca ambalaj.

La început a fost legendarul *gold-rush* — goana după aur, de unde și porecla devenită renume a Californiei — Golden State Bineînțeles, modul cum Mexicul a cedat California Statelor Unite după sîngeroasele lupte de pe Rio Grande nu face parte din mitologia respectivă, deoarece miturile moderne sînt confecționate după toate regulile științei politice. Deci, 1849 și nu 1846, cînd comandantul de vas John Drake Sloat înălțat steagul S.U.A. deasupra portulețului

◀ Los Angeles — orașul cu cele mai multe automobile, orașul cu cel mai ridicat nivel de poluare, s-a supus cerințelor automobilului

dacă nu unită, care pune sub semnul întrebării sistemul american — idee socotită subversivă și de neconceput cu zece ani în urmă, care astăzi se află înscrisă pe ordinea de zi a dezbaterii publice americane. De la America anilor '50, care părea satisfăcută, placidă, preocupată doar de «cele două garaje» și vrăjită de avalanșa bunurilor de consum, în care ideologia era proclamată moartă iar clasele sociale absorbite într-o «societate a clasei mijlocii», fără conflicte și demarcații, la America anilor '70, în care fundamentul societății americane și valorile create de ea sînt puse în discuție una după alta, în care cele mai respectabile publicații în frunte cu «Fortune» și «Wall Street Journal» se întreabă în anchete larg desfășurate și cu ton de alarmă «Incotro merge America?», schimbarea pare de necrezut. Trebuie să trăiești un timp în mijlocul acestui tumult în care simți forța explozivă a celor două mari mișcări sociale — a negrilor și a tineretului, și efervescența intelectuală generată de acestea — să vezi sufocarea marilor centre urbane sub apăsarea protestului din ghetouri, a poluării aerului, a unui trafic ajuns la limita imposibilității de a mai circula, a crimelor în creștere și a stupefiantelor consumate în cantități și proporții industriale pentru ca să-ți dai seama de această fantastică schimbare de climat social.

SILENT SPRING

«Silent Spring» (primăvara tăcută), cartea care a tras semnalul de alarmă asupra pericolului distrugerii sistemului ecologic, al dispariției păsărilor și animalelor ca urmare a poluării aerului, al nimicirii viețuitoarelor din fluvii, mări și oceane ca urmare a exploatarea nerățională, în special a sondelor marine de petrol, și a otrăvirii apelor cu reziduuri și deșeuri industriale a devenit azi simbolul unei preocupări majore americane și indeo-

sebi californiene.

Natura a fost darnică pe aceste meleaguri. Vegetația luxuriantă, de la palmieri, portocali și magnolii pînă la uriași arbori de Sequoia și Redwood, cu un diametru care a permis tăierea prin trunchi a unui drum de mașini, lanțul muntos care se încheie cu maiestruoasa Sierra Nevada, apele bogate care pompează miliarde de tone în sisteme de irigație cu recolte-record, văile mănoase și întinsa plajă însorită de-a lungul Pacificului sînt de o frumusețe fascinantă. La toate acestea omul și-a adus contribuția: în mijlocul unui imens deșert a răsărit un oraș verde, Palm Springs, în care mergi pe stradă și-ți cad în față grape-fruits și curmale care așteaptă doar să fie culese.

Cînd călătorești însă cu avionul deasupra Californiei observi lîngă fiecare așezare umană imense cimitire de automobile uzate și terenuri cu gunoai și cutii de conserve care se întind ca o pecingine de la an la an, amenințînd parcă să înăbușe și să acopere întreaga natură înconjurătoare.

Deasupra orașului Los Angeles zace în aer un nor cenușiu format din monoxid de carbon și hidrocarburi — faimosul smog, simbol amenințător al poluării aerului pînă la otrăvire. De aici, un copil de zece ani a scris senatorului de California întrebîndu-l: «Cum arată aerul curat?» Copilul nu avusese parte de așa ceva.

Ecologii prezic că dacă lucrurile continuă, tot ceea ce trăiește în California mai are cel mult 15-20 ani de supraviețuit. Progresul tehnic, ca și orice fenomen social, își are negația lui.

«Primăvara tăcută» amenință. Rar, foarte rar, mai auzi în California ciripitul unei păsări.

Lupta pentru «ecologie», pentru restabilirea echilibrului între om și natură a devenit un fenomen social-politic major al Californiei.

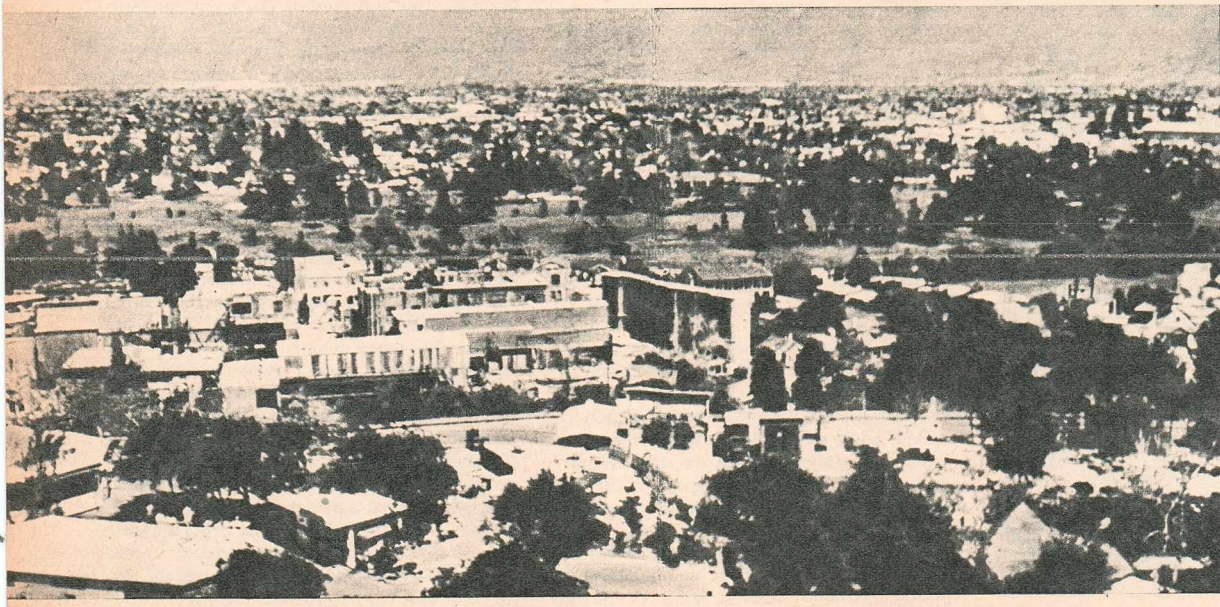
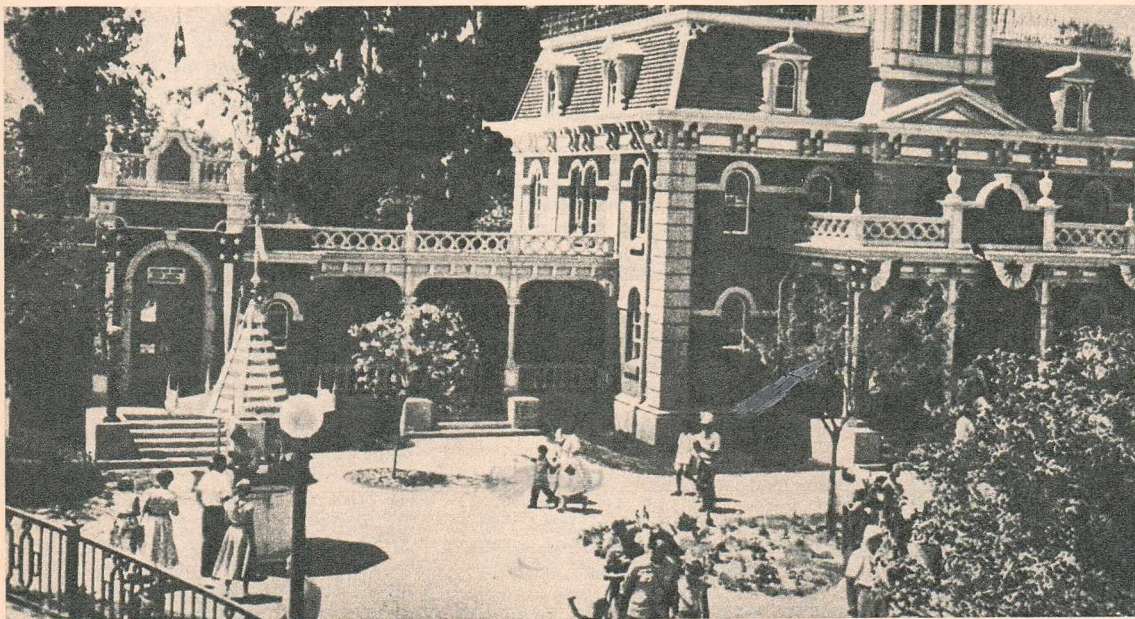
Într-o suburbie a Los Angelesului — luxosul Hollywood, simbol al anilor de glorie ai cinematografului american.

Disneyland, țara basmelor eterne, se găsește tot în California.

CALIFORNIA

dialog cu cititorii

de H. DONA

Ne-am permis, acum cîteva numere, să ne exprimăm un fel de rezerve cu privire la valoarea științifică a expediției transatlantice a vasului de papirus «Ra II». Bineînțeles, s-a găsit imediat cîțiva cititori care să ne combată. Unul dintre ei, C-tin Stavrescu din Brașov, este atît de vehement încît uită un amănunt: să aducă măcar un argument în sprijin susținerii sale. (Nu-i nimic; se mai întîmplă și în al domeniului!) Ca să nu mai prelungim discuția, vom reproduce cîteva concluzii ale lui R. Mauny, profesor de istorie africană la Sorbona, eminent specialist în materie, concluzii care coincid cu cele afirmate de noi cu o lună în urmă: «Magnifică ca reușită sportivă a eroului de pe «Kon-Tiki», căruia admir curajul, nu dovedește însă absolut nimic în ce privește străbaterea Atlanticului de către egipteni (sau oricare a navigatori din antichitate). Ar fi trebuit, ca să ne convingă să-și înceapă călătoria chiar în Egipt, să atingă Gibraltarul, să ajungă la Safi — de unde a început actualul periplu și unde, după cum se știe, pornesc alizeele care pot împinge orice ambarcație pînă-n Antile — să traverseze oceanul numai pînă în Antile, ci pînă-n Mexic, și după aceea să reîntoarcă în Egipt». Ceea ce nu s-a întîmplat.

Cu usturătoare ironie, cititorul I. Simionescu din București ne face harcea-parcea pentru fotografia pe două pagini nr. 34, care reprezenta o scenă din mult-așteptatul film «Mihai Viteazul». Motivul: inamicii înfrinți în bătălia de Călugăreni «în loc să fie împietriți de groază, de fîmorații, zîmbesc candid, serafic, sau rîd cu gura pînă în urechi!» Aceeași observație am întîlnit-o și într-o nouă publicată de o cunoscută revistă literară (se referea la o fotografie asemănătoare apărută în altă publicație). Ținem să precizăm — pentru cine ar avea niscaiva îndoieli — că avem nici un amestec în asamblarea și dirijarea figuranților din filmul în chestiune. Rostul nostru e să informăm; așa s-a desfășurat scena, așa a fost fotografiată. Să așteptăm filmul.

Și fiindcă tot vorbim despre film, ținem să-i comunicăm cititorului T. Vasu din Ploiești că nu ne vom ocupa din nou de abracadabranțele traducerii de titluri în limba română. Această temă s-a scris de sute de ori, de la modul indign până la cel umoristic. Fără rezultat, după cît se pare. Într-o discuție unde se vede încă o dată cît de mare dreptate avem pledez pentru învățarea limbilor străine. Cît timp (cel puțin) rezultă din practica D.D.F.) în țara noastră nu există decît singură persoană care cunoaște limbi străine (dar, în schimb, le cunoaște pe toate) și care persoană traduce toate filmele trebuie să ne mulțumim cu ce avem. Cît despre propunerea de a prezenta filmele cu titluri originale, avem rezerve: «La strada» și «La dolce vita» merge cum merge, dar ce faceți cu «Shichinin no samurai» (film care, de altfel, s-a convins că v-a plăcut cînd l-ați văzut sub titlul «Cei șaptezeci și șase samurai»)?

Cineva din Hirșova se miră de ce nu i-am răspuns la scrisoare anterioară. Pur și simplu, fiindcă nu răspund la anonime, chiar cînd sînt scrise pe un ton civilizată. (Despre dorința de a vedea «în sfîrșit» o fotografie a Mariei reței Pîslaru, nu putem decît să amintim că pînă acum chipul talentatei cîntărețe a apărut de trei ori pe coperta revistei (or, în ordinea «protocolului», coperta e mai importantă decît albumul). Nu e exclus să apară și a patra oară.

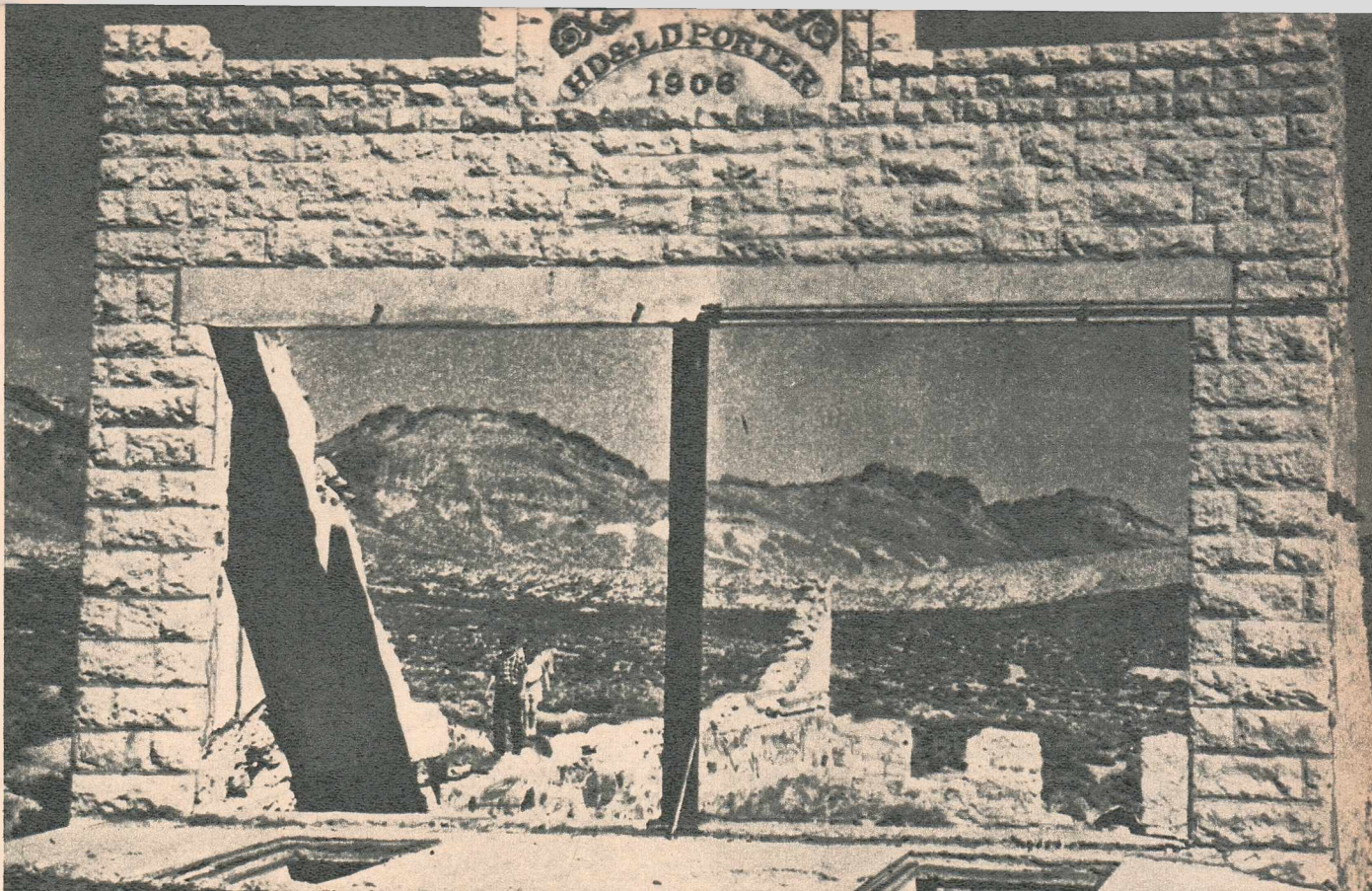
Cititoarea Antoaneta Lupescu din Focșani, care a urmărit ultimele evenimente din Orientul Apropiat și a auzit vorbindu-se mereu de beduini, vrea să știe dacă aceștia cunosc tuie «un popor aparte». Triburile beduine, într-o oarecare măsură încă nomade, se ocupă cu păstoritul și locuiesc cea mai mare parte a Iordaniei, în peninsula Sinai și unele zone din Egipt și din nordul Arabiei Saudite. Indiferent de originea lor, beduinii, care și-au asimilat limba și religia, cultura arabă, pot fi considerați ca un popor arabs. Aceasta nu înseamnă că locuitorii de la Bab-el-Mandeb (astăzi Republica Populară a Yemenului de Sud) trebuie calificați drept beduini, așa cum ar reieși din El-Zorabul lui Coșbuc. Desigur, această mărunțică licență poetică nu ne diminuează cu nimic entuziasmul cu care recităm — de la vîrsta de opt ani înainte — poemul dramatic al întîmplării cu un pașă, cu un cal și cu o mie de țehini.

În încheiere am vrea să precizăm, pentru unii cititori neinformați, că nu ne ocupăm cu procurarea și vânzarea fotografiilor. Ne sînt suficiente sarcinile redacționale.

Monterey. De altfel, ca să nu existe nici un dubiu, căutătorii de aur din '49 au rămas în istorie sub numele de «forty-niners», și ca originea mitului să intre în viața de toate zilele, forty-niner a devenit cea mai populară formulă californiană de breakfast.

În numai câteva săptămâni, vestea descoperirii unor mine de aur a făcut ca toate așezările omenești să fie părăsite, casele, fermele, magazinele să fie abandonate. Vasele s-au îmbulzit toate în golful San Francisco, iar marinarii de pe ele au fugit, unii ajungând la țarm în cel mai rapid stil «flutur». Soldații au dezertat din unități, bisericile s-au golit iar preoții, împinși de conștiința că nu pot lăsa turma fără păstori, au luat și ei calea munților. Deținuții, rămași fără pază, au distrus porțile ferecate și li s-au alăturat. În total, căutătorii de aur (gold-diggers) au ajuns la 80 000, dintre care trei sferturi americani. Peste noapte au apărut așezări noi pe munți și în văi; în jurul unor simple zherete se organizau cele mai extraordinare forme de comerț cu obiecte uzate, prețurile urcau cu viteza rachetelor iar contrabandistii de whisky făceau afaceri mai sigure decât cei care găseau aur în nisipurile apelor. Statisticile timpului ne spun faptul nemăsurat că în aceste așezări procentul femeilor era de numai 2%, ceea ce făcea ca saloaurile să ofere cele mai fabuloase sume pentru girls aduse din zgomotoasele baruri de noapte de pe Barbary Coast din San Francisco.

Cele mai multe din noile așezări au supraviețuit doar câțiva ani, deoarece fuseseră create în jurul unui zvon sau al unei himere. Au rămas de pe urma lor doar niște birne

▲ Numai turiștii mai calcă azi printre ruinele orașelor-fantomă, mǎruri singuratic și pǎrăsite ale epocii «goanei după aur».

▲ Tunel sui-generis tăiat în trunchiul unui uriaș arbore de Sequoia, simbol al bogăției naturii californiene.

putrezite denumite astăzi *ghost-cities* (orașe-fantomă), pe care turiștii le vizitează cu curiozitate iar copiii lor duc cu ei câte o bucată de lemn și amintirea unor legende care le aprind imaginația și le sâdesc dorința de a deveni businessmen. Într-un cuvânt, biblicul vițel de aur a rămas un simbol modest și rudimentar față de gold-rush-ul californian.

Demnă de mitul său — sau păcatul său — originar, California a devenit cel mai bogat stat american. Aici, în cele mai multe localități nu există trotuare, cu excepția cartierului comercial, iar pietonul este definit ca un cetățean cu două mașini: una folosită de soție, cealaltă de fiică.

Pentru sociolog însă, constatarea cea mai izbitoră în California este aceea că bunăstarea creează probleme sociale tot atât de complexe și dificile ca și sărăcia.

PARADIS ȘI NEVROZE

Santa Barbara, o mică localitate cu o poziție unică, între un golf-semicerc al Pacificului și un munte înalt, are cea mai mare densitate de milionari pe metru pătrat. Aici se retrag conducătorii marilor corporații când ies la pensie. Orașelul este un mic paradis în versiune americană. Locuința tipică este un fel de conac în mijlocul unui imens parc înconjurat de ziduri înalte sau de grilaje de fier cu curent electric sau alte dispozitive de alarmă. Oamenii de aici și-au redus aproape complet efortul fizic. Când se află în casă, se întind cât mai confortabil în fotolii mobile care permit o relaxare totală, iar când ies afară conduc mașina. În ultimii ani au reușit să elimine mișcarea picioarelor și de pe terenurile de golf; jucătorii circulă cu niște mașinuțe deschise, dînd golfului aspectul unui joc de copii. Într-o seară, înainte de cină, amfitrionul m-a întrebat dacă doresc să-mi arate parcul. Am acceptat cu bucurie acest «tour du propriétaire», gândindu-mă că voi avea prilejul să fac o plimbare. Când am ieșit însă din casă, mașinuța de golf aștepta în față cu motorul încălzit. Ascultînd explicațiile amfitrionului cu privire la pomii aduși din țările tropicale depărtate și admirînd aleile îngrijite de un grădinar-salarat, nu mi-am putut reține întrebarea firească: «Vă plimbați vreodată pe aceste minunate alei?»

Omul s-a uitat la mine puțin surprins, puțin ironic. Citeam în ochii lui gîndul că veneam probabil dintr-o lume cu puține

mașini, în care oamenii mai merg pe jos. Altfel, n-aș fi pus o asemenea întrebare cu totul nelalocul ei.

Ei bine, în acest mic paradis american celui mai mare număr de milionari îi coresponde cel mai mare număr de nevrotici și psihopați. În Santa Barbara psihiatrii sînt mai mulți decât medicii de alte specialități. Nevrozele constituie boala nr. 1, cardiicii fiind abia pe locul doi.

FANTASTICA SCHIMBARE

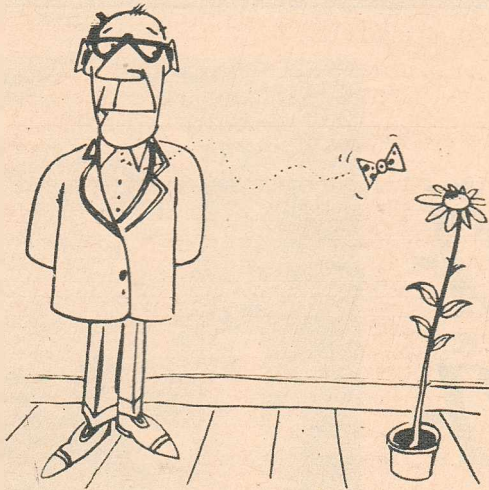
Campus-ul Universității din Santa Barbara este celebru prin frumusețea parcului și eleganța construcțiilor sale. O întinsă peluză verde, străjuită de palmieri, pe fundalul oceanului albastru dă ambianței un farmec deosebit. Aici studenții aparțin categoriei sociale «upper middle class», deoarece taxele universitare și costul întreținerii sînt prohibitive pentru categoriile următoare.

Sălile de conferință n-au nevoie de microfoane. Acustica este atât de perfectă, încît se aude orice zgomot din orice colț al sălii. Aparatura este ultramodernă!

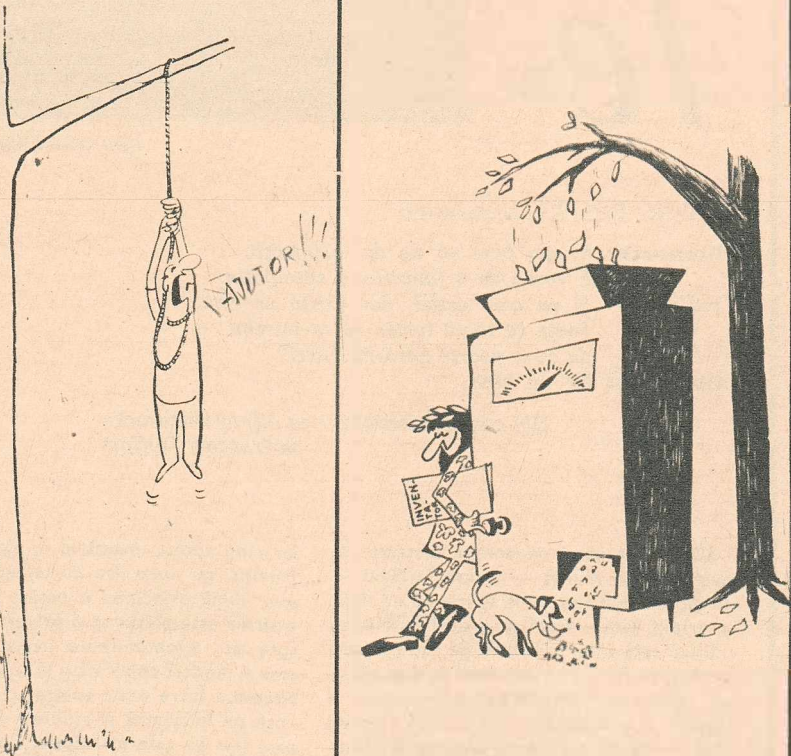
Ei bine, în acest campus populat de fii și fiice ale unor oameni aveau, contestarea valorilor societății americane este aproape unanimă. Piete, blue-jeans, o cămașă de bumbac colorată, sandale sau picioare goale — iată ținuta de rigoare, indiferent de sex. Aici, într-o noapte de protest împotriva intervenției în Cambodgia, studenții au dat foc simbolului atotputerniciei capitalului american — Bank of America. A doua zi dimineața pe locul fostei sucursale a băncii nu mai era decît un morman de scrum.

Mulți dintre participanții la incendiu au încins un dans de piei roșii în jurul focului și și-au aruncat carnetele de cecuri în flăcări.

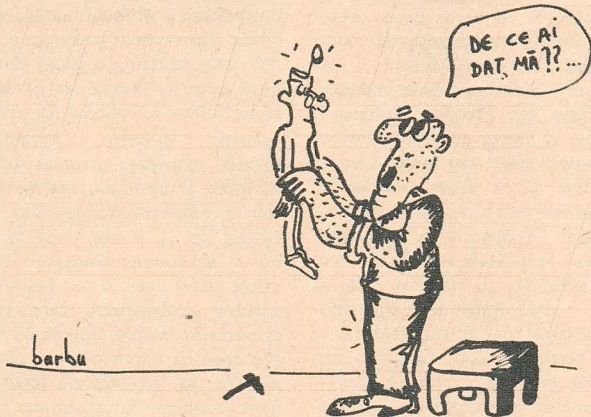
Dar Santa Barbara este doar una din micile unități ale uriașei University of California, care însumează în prezent circa 200 000 studenți. Berkeley, lângă San Francisco, și Los Angeles sînt unitățile-mamut ale universității din care a pornit puternica și extrem de dinamică mișcare studentescă de protest și contestare social-politică a Americii de azi. În zilele intervenției în Cambodgia mișcarea a devenit atât de generalizată încît guvernatorul Reagan, fostul actor de cinema, a preferat să închidă porțile universității decît să înfrunte urgia ei. Ideea a suris și altor guvernatori — deoarece studențimea americană numără în prezent șapte milioane, o forță socială combativă, chiar

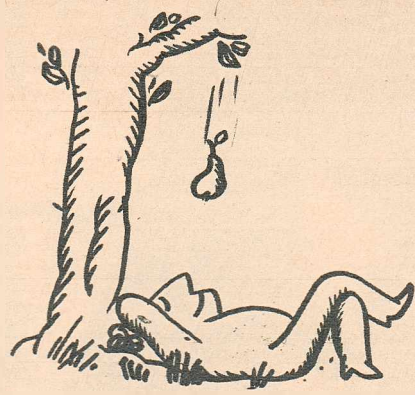
V. TIMOC

BARBU

FERICIRE

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												
11												
12												

ORIZONTAL: 1) Poet latin (250-184 i.e.n.), autorul piesei «Captivii», în care se spune că «ne cunoaștem fericirea numai atunci când am pierdut ce am avut odată» — Scriitor clasic român (1858-1919) care în volumul său «Gînduri» spune că «Fericirea adevărată n-o are, nu poate s-o aibă, decît acela care o dă...» 2) Operetă de Kálmán, din care amintim aria «Aș dansa de fericire» — Lăcașul fericitorilor din «Eneida» lui Vergiliu. 3) Poet român (1881-1957), autorul poeziei «În fericire» — Fericire amăgitoare. 4) Cîrlionțat — Taifas (reg.) — Rîu în Italia. 5) Grație — Posibilă fericire nocturnă — Volum — leșire! 6) Pentru tot ce e frumos în lume — Autorul piesei «Strigoii», în care pastorul Manders spune că «A căuta fericirea în această viață, iată adevăratul spirit revoluționar». 7) Model — Fericirea... ei — Metal dur. 8) Are putere cît doi — Personaj din volumul «Fericitul negustor» de Francisc Munteanu — Localitate în India. 9) Intrare liberă — A alături. 10) A scuza — Vehicule rustice — Lor le lipsește un cerc! 11) «Ochi căprui» din opereta «Fericirea» de Mi-liutin — Scriitor român, autorul nuvelei «Fericirea» — Cu sutele. 12) Stare care se asociază uneori evenimentelor fericite din viață — Poezie de Nina Cassian, în care muncitorul în vacanță «Stînd așa-n amurg, pe malul mării/, E mîndru că trăiește o vreme-n care/ Și fericirea-i scrisă-n legea țării».

VERTICAL: 1) Femeie de o rară frumusețe din mitologia greacă, de care s-a

îndrăgostit Eros, promițindu-i fericirea veșnică — Stațiune balneară din Italia antică, pe care poetul Marțial a numit-o «Tărîm al fericii Venus, dar încîntător al naturii mărețe». 2) În plin centru! — A ridica vocea — Oraș în Olanda. 3) Poet de origine spaniolă, autorul poeziei «Întoarcerea unei insule fericite» — Comună în Italia. 4) Orașel în U.R.S.S. — Filozof grec (50-138), autorul maximei «Fericite de cine nu suspină după ce n-are și se veselește cu ce are». 5) Autorul nuvelei «Invitație la nuntă» (vol. «Profiluri»), în care eroul trăiește fericirea întemeierii unui cămin — Cinci cute! — Măsură ... la «Hanul Ancuței». 6) A hăuli (reg.) — Morfeu indigen — Călcîiul lui Ahile! 7) Regretatul autor al melodiei «Bună seara, fericire». 8) Fiul lui Erik cel Roșu, care după ce a atins coastele Americii de Nord a fost poreclit «Fericitul» — Popor legendar. 9) Acela (pop.) — Popor antic din Italia — «Orașul de pe Mureș». 10) Vîrf în Himalaya! — «Refugiul în fericire» de Dostal (pl.). 11) Dregător de curte (od.) — Eroina lui Ibsen, care a plecat din «Casa cu păpuși» spre a-și căuta fericirea — Mihaela Herăscu. 12) Rîgle — Pom, simbol al păcii și fericirii. 13) Personaj feminin din piesa «Rețeta fericirii» de Aurel Baranga — Eroina nuvelei «Vis de fericire» de Ștefan Bănulescu.

Adam STOICA

Cuvinte rare: LAF, ORRO, ERAM, ERM, ARIO, UVAT, ACO, OSC, USAR.

Dezlegarea jocului «FRUCTE» apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) ZARZARE — ATLAS. 2) INAPTA — SMEURI. 3) CIS — ESOP — INAR. 4) ANIS — ERIS — ACO. 5) LENES — ACTOR — P. 6) A — ARTAR — AMAN. 7) C — EAU — ANA — UB. 8) FIU — FRIG — RUGI. 9) RODII — SUC — MAL. 10) AA — ADI — DUDE — B. 11) GRADINI — PERSI. 12) IAR — TEAMA — ICI.

PROFIL

alexei BATALOV

Batalov mă obsedează deși îl «văd» rar. Cinematografic, rar. Dar și absența lucrează pentru el: portretul se intensifică, nuanțele sînt mai diverse, culorile mai savant compuse, păstrîndu-se însă prospețimea. Un Dorian Gray la care se adîncește omenia, noblețea, gestul concesiv al mîinii care iartă neînțelegerea nu ca un apostol ci ca un poet atotsensibil. Și lucid. «Cocorii» lui de început zburau drept, fără ezitări: era tînărul voluntar care pleacă pe front, cade ucis de un glonte în pădurea cu mestece și se rotește în dulcele coșmar al unei nunți mioritice, îmbrățișînd moartea ca pe o mireasă. O privire tulbură și nedumerită, blîndă ca respirația verii. Murea frumos Boris-Batalov, ca să înceapă să trăiască definitiv în memoria noastră cinematografică. L-am știut că există, chiar dacă o vreme filmele prin care trecea treceau indiferente pe lîngă noi. Pînă la senzaționala întîlnire cu Gusev din «9 zile» ale lui Romm, Gusev avea să devină etalonul eroului antierou modern. Umanitate simplă, integră, refugiată într-un anonim ce-i amintește nevastei de unchiul Vania. Un romantism al sincrofototroanelor și al tabelor de logaritmi, cu atît mai prețios cu cît se ignoră, nu se afișează arogant, ca cea a rivalului său din film Smoktunovski. La el replica nu sună livresc pentru că trăiește ideea, nu o recită, ca alții. Gîndul îl naște atunci, îndărătul frunții înalte, în ochii puțin oboșiți, cu un clipit ușor, abia perceptibil pentru cel ce nu știe cît efort îi trebuie actorului suferînd de o fotofobie să înfrunte lumina brutală a proiectoarelor. E apoi surisul lui trist, inimitabil, îngăduitor nu din milă ci din înțelepciune. Din cunoaștere și recunoaștere

a plusului și minusului omenesc. Medicul din «Ziua fericirii» aleargă ziua întregă prin Leningrad cu salvarea după accidentați, și seara cade într-un extaz aproape ridicol, cînd se închide în cameră și telefonează iubitei doar să-i audă vocea. Ea nu poate să iasă, nu vrea să-și abandoneze soțul bețiv, se chinuie din lașitate, din neputință, din neînțelegere, dar el o ocrotește, îi stimează suferința ca și cînd dragostea asta neîmpărțită l-ar face pe el impermeabil la chin. Batalov-eroul (pentru că actorul se confundă cu tot ce a creat) e spiritualmente un viril. Un epicurian al sufletului, o fire luminoasă, nu un damnat. Cel mai viu «cadavru» din literatura tolstoiană, așa îl concepe Alexei pe Mitia în scena de o frenezie uluitoare, în care vibrează tot clocotul blind al stepei și sălbăticia taigalei: scena petrecerii cu țigani. Și mai ales în finalul straniu, moartea lui Mitia, scaldat într-o lumină frumoasă și crudă, ca viața pe care și-a ales-o cel care a știut să se bucure de oamenii autentici, nu de fantoșe, cu o voluptate sinucigașă...

Dar cea mai profundă rimare, cea mai subtilă contopire cu viața unui personaj literar o are Batalov cu Cehov, în acea fascinantă «Doamnă cu cățelul»; zborul frînt, captivitatea spirituală a Prometeului îndrăgostit, țintuit în lanțurile convențiilor sociale, mi se pare cel mai frumos dar pe care Cehov-Batalov l-au făcut cinematografului. De atunci visez cu ochii deschiși la un unchi Vania pe ecran sau la savantul din «Zvăpăiata».

Alice MĂNOIU

F film

«pășă- rile»

Foto. UNIVERSAL FILM

DIALOG DESPRE „PĂȘĂRILE“

- Hitchcock:** E mai bine să nu dai explicații. E vorba de o fantezie, o speculație.
Truffaut: Și eu cred astfel, dar există un risc. Poate că toată lumea se va întreba de ce se poartă păsările astfel?
Hitchcock: Eu nu cred.

Din cartea «Convorbiri cu Alfred Hitchcock»
de François Truffaut

«După patruzeci de ani de fantezie, de invenții și de muncă — spune Truffaut — Hitchcock reușește să ne sperie cu un filfiit de aripi». Iată o frază pe placul bătrînului vrăjitor care rîde, în secret, de toți cei care au văzut în *Pășările* o parabolă despre sfîrșitul lumii sau despre bomba atomică, o alegorie a amenințării: «Am citit nuvela (n.n. — nuvela scriitoarei Daphné du Maurier) — mărturisește maestrul în convorbirea cu Truffaut — și mi-am zis: iată un truc pe care o să-l facem, hai să-l facem. N-aș fi făcut filmul dacă în povestire ar fi fost vorba de vulturii sau de păsări de pradă; ceea ce mi-a plăcut a fost că se vorbea de păsări obișnuite, păsări de toate zilele». «Trucul» înscenat de genul și sîret al lui Hitchcock a prins. Cineastul ne demonstrează cu sînge rece cît de frumos știe să se joace cu spectatorii pe care, după ce i-a dresat cu anumite legi ale suspensului, acum îi răsucește după plac, înștiințindu-i că mai știe și alte chipuri de a băga groaza în suflet. Cum ar fi acesta din *Pășările*, bunăoară, unde teama nu se naște dintr-un pericol ascuns ci dintr-unul știut, sau măcar bănuit, dar care întîrzie să se arate. Hitchcock stabilește progresii lente, acumulează motive ale viitoare dezlănțuirii, aruncă semnale și presimțiri, le învăluie apoi în acalmie, stabilește un echilibru al timpilor slabi și timpilor tari cu o desăvîrșire care ține deopotrivă de arta construcției muzicale dar și de un joc cu cărțile pe față. Canarul care scapă din colivie încă din primele scene — cea dintîi umbră de avertisment — pescărușul care se izbește de fruntea eroinei, celălalt pescăruș mort în fața casei învățătoarei, păsările care refuză dintr-o dată hrana sînt vestitori prin care cineastul, după cum singur declară, vrea să ne spună: «aveți răbdare, aveți răbdare. ELE sosesc».

lar cînd sosesc, maestrul le așază mai frumos, pe niște fire de telegraf, una, după principiul o pasăre cocotată o sîrmă este plăcut să o privești, dar cî sute de croncănitoare negre care p stau și pîndesc copiii aflați în școală înseamnă altceva... Între toate aceste semnale Hitchcock ne îndeamnă să studiem cîteva pe naje (nu pe cele principale, voit lipsite mister): mama tiranică, învățătoarea semnată, poștașul care habar n-are de mele unei fete, bătrîna specialistă în nitologie, cetățeanul care intră liniștit bar pentru ca pe urmă, fără voia lui declanșeze un incendiu.

Prin aceste amănunte hitchcockiene creează impresia de viață ordonată, cu torescul și tabieturile ei, gata oricînd să facă față unei primejdii — dar uneia obișnuite, cum ar fi focul bunăoară. Dacă în devăr «fantasticul presupune soliditate mii reale pentru a o putea răvăși mai bine după cum ne învață estetul Roger Caillet, atunci filmul lui Hitchcock este un exercițiu aproape didactic. Agresiunea filmului, invazia, cruzimea atacului dezagregă și cotidian al unui loc retras, care întîmplător se numește Bodega Bay. Ce se va întîmpla cu el, îl vor ierta sau nu păsările nu ni se spune; cineastul intrerupe exact altfel decît o cer legile știute ale zolvării suspensului, care ne-au obișnuit să părăsim sala de cinema cît de cît liniștiți. Nu cred că Hitchcock s-a gîndit la ceea ce numim noi «multiplele implicații ale final deschis». Pur și simplu, el a descoperit un alt fel de a ne lăsa cu răsufierea tă. Dacă pe undeva, pe aproape, se sînt niște răcori metafizice, asta se datorează tot unor aripi care dau mereu tîrziu cineastului: se zice că sînt ale geniului.

Magda MIHĂILESCU

ACTORI ȘI ROLURI

ANITA EKBERG

«Anitona», cum îi spuneau cei de pe platourile Cinecittiei, pe vremea «Dolcei vite», pentru proporțiile ei de cariadă. Colosul blond, poate cea mai fericită descoperire a lui Fellini, tinjește actualmente (după o perioadă americană fără strălucire) după timpurile fericite de la Roma. A declarat recent că singura ei dorință e să se reîntoarcă mai curînd în cetatea eternă, lîngă vrăjitorul Fellini. Și Federico, fidel celor cu care a împărțit gloria, a distribuit-o din nou în ultimul său film «Clovni».

AVA GARDNER

«Splendida Ava», cum o numeau toți cei care au cunoscut-o personal, de la Hemingway la Picasso, de la Dominguin la Walter Chiari. Incredibil de frumoasă, și-a cheltuit temperamentul vulcanic într-o serie de filme inegale. Dar pentru cîteva pelicule comerciale, cîte capodopere în care a lăsat o pîrticică din sufletul ei generos: «Noaptea Iguanei», «Ultimul țăr», «Contesa descultă», «Maja desnuda», «Pandora». Ați văzut-o recent în «Mayerling» unde eclipsa de departe pe tînăra protagonistă.

DE LA A LA Z

de Constantin POPESCU

BOYD William

Actor american de film, născut la Cambridge (Ohio), la 5 iunie 1898. Își începe cariera ca figurant, evoluînd repede la roluri secundare, promovat «eriva» al unor staruri masculine ca: Rudolph Valentino (The Young Rajah) sau Ramon Novarro (The Midshipman) și devenind ulterior unul dintre actorii preferați ai regizorului Cecil B. de Mille, într-o serie de 8 filme, dintre care amintim în special două memorabile succese: *Luntrașii de pe Volga* (1926) și *Regele regilor* (1927). Tipul său, prestața și temperamentul îl clasează ca erou al filmelor de aventuri. Celebritatea i-o asigură filmele semnate de mari regizori ai vremii ca: *Frații de arme* (r: Lewis Milestone — 1927); *Lolita* (r: Victor Fleming — 1929); *La Paiva* (r: D.W. Griffith); *Nebunul zburător* (r: Tay Garnet). În primii ani ai sonorului îl găsim cantonat în roluri de aviator care sfidează moartea (*His First Command*; *Flota morții*; *Diavoli aerului*) sau de marinari fără frică (*The Carnival Boat*). Cariera lui pare iremediabil sortită unei eclipse totale, dar va fi salvată în extremis de un western în care dă viață unui erou popular *Hopalong Casidy*. Acest film mediocre va fi însă începutul unuia dintre cele mai lungi, mai fructuoase seriale din cîte au fost realizate vreodată la Hollywood. Eroul lui cucerește sufragile publicului de pretutindeni, la început pe ecran, apoi la TV, în nenumărate filme, care au adus lui W.B., acum cunoscut exclusiv sub numele eroului său, Hopalong Casidy, o a doua, dar cu mult mai durabilă, celebritate.

BOYER Charles

Actor franco-american de teatru și film, născut la Figeac (Franța), la 28 august 1899. Cariera artistică a acestui foarte bun actor se desfașoară pe mai multe planuri. La început, un excelent actor de teatru (în Franța), care dă viață unei lungi serii de eroi ai întregului repertoriu bulevardier francez (așa l-am cunoscut și noi «pe viu» în România, în 1930, în cadrul unui turneu). Apoi un foarte bun actor de film (debutează în 1920 în *L'Homme du large* de Marcel L'Herbier), a cărui carieră avea să înceapă practic din 1928 (cu *Căpitanul Fracasse* de Cavalcanti) și să continue, o dată cu apariția vorbitorului, paralel, în S.U.A.: *Femeia cu părul roșu*; *Omul de ieri*; versiunile franceze ale filmelor *Procesul Mary Dugan* și *Sing-Sing* etc.; în Germania: versiunile franceze ale filmelor *Barcarola dragostei*; *Tumultes*; *F.P. 1 nu răspunde*; *Eu și împărăteasa*; în Franța: *Liliom*; *Măsluitorul*; *Fericirea*; în Anglia: versiuni engleze ale diferitelor filme germane și franceze. Trei mari succese internaționale: *Bătălia* (un căpitan de vas japonez); *Caravana* (un lăutar ungur) și *Mayerling* (Rudolf de Habsburg) îl impun pe plan mondial ca unul dintre cei mai sărbătoriți actori ai ecranului. Își consolidează cariera de actor de film și reputația de «french-lover» la Hollywood, unde din 1930 pînă azi, în cei 40 de ani de carieră americană, a turnat un număr impresionant de filme, a căror listă ar depăși limitele unei pagini. Amintim totuși dintre ele: *Egoista*; *Shanghai*; *Grădina lui Allah*; *Istoria se scrie noaptea*; *Napți în Alger* (*Pépé-le-Moko*); *Maria Walewska* (*Napoleon*); *Ea și el*; *Iubirea lor*; *Back Street* (versiunea a doua); *Poarta de aur*; *Manhattan*; *Tessa*; *Carnea diabolică*; *Lumina de gaz*; *Din nou împreună*; *Cluny Brown*; *Surusul Giocondiei*; *Arcul de triumf*; *Timpuri fericite*; *Corsarul*; *Cei 4 cavaleri ai apocalipsului*; *Fanny*; *Adorable Julia*. În Franța, unde revine adeseori, a interpretat: *Venitul*; *Madame de...*; *Nana*; *Paris-Palace Hotel*; *Une Parisienne*. Ultimele sale apariții, în (excelentele) roluri de compoziție, le-am semnalat în: *Arde Parisul?*; *Cum să furi un milion*; *Casino Royale*; *Barefoot in the Park*; *The Day the Hot Line Got Hot*; *The Madwoman of Chailot*; *April Fools*.

BOYER Marie — France

Actriță franceză de film, teatru și TV, născută la Marsilia, la 22 martie 1942. După terminarea liceului, suprema ei ambiție este să devină o mare actriță. Lucrează ca stenodactilografă pentru a-și putea plăti taxele la Conservator, mai întîi la Marsilia, apoi la Paris, la cursul de artă dramatică din Rue Blanche. Participînd în 1960 la emisiunea *Nașterea unei stele*, este remarcată de Raymond Rouleau, care o va angaja pentru un lung turneu teatral în care va juca piese de Priestley, Giraudoux și Anouilh. Chipul ei blond și pur, sildeții ei grațioasă și sinceritatea jocului fac din ea însă o interpretă ideală pentru film și TV. Va debuta pe ecran (alături de alți colegi tineri ca: Jacques Perrin, Dany Saval și Claude Brasseur) în filmul lui François Villiers, *Secerîșul verde*, și pe micul ecran în cîteva realizări ca: *Huit jours à la campagne*; *L'abonné de la ligne U*. *L'invitation à la danse* și cîteva seriale populare ca: *Thierry-la-Fronde* și *Rocambe* (prezentate și la noi). Va mai fi văzută ulterior în filmele: *Weekend la Zuydcoote*; *La bonne occase*; *Roger-la-Honte* și *Opera-cosmic*. Definitivă consacrare i-o va aduce însă filmul regizoarei Agnes Varda, *Le Bonheur* (Fericirea), în care va da viață unui personaj feminin de mare complexitate. După acest film regizorul Carlos Vilardebo îi va consacra un scurt-metraj, iar Sergio Gobbi o va distribui în filmele sale *L'étrangère* și *Une fille nommée amour*. Va fi invitată în Belgia să turneze *Judi on chantera comme dimanche* de Luc de Heusch și în Elveția ca protagonistă a filmului *L'inconnu de Shandigor*. În teatru va mai apărea în *After the Fall* de Arthur Miller, iar la TV va fi vedeta unui film, *Zamore*, după piesa lui G. Neveux, și eroina a două seriale: *Comment ne pas épouser un milliardaire* și *Quentin Durward*.

BRACKETT Charles

Scenarist și producător american, născut la Saratoga Springs, la 26 noiembrie 1892. Licențiat în drept la Harvard, se dedică mai întîi ziaristicii și criticii teatrale (revista *New-Yorker*), scriînd între timp cîteva romane. Debutează în cinematografie ca scenarist, în 1935, cu filmul *Without Regret* (Șanta), iar în 1943 devine producător, în special al filmelor cărora le-a scris scenariul. Obține de două ori premiul Oscar pentru cel mai bun scenariu al anilor: 1946, pentru *Vacanță pierdută* și 1950, pentru *Sunset Boulevard*, amîndouă realizate de Billy Wilder, de care-l leagă o lungă și fructuoasă colaborare. În 1951 trece de la Paramount la 20th. Century-Fox, afirmîndu-se ca unul dintre cei mai inteligenți și mai energici producători. Ca scenarist, C. B. a colaborat cu regizori de frunte ai Hollywoodului: compatriotul nostru Jean Negulescu (*Titanic*, *Woman's World*), Ernst Lubitsch (*A opta nevastă a lui Barbă-Albastră*; *Ninotchka*), Howard Hawks (*Ball of Fire*), Hathaway (*Niagara*, *Garden of Evil*), George Cukor (*The Model and the Marriage Broker*), Billy Wilder (*Ștrengăria*; *Spionaj în desert*; *A Foreign Affair*; *Emperor's Waltz*) etc. Umorist rafinat și (uneori) lucid pînă la cinism în zugrăvirea tarelor lumii moderne americane, C.B. rămîne unul dintre cei mai importanți scenariști ai Hollywoodului.

de G. DIMISIANU

NICHITA STĂNESCU: ÎN DULCELE STIL CLASIC

În deceniul care îl desparte de momentul debutului editorial (în 1960, cu placheta *Sensul iubirii*, colecția *Luceafărul*) Nichita Stănescu s-a impus ca o prezență de prim ordin a poeziei de astăzi, unul din promotorii marcanți ai spiritului înnoitor, factor de emancipare a lirismului de sub apăsarea unor rigidități de concepție cu multiple efecte nefaste în epoca anterioară. Revitalizarea atîtor forme ale poeziei, în anii de după 1960, vasta acțiune regeneratoare care a stimulat înflorirea nenumărateor talente noi, proces încă în desfășurare, întâ realități care nu pot face cu nici un chip abstracție de acțiunea literară a lui Nichita Stănescu, poet aflat astăzi în faza deplină ecloziunii a forțelor de creație.

Poezia sa a evoluat de la ipostazele cîntecului liric, preocupată, cum era atunci, să configureze o viziune a sentimentelor, spre un lirism fascinat de scîlpirii de gheață ale ideii, marcat de aviditatea cunoașterii, una dintre aspirațiile devorante ale eului. *Unsprezece elegii* reprezintă încununarea acestei atitudini poetice, fiind totodată una din operele definitorii ale ultimului deceniu de poezie.

Captivat tot mai mult de poezia reprezentărilor abstracte, Nichita Stănescu simte totuși chemarea interioară de a reveni, măcar din cînd în cînd, la formele «cîntecului», la spontaneitatea emoției și la imagistica vie și intens nutrită de sevele concretului. În *dulcele stil clasic* consemnează o asemenea reîntoarcere la atitudinea inițială, care era a lirismului direct, țîșnit dintr-o afectivitate bogată, generoasă, lăsată să se manifeste în voie; nu lipsește totuși nici dimensiunea cealaltă, căreia i se consacră prima secțiune a volumului, mai restrînsă ca spațiu: ciclul «Unsprezece feluri de a-ți pierde lumea».

Dacă ar fi să ținem seama de preferințele cele mai răspîndite ale iubitorilor de poezie, poate că am găsi că autorul a procedat inabil deschizîndu-și cartea tocmai cu acest ciclu, mai dificil prin natura obiectului său, mai rece, apelînd frecvent la noțiuni abstracte. Ne răsplătește însă prin amploarea viziunilor, prin tensiunea inițiativei de cunoaștere deschisă către două orizonturi: cel lăuntric, atrăgînd un gest de autoexplorare («În mine e un ochi/Înlăuntrul meu/.../ Strig: Da! El este vederea în acțiune») și cel din afară, care nu e realitatea imediată, spațiul familiar-cotidian, ci se alungește spre momentul începuturilor, spre faza genezei, reînterpretînd crîmpeie din miturile biblice într-o reprezentare foarte personală, prin faptul că apelează la abstracțiuni. «Fără-de-greutate absolută (o noțiune creată de poet pentru a figura principiul dumnezeirii)/și-a izgonit sinele bolnav», adică, am zice, acea parte a sa invadată de materialitate, «îmbolnăvită» deci prin prezența unui corp străin esenței sale ideale. «Izgonirea» are însă ca efect *geneza*, fiindcă «sinele bolnav» a devenit «apă, riu și mare,/ apăsă ca strugurele/ Sub propria apăsare» («Izgonirea din rai»). Cu totul remarcabilă este și reînterpretarea «potopului», un potop de ouă, viziune a fertilității debordante, torențiale și pînă la urmă asasinante: «Ouăle se ciocnesc între ele în aer./ Plouă torențial. Norul de păsări smintit/ Se-ntetește aripă-n aripă./ Plouă inghesuit./ Se sparge în aer oul de ou./ Plouă cu albuș, cu gălbenuș./ de albuș, de gălbenuș./ Și începe să plouă cu aer/ pînă cînd plouă cu tot aerul./ torențial, pînă cînd plouă tot aerul» («Moartea păsărilor»).

Ciclul al doilea al cărții (de la care culegerea își împrumută titlul) este sub semnul reapropierii de emoția directă, actul poetic redevenind astfel în mai mare măsură «cîntec» decît «meditație». Întorcîndu-se așadar încă o dată la «dulcele stil clasic», poezia lui Nichita Stănescu ne va întîmpina iarăși cu fremătătoarea sa bogăție de forme, cu acea inimitabilă «dulceață» și tandră melancolie evocatoare, în poemele erotice îndeeșebi: spectacolul este seducător, senzația de abandonare în voia reprezentărilor poetului, atotputernică. El avertează în același timp asupra fondului grav al liricii sale. Ne spune: «Smulgere de limbă este/ prea frumoasa mea poveste». Deci jertfă, autoconstrîngere la sacrificiu, pînă la dureroasa anulare de sine.

- La fiecare trei oameni care citesc o carte... există cel puțin zece care privesc micul ecran
- Toată epopeea cuceririi Lunii rămîne o performanță strict sportivă
- Prea mulți oameni care nu iubesc vînatul merg în pădure doar pentru plăcerea de a-l omori
- Cred că tinerii de astăzi sînt mai buni decît par
- Dacă aș fi încă o dată tînăr, aș face exact același lucru, numai că m-aș grăbi de trei ori mai mult

Mai întîi am sunat la una din cele două sonerii lipsite de vreun nume, aruncate parcă la întîmplare pe ușa unei vile cărămizii din bulevardul Ana Ipătescu. Știam foarte vag că acolo trăiește, într-un fugitiv sejur bucureștean, savantul Henry Coandă.

Peste cinci minute mă aflam față-n față cu un om înalt, cu ochi scrutători și mișcări surprinzător de bruște, îmbrăcat într-un impecabil costum de culoarea cenușii. S-a ridicat din spatele biroului, mi-a întins — cu prietenie — o mînă uriașă, primitoare și caldă. Mi-a zîmbit ca unui nepot. Mă aflam față în față cu Henry Coandă.

— Domnule profesor, ca un savant de renume mondial și mai ales ca un om care ați avut ocazia să trăiți anii secolului XX, v-aș ruga să ne faceți o confidență: care credeți că a fost cea mai decisivă invenție tehnică a acestor șapte decenii, cea care a influențat nu numai progresul industrial propriu-zis, ci și — dacă este cazul — modul de a gîndi al oamenilor?

— Sînt tentat să zic televiziunea. Din punct de vedere strict tehnic, coborîrea televizorului pînă la dimensiunile unui ceas de mînă mi se pare o realizare extraordinară, cu atît mai mult cu cît permite o răspîndire aflată la îndemîna oamenilor, oricînd și oriunde. În ceea ce privește mentalitatea, aș răspunde: tot televiziunea. Asta în virtutea unei socoteli rudimentare: astăzi, la fiecare trei oameni care citesc o carte, în același timp, în alt loc, aiurea, există cel puțin zece care privesc micul ecran. Asta metamorfozează, neîndoielnic, modul de a gîndi al oamenilor contemporani.

— Vorbiți despre cărți și televiziune. Credeți oare că astăzi cărțile au fost înlocuite, iremediabil, cu televiziunea, că oamenii nu mai citesc, ci se mulțumesc cu comoditatea de a privi; în sfîrșit, că trăitorii zilelor noastre, populînd o așa-numită civilizație electrică, gîndesc mai puțin și mai superficial?

— Nu știu. În mod sigur, unii gîndesc mai mult, alții mai puțin. Așa a fost dintotdeauna și de ce s-ar schimba tocmai astăzi?! Cred însă că se impune o detașare categorică între doi termeni, altfel foarte iubite de sociologi: civilizație și cultură. Civilizația — sau civilizarea, dacă vrei — poate fi pe undeva funcție de influența televiziunii. Cultura — nu! Cultura nu se realizează decît citînd. Ca să fii cult — și dacă nu ești îți va fi foarte greu să răzbați — trebuie să-ți petreci timpul liber nu în fotoliul televizorului, ci la masa de lucru, cu o carte în față.

— Întrebîndu-vă despre cea mai de seamă realizare a tehnicii contemporane, m-am așteptat — să fii sincer — să vă aud vorbind despre cucerirea Lunii și...

— Te-ai înșelat! Pentru mine personal Luna este un corp ceresc care nu prezintă nici un interes. Luna este moartă, tinere. N-are apă, și dacă n-are apă nu poate avea nici viață. E cenușă. Cenușă și atita tot.

— Bine, dar actul plecării spre Luna este...

— O chestiune formidabilă, impresionantă pentru ca-

HENRY COANDĂ

«TINERETUL TREBUIE
SĂ ÎNVEȚE LA TIMP
CĂ ÎNTRE ALB
ȘI NEGRU
TRĂIESC O MULȚIME
DE ALTE NUANȚE »

pacitatea creierului uman. În rest, toată epopeea cuceririi Lunii rămîne o performanță strict sportivă.

— Domnule profesor, considerați că avînd în stăpînire un teritoriu mai vast al universului, fiind mai conștient de forța sa, aproape magică, omul va deveni mai bun, mai înțelegător, mai participant la durerile semenilor?

— Omul nu va deveni mai bun pentru că a ajuns pe Lună. Înainte de toate, să nu uităm că animalul umăn — animalul, zic, nu omul în sine — este cel mai rău și cel mai necruțător. El are plăcerea de a ucide un pește, el încearcă voluptatea de a vedea un alt animal intrat în agonie. Ne îndoios, omul este perfectibil, dar în ceea ce privește animalul umăn acumulările sînt deosebit de lente. Vo avea credința că omul devine mai bun, sub ochii noștri pe lungimea unei generații, în ziua în care prietenii me vor merge la vînatore de mistreți numai pentru că țîr neapărat să mînnince carne de mistreț. Din păcate, prea mulți oameni care nu iubesc vînatul merg în pădure doar pentru plăcerea de a-l omori. Ceea ce mi se pare periculos...

— Așadar?...

— Așadar, omul nu va deveni mai bun cucerind Luna. Va deveni, sper, mai responsabil, mai conștient de puterea sa, și asta ar reprezenta o izbîndă cu consecințe incalculabile.

— Pentru că tot trecem de la una la alta, aș vrea să aflu opinia dumneavoastră despre tineretul lumii de astăzi. Este el mai bun sau mai rău decît cel de acum cîteva decenii, decît cel — ca să folosesc o barieră temporală convențională — dinaintea războiului?

— Sînt sigur că tineretul de astăzi nu-i nici mai rău, nici mai bun decît cel de acum 50, 40 sau 30 de ani. E doar alt fel și suferă de o boală teribilă. Tinerii de astăzi au avut — și au — prea multe noutăți la îndemînă, s-au născut printre atîtea lucruri noi, surprinzătoare și șocante. Ceea ce pentru generația mea a fost un vis, a devenit astăzi o realitate palpabilă. Asta nu-i rău.

— Ați călătorit mult, ați cunoscut mulți oameni și multe locuri. Credeți că tineretul lumii contemporane ar merita mai mult decît i se dă?

— E greu de spus. Aici intervin diferențierile de sistem, de tradiție, de concepție. Una este gîndirea unor tineri din România, să zicem, și cu totul alta cea a unor persoane de aceeași vîrstă din Anglia sau Franța. Alte probleme, alt mod de a aborda realitatea, tocmai pentru că realitatea este alta. Am impresia că în Occident tineretul ar trebui atras cu mai mult curaj în treburile de conacere. Noi, vîrstnicii, greșim cînd punem toate relele în spinarea tineretului, pe care îl ascultăm foarte rar și pe care îl înțelegem și mai rar. Cred că tinerii de astăzi sînt mai buni decît par, și dacă sînt răi — bineînțeles, excepțiile confirmă regula — atunci pe undeva este și vina noastră, a celor cu ani mai mulți. Din cauza noastră unii își pierd entuziasmul, devin închiși și opaci. La 20 de ani lumea nu pare a avea decît două culori. Alb și negru. Culori contrastante, izbitoare. Aceasta este, bănuiesc, marea încercare a tineretului: să învețea la timp că între alb și negru trăiesc o mulțime de alte nuanțe, fiecare cu existența ei, fiecare cu personalitatea ei. Deprinderea aceasta este sensul vieții celor mai vîrstnici.

— Domnule profesor, ce-ați face dacă ați mai fi încă o dată tînăr?

— Am să te dezamăgesc. Aș face exact același lucru, numai că m-aș grăbi de trei ori mai mult. Mă simt tînăr și nu regret multe lucruri în viață. Unul dintre ele este timpul pe care l-am irosit cînd eram tînăr și în ani.

Ovidiu IOANITOIAIA

TOTI VREM SĂ FIM POLIGLOTI

*T-h-e b-o-o-k —
The book (cartea).
Puișorii clasei a II-a
de la Școala generală
nr. 5 — București
participă cu tot corpul
la pronunțarea
primelor cuvinte
englezești.*

Anchetă realizată de
Viorica CIORBAGIU
Fotografii de
Elena GHERA

Mi se pare stupid să încerc a mai convinge pe cineva cât de răspîdit este fenomenul. Fiindcă toată lumea e convinsă. Dacă nu aveți copii de vîrstă școlară (chiar în clasa I) sau studenți, dacă n-ați întîlnit pe stradă milițieni cu o anume plăcuță prinsă în piept ori nu știți cite sute de ospătari tind să devină poligloți, informația tot nu vă poate scăpa. O veți citi, vrînd-nevrînd, ca să treacă timpul, pe afișele din tramvai: Casa de cultură a sectorului II, Clubul I.T.B. (etc., etc., etc.) anunță, pe lingă deschiderea cursurilor de balet pentru copii ori a exercițiilor Yoga, predarea limbilor străine. Așadar, trebuie să conchidem că e o modă?

S-au enunțat de-a lungul vremii nenumărate definiții ale intelectualului autentic a cărui marcă era, invariabil, întregită de gradul asimilării limbilor străine. Menținînd acest criteriu am putea inclina să credem că un chelner, bunăoară, candidează cu șanse mari la titlul de intelectual. Cu mai multă sau mai puțină malițiozitate, convingerea ar fi, oricum, eronată...

*

— Ce limbi străine cunoașteți?

— O brumă de franceză din liceu; practic însă, nici una...

Inginerul Aurelian Stegărescu (șeful atelierului plan general și transporturi de la Institutul de proiectări laminoare) mi-a răspuns cu o spontaneitate dezarmantă, dar nu cu mai puțin regret:

— Studenții de la Politehnică au, începînd cu acest an, mai mult noroc. Obligatorietatea învățării limbilor străine... În atelierul pe care îl conduc, din 12 ingineri unul singur se descurcă mai bine în franceză (mai bine decît mine, adică). Și atît. Avem foarte multe dificultăți din această pricină. Documentația tehnică la care sîntem abonați ori o comandăm la firmele din străinătate este incomplet asimilată. Traducătorii, nefiind de meserie, nu știu să insiste asupra amănuntelor care

ne interesează, ori pur și simplu tălmăcesc într-un limbaj impropriu specialității noastre. În materie de transporturi interne, la uzine și combinate siderurgice există o literatură mondială deosebit de bogată. Noi am proiectat și proiectăm laminoare pentru Reșița, Hunedoara, Cîmpia Turzii, bineînțeles, Galați. Evident, faptul că nu putem citi decît în românește este o adevărată infirmitate profesională pe care trebuie s-o depășim cu orice preț.

Grupul școlar al uzinei «Vulcan» din București cuprinde anual aproximativ 2 000 de elevi, viitori maiștri, muncitori calificați sau tehnicieni. Acestora din urmă li s-a predat în liceu cel puțin o limbă străină, pe care însă au tot timpul s-o uite la cursurile post-liceale, și după aceea, cînd vor intra în producție...

— Și nu doar tehnicienii au nevoie să cunoască limbi străine — opinează tovarășul Ovidiu Constantinescu, director adjunct cu învățămîntul teoretic al Grupului școlar «Vulcan». În condițiile importului de utilaje, pe baza acordurilor comerciale cu diferite țări, viitorii metalurgiști — elevii noștri de azi — sînt chemați să dea asistență tehnică la montaj, sînt trimiși în străinătate pentru schimburi de experiență. Or, nu se poate concepe descifrarea schiței sau prospectului unei mașini fără asimilarea prealabilă a limbilor de mare circulație. Un cazangiu, să zicem, nu este doar un muncitor calificat ci și un specialist a cărui condiție, în această epocă, trebuie să depășească mereu rutina meseriei. Și cînd zic «trebuie» mă gîndesc la imperativele revoluției tehnice, care nu-ți îngăduie să bați pasul pe loc.

Expunerea de motive a profesorului de fizică Ovidiu Constantinescu este, evident, elocventă. Dar iată, nu numai industriei în sens pur tehnic i se deschid noi orizonturi. Spuneam la început că ospătarii tind să devină poligloți. Și nu era o glumă. De la 1 septembrie a luat ființă — nicidecum întimplă-

TOTI VREM SĂ FIM POLIGLOTI

tor — un Centru de formare, perfecționare și de studii pentru salariații din industria hotelieră și turistică. Convorbirea cu tovarășul Constantin Rusu, directorul centrului, mi-a dezvăluit dimensiunile acestui sector, care cuprinde în sezonul de vară 20 000 de salariați și-n tot timpul anului peste 2 000, cu tendințe sensibile de creștere. Excluzând talentul profesional propriu-zis (de covârșitoare importanță, nici vorbă!), interlocutorul meu mi-a mărturisit că în materie de stăpînire a limbilor străine personalul din industria turistică este încă destul de deficitar. Și nu fiindcă a lipsit grija. În fiecare an, între 1 noiembrie și 1 mai, se organizează cursuri pentru predarea limbilor de circulație. Le frecventează ospătari, cameriste, liftieri, barmani și așa mai departe. Dar...

— A persistat mult timp greșeala de a încerca (fără izbindă) să dăm tuturor lecții clasice, cu scris, citit, gramatică, uitînd de nivelul eterogen al cunoștințelor generale și abstracție făcînd că majoritatea salariaților

acum 50 de ani» — continuă tovarășul Dumitru Chițoran — decanul Facultății de limbi germanice din București.

Din acest motiv și din altele, adiacente, la inițiativa Ministerului Învățămîntului s-a alcătuit o comisie specială — condusă de rectorul Universității-București — care studiază elaborarea unui program de modernizare a predării limbilor străine. Întrucît prof. univ. Dumitru Chițoran face parte din amintita comisie, l-am rugat să ne împărtășească unele dintre obiectivele care se au în vedere pe baza studiilor de pînă acum:

— Sînt nenumărate. Bunăoară, se va stabili vîrsta optimă la care trebuie să înceapă asimilarea limbilor străine, tipurile de școli unde să se predea; ne gîndim chiar la școlile profesionale (deci dezideratul directorului adjunct de la Grupul școlar «Vulcan» nu era o utopie). Planurile și programele de învățămînt, manualele și recuzita care să corespundă unui anumit tip de școală, în funcție de viitorul profesional al salariaților

«Ce doriți?»
și întreaga
conversație
în jurul
listei de bucate,
Ion Zamfir
(de la Athénée Palace)
o poate purta
în 3-4 limbi străine.

de Petru ISPAS

SĂ VREI...

În ultimii 3-4 ani l-am întâlnit de fiecare dată în tribună. Când la C, când la D. Stătea mereu pe a treia treaptă și de fiecare dată în marginea din partea fanfarei. O mină de om. Mic, slab, puțin adus de spate, cu hainele rămase acum prea largi. Părea un obiect uitat acolo de la o manifestație la alta. Privea irupția de culori și veselie și își sucea iute capul de la un grup la altul, vădit mulțumit, bucuros. Parcă voia să adune nesățios, avid, uralele, cintecele, hohotele de ris, veselie demonstrațiilor, până și sunetul asurzitor, din locul unde se afla, al alătururilor, pentru zile și nopți numai de el știute. Și în tot acest timp miinile îi stăteau nemisicate, cu palmele lipite de genunchii incremeniți și ei. Nimic nu te făcea să crezi că trupul acesta firav este viu. Numai capul care se mișca continuu, amețitor, de la stînga la dreapta, de la dreapta la stînga, numai ochii, pierduți într-o explozie de cute, trădau o viață fantastică. Niște ochi nefiresc de albaștri și limpezi. Omul acesta, înconjurat de bărbați și femei care se agitau, gesticulau, comentau, strigau și făceau semne prietenilor descoperiți în imensa coloană a demonstrațiilor, care se gîndeau că poate în aceeași după-amiază, a doua zi, vor urca pe munte, vor înota, se vor plimba, cu cei apropiați, prin parcuri sau păduri, omul acesta părea straniu, nefiresc, străin, plantat acolo ca un avertisment al eternului efemer. Poate că și din cauza acestui sentiment pe care și-l impunea prezența acestui trup inert se crease în jurul lui un gol, oamenii înghesuindu-se cit mai departe.

— Bună-ziaua și vă felicit cu prilejul zilei de 1 Mai.

Capul i-a tresărit iar ochii și i-a fixat o clipă asupra mea cu o privire cercetătoare, bănuitoare parcă și puțin intrigată.

— Mulțumesc. Vă doresc numai bine.

Tonul cu care a fost rostit răspunsul nu te îndemna să continui conversația. M-am așezat lângă el, cu toate că privirea care mi-a aruncat-o nu prea exprima bunăvoință. La toate încercările mele de a lega o conversație nu m-a învrednicit nici măcar cu un răspuns. Și aproape că uitasem de el, prins de frumusețea și tumultul demonstrației, când un tînăr pînă în 25 de ani s-a așezat lângă bătrîn. «Măninci?» «Două ceasuri pentru o pereche de crenvurști» — mormăi bătrînul. Și tînărul desfăcu pachetul și îl hrăni ca pe un copil. Făcea treaba aceasta firesc, cu o dragoste caldă, impresionantă. «Mai vrei?» «Da, dar poate durează mai puțin de două ore». Și tînărul se ridică. L-am ajuns din urmă în spatele tribunei, la bufet.

— Este tatăl dumneavoastră?

M-a privit la început mirat, apoi mi-a zîmbit:

— Stați în tribună lângă el. Da, e tata. A suferit un accident. Au fost atinși niște centri nervoși și de atunci este cum îl vedeți... Sînt zece ani. După operație doctorii i-au spus că mai trăiește cîteva luni. A ris de ei: «Sînteți niște proști. Atît timp cit pot gîndi, cit mintea îmi e limpede, voi trăi».

... Venise de la un congres internațional și lucra febril la proiectul unui calculator electronic după o concepție proprie, originală. Era piesa lui de rezistență la concursul pentru postul de profesor la care voia să participe. Locuia într-un apartament frumos, numai ei doi. Soția îi murise cînd i-a născut băiatul. L-a crescut singur. «Mai greu a fost cînd și-a dat doctoratul în U.R.S.S. Am stat aproape un an singur, doar cu o femeie bătrînă care făcea menajul. Săptămînal ne trimitea cîte o scrisoare lungă... A fost și a rămas cel mai bun prieten al meu...»

După ce s-a întors de la doctorat a intrat totul în normal. Au urmat apoi deplasări în străinătate, congrese...

Pînă în ziua aceea cînd, ieșind de la facultate, s-a produs accidentul. «A fost o busculadă de mașini, o studentă era să fie strivită..., a sărit și s-a trezit sub roțile unui camion. Avea cutia craniană spartă în cîteva locuri».

...Zece ani, zece ani s'îngrijești un... un om în starea lui, incapabil măcar să se hrănească singur. Un om ursuz, pentru că nu poate fi altfel un om care stă nemisicat, toată ziua. Parcă îi auzeam strigătele, pretențiile, reproșurile... Poate că au un televizor, și atunci scapă de gura lui măcar cîteva ceasuri. Dar în rest..., zi de zi, lună de lună, zece ani...

Tînărul m-a privit zîmbind:

— Nu e ce credeți. Toți își inchipuie că e un chin, o pacoste pe capul meu și al soției. Eroare. Știți ce a făcut după ce a ieșit din spital? S-a mutat. A obținut o garsonieră și s-a mutat. Atunci a strigat, a fost de-o violență îngrozitoare, pentru că eu nu voiam nici măcar să aud de așa ceva. A fost însă întotdeauna mai tare ca mine. A angajat o soră care vine de trei ori pe zi — dimineața, la prînz și seara — și-l îngrijește. Pe mine nu mă acceptă decît ca partener de discuție. După o vreme mi-a dictat niște schițe. Calculase totul în minte: un aparat ingenios, cu ajutorul căruia își putea mișca mina dreaptă. Putea să dea foaia la o carte, să împingă o carte și să tragă alta spre el... Era tot ce voia. Mi-a cerut un magnetofon. Și-a început să lucreze: zece, douăsprezece ore pe zi. A terminat două cursuri pe care le-a dat facultății: «Trebuie să justific cu ceva titlul de profesor care mi s-a acordat», iar acum lucrează cu o forță extraordinară la definitivarea unei idei «din tinerețe», cum spune.

M-am întors în tribună și m-am așezat lângă el, privindu-l cu alți ochi, aproape ca pe un cunoscut vechi.

— Ți-a spus?

— Da.

— Ți-a spus din partea lui. Nu-mi place trîncăneala inutilă și nici tipii care se viră cu tot dinadinsul în viața oamenilor.

— Nu s-ar spune că sînteți excesiv de amabil...

— Aveți dreptate. Uneori mă surprind și eu cu răutăți de infirm...

Și nu a mai spus nimic pînă la sfîrșitul demonstrației.

A mai trecut un an, și meseria m-a adus din nou în Piața Aviatorilor. Eram hotărît să obțin de la el un interviu. Îi găsisem și titlul: «Arta de a trăi». La tribuna C nu era. L-am căutat la D, în partea de lângă fanfară. Așteptam să văd locul acela gol, în mijlocul căruia, pus parcă intenționat la vedere, se afla el. Și nu l-am mai găsit.

de Emanuel VALERIU

DAR NICI CHIAR AȘA!

M-am plîns de multe ori că ritmul săptămînal al acestei rubrici mă așază adesea în afara acelei actualități stringente căreia ne face plăcere să ne supunem total, ca un compliment față de epoca noastră, caracterizată de o sete uscată după ultima noutate.

Iată, de pildă, ultimul exemplu: sîmbăta trecută discutăm (cam abstract, nu-i vorbă) cu Ion Țiriac, deși cu numai patru zile mai devreme U.T.A., Steaua și Dinamo se calificau în cel de-al doilea tur al competițiilor europene la care participă. Nici nu se putea altfel, în situația în care «Flacăra» își «încheie» rubrica sportivă luna! Așa încît, în vreme ce confrății mei își ascuțeau condeiele cu atît mai virtuos cu cît timpul trecea și U.T.A. nu primea gol de la fotbalistii olandezi, eu rămîneau un spectator.

Acum binecuvîntez graficul revistei pentru că m-a pus la adăpostul curentului euforic care i-a cuprins pe unii confrăți. Citeam astfel că data de 30 IX 1970 ar putea fi luată drept zi festivă a soccerului nostru.

Nimic de obiectat vizavi de bucuria produsă de rezultatele înregistrate miercurea trecută, bucurie legitimă, prilej nu numai de destindere dar și de speranțe viitoare. Nimic de opus ideii că palmaresul echipei U.T.A. și al fotbalului nostru, în general, s-a îmbogățit cu o performanță... jubiliară. Noi cu atît mai mult resimțim o satisfacție aparte, cu cît nu sîntem printre cei care au citit rezultatul cu capul plecat și nici dintre cei care au încercat, printr-un pariu de ultimă oră, să restabilească bunele relații cu U.T.A. Rubrica noastră a salutată cum se cuvine și succesul de anul trecut al arădenilor, în campionatul național, și pe cel din următoarea ediție, nu dintr-o simplă simpatie (de genul celei care-l animă de 25 de ani pe Ioan Chirilă), ci pentru un motiv la fel de serios: invalidarea ideii rahitice potrivit căreia s-a crezut, aproape 20 de ani încheiați, că fotbalul nostru poate fi redresat doar prin și doar de către echipele bucureștene. U.T.A. ne susținuse cu brio teza.

Acesta este un adevăr de necontestat. Alături de el pășește însă și un alt adevăr, trist de data asta dar nu mai puțin real: calificarea campioanei noastre s-a făcut în urma unor jocuri egale și în prezența unui adversar în mod evident scos din formă, al cărei joc nu ne-a făcut să recunoaștem cea mai bună formație de club din lume. Nici chiar în confruntarea cu E.rudiantes olandezii nu străluciseră, și poate că succesul din sezonul trecut al unor echipe din «țara lălelelor» se cere a fi pus în relație directă cu necalificarea naționalei Țărilor de Jos în finala din Mexic și cu preocuparea exclusivă sau, oricum, majoră a altor federații naționale pentru CM 1970. În plus, atunci cînd ridicăm cupa entuziasmului nostru pentru performanța realizată de U.T.A. nu strică să ne reamintim că Dinamo a învins pe Internazionale-Milano în plină glorie, că C.C.A. i-a îngenuncheat pe englezii de la Luton Town, că pe vremuri F.C. Rapid rostea un cuvînt greu în meciuri internaționale, că, în fine, naționala noastră a terminat nedecis cu Anglia pe Wembley și că — foarte recent — ea s-a comportat cel puțin meritoriu într-o finală mondială la care s-a calificat după cîteva dispute crîncene. Să nu uităm, de asemenea, că egalul din jocul cu Grecia, care ne asigura participarea la Mexic, a fost interzis entuziasmului nostru (stăvilic vreme de 30 de ani) pentru că fusese obținut într-o cumplită mediocritate. Și atunci de ce să refuzăm etalonul bunelor raporturi și să decretăm — recunoscind în același timp inferioritatea evidentă a U.T.A.-ei — calificarea ei drept performanță majoră a soccerului nostru? De ce să refuzăm modesta realitate că, de fapt, marea victorie de miercuri 30 IX a.c. nu a fost altceva decît depășirea, după mulți ani, a primei etape a unei competiții externe, deci începutul începutului unui drum încă foarte dificil?

U.T.A., Steaua și Dinamo s-au calificat în etapa următoare a unor întreceri internaționale. Să ne bucurăm, dar, cu modestie, să le urăm, în continuare, succes și să le invităm, mai ales, la meditație și seriozitate sporită, dacă le iubim sincer pe ele și fotbalul românesc. Presa mondială s-a mirat nu de succesul U.T.A. ci de eliminarea olandezilor, și încă din primul tur. De aceea, zic, să ne bucurăm, dar nici chiar așa...

de Teodor MAZILU

AI NUMĂRUL MEU DE TELEFON?

Parcă îi aud și acum vocea subțire care se strecoară ca un bacșis:

— Ai numărul meu de telefon?...

Nu-l aveam și nici nu țineam să-l am... Trăiam și fără numărul lui de telefon și încă nu se întimpla-se nimic grav.

Mă pironeste cu o privire fixă:
— Notează-ți numărul meu de telefon!...

Ca hipnotizat, mă execut.

Îmi dictează solemn numărul lui de telefon, ca un suveran care dictează secretarelor un decret de grație.

După ce controlează să vadă dacă nu cumva am făcut vreo greșeală, îmi spune cu o voce ceva mai blîndă.

— Te rog să mă cauți. Ai numărul meu de telefon...

Parcă mă decorează, pușlamaua. Parcă mă făcuse nemuritor. Eram cineva. Aveam numărul lui de telefon.

Individul de care mă ocup eu e un individ cu totul special. Nu vinează posturi. Nu vinează case. Nu vinează felurite combinații. Nu. Pretențiile lui sînt ceva mai modeste. El vrea să aibă relații. Dacă îți face un serviciu, nu-ți cere decît să-l inviți într-o seară și să-l lași să-ți povestească viața. E în stare să facă orice pentru tine dacă-l lași ca în schimb aceluși serviciu să-și poată manifesta erudiția lui în materie de fotbal și filatelie. Și mai ales să-l respecte. Asta vrea să cumpere el: respect pentru respect.

Crezuse la un moment dat că-mi făcuse și mie un serviciu. Era o iluzie de-a lui, o biată iluzie, nu-i cerusem și nici nu-mi făcuse nici un serviciu. Are și această calitate bizară... Cere răsplată pentru serviciu pe care nici prin cap nu-i trece să le facă... Cere în schimb aceluși serviciu imaginar puțină căldură sufletească.

— Nu-ți cer nimic. Nu-ți cer decît să mă respecti.

Ei, respect. Mi se părea că vrea cam mult... Decît respect, i-am promis că-l plătesc cu bani-gheață.

A refuzat cu indignare.

— Nu vreau bani, vreau să mă respecti puțin...

Am ridicat prețul, în speranța că o sumă mai măricică l-ar fi ajutat să renunțe la respect.

Aceeași indignare mărează.

— Vreau să mă respecti!...

Plîngea aproape amenințător.

— Te rog să mă respecti.

Eu rămîneau nepăsător.

Atunci el se hotărî să joace ultima carte.

— Dacă-ți împrumut fără dobîndă zece mii de lei ai să te gîndești la mine cu stimă?

I-am spus că n-am nevoie de bani.

După asta și-a revenit.

— Lasă-lasă, cumpăr eu respect din altă parte.

RECORDURI ȘI PERFORMANȚE

BOTANICE

- CEA MAI dulce plantă din lume este o bacă (*Dioscoretshyllum cumminsi*) care crește în Nigeria. Substanța extrasă din ea este de 1500 de ori mai dulce ca zahărul. O buruiană din America de Sud — *Steroidul* — este de 300 de ori mai dulce decât zahărul.
- CEA MAI lungă plantă este palmierul-liană *Demonoropa*, al cărui nume înseamnă «Coarda dracului». Ea atinge 400 m. Dintre plantele acvatice, o algă brună, *Macrocystis pirifera*, din Oceanul Pacific, întrece lungimea unei piste de stadion (circa 800 m).
- COPACUL a cărui rădăcină pătrunde cel mai adânc în pământ e un salcîm care crește în sud-vestul Africii. S-a constatat că rădăcina lui ajunge pînă la o adîncime de 68 m.
- CEA MAI mare frunză o are planta *Victoria amazonica*. Diametrul ei trece de doi metri. Pe această frunză poate sta în picioare un copil de 30-35 kg, fără ca ea să se aplece.
- CELE MAI mari flori aparțin unor plante din Sumatra, *Amorphophellum titanus*. Ele au forma de clopot răsturnat, cu o înălțime de 2,5 m și o circumferință de 3,85 m.
- ARBORII cu cele mai multe tulpini sînt brazii din pădurea Oloneț (U.R.S.S.). Recordul îl deține un brad care are nu mai puțin de 25 de tulpini al căror diametru poate ajunge pînă la 20 cm.
- CELE MAI mari plante actuale sînt sequoiele sau arborii-mamut, numiți așa deoarece ramurile lor încovoiate amintesc colții unui mamut. Unele exemplare din California ating 135 m înălțime iar trunchiul lor, care are la bază o circumferință de 50 m, abia poate fi cuprins de 30 de oameni cu brațele întinse. Printr-un tunel săpat în trunchiul unui exemplar așezat culcat se strecoară cu ușurință două autocamioane.
- CEA MAI veche pădure din lume, «pădurea pietrificată» din Arizona, are respectabila vîrstă de 170 000 000 de ani. De fapt este vorba de o pădure cu trunchiuri de arbori conservați de-a lungul mileniilor datorită unui proces de pietrificare, care se întinde pe o suprafață de mai mulți kilometri.
- ARBORELE cu cel mai mare fruct trăiește în Madagascar. Este palmierul *Lodoicea seychellarum*, a cărui nucă are o greutate pînă la 25 kg și se coace în 10 ani. Cînd s-au găsit primele fructe de Lodoicea pe valurile Oceanului Indian s-a crezut că sînt produsul unei plante marine. De aceea acest fruct a fost numit «cocosul de mare».

ÎNTELEPTII PRINȚRE NOI

- Cufundîndu-ne în voluptate aducem la suprafață mult mai mult nisip decît perle.
Honoré de Balzac
- Cel mai mare păcat al pictorilor moderni este că nu pictează tablouri vechi.
Henri Rochefort
- Rar crezi că știi de ce iubești. În schimb totdeauna crezi că știi de ce nu mai iubești.
Marcelle Auclair
- Viitorul literaturii sînt, probabil, aforismele — ele nu pot fi ecranizate.
Alfred Hitchcock
- E îngrozitor: aceleași cuvinte care compun o scrisoare de dragoste sau un cîntec pentru copii pot compune și o condamnare la moarte.
Victor Kin
- Cînd un om deștept se consideră prost, nenorocirea nu e prea mare. O adevărată nenorocire este atunci cînd un prost se consideră deștept.
George Simenon
- Pretul pălăriei tale nu are nimic de-a face cu prețul capului tău.
Proverb african
- Adevărata tinerețe n-ar putea fi trăită decît la bătrînețe. Dacă nu ne-ar împiedica bătrînețea!
Alberto Moravia
- Slăbiciunea forței este de a nu crede decît în forță.
Paul Valéry

● sfîrșit de sezon estival!

Pe plaja din Nissa, una dintre ultimele amatoare de cură heliomarină se lasă mîngîiată de razele soarelui de toamnă.

trofeul ●

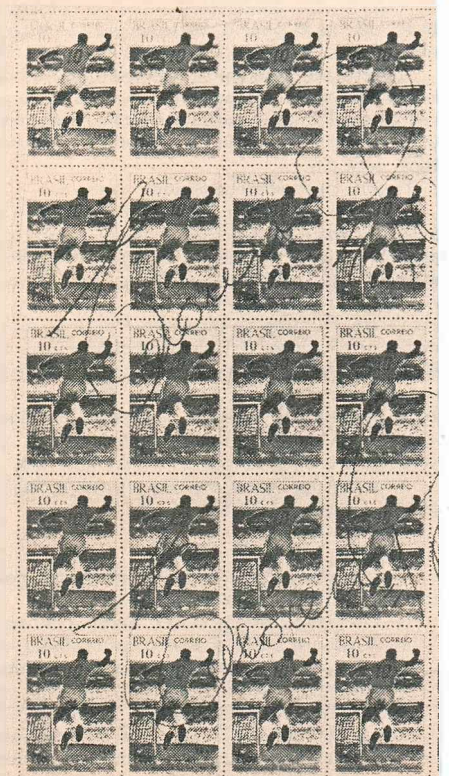
După cum știu și copiii de școală, la cel de-al doilea concurs literar organizat de Societatea pentru studiul limbilor romane, din Montpellier, în anul 1878, premiul întîi a fost acordat lui Vasile Alecsandri pentru poezia sa Cîntecul gîntei latine. La 22 mai 1878, în cadrul unor serbări la care au participat 60 000 de spectatori, strofele poetului român — traduse în franțuzește și puse pe note de compozitorul italian Marchetti — au fost auzite pentru prima dată și îndrăgite, dovadă fiind faptul că în lumile următoare ele au fost traduse în limbile: franceză (dialect provensal), italiană, germană și polonă. Succesul lui Alecsandri s-a sărbătorit la Iași și la București, semnificația premiilor sale fiind considerabilă; era pentru prima dată cînd opera unui scriitor român înălța numele patriei în ochii străinătății. Alecsandri nu s-a putut duce la Montpellier în ziua premierii. Cupa oferită de organizatorii concursului (o vedem reprodușă în fotografie, ea fiind acum în posesia cabinetului numismatic al Bibliotecii Academiei Republicii Socialiste România) a fost înminată poetului Mistral, care-l reprezenta pe cîștigător.

Ion MANTA

Întru respectul adevărului, trebuie să spunem că de fapt micuța din traistă nici nu poate încă să vorbească. Dar dacă ar putea și ar pronunța cuvintele din titlul nostru, să știți că ar spune doar adevărul adevărat. John Dickel (31 de ani) este un astronom relativ cunoscut și a participat la cel de-al patruzprezecelea Congres internațional de astronomie ținut recent la Brighton. Instantaneul, surprins chiar în fața clădirii în care se ținea ședința festivă de deschidere, îl înfățișează pe tînărul savant, sosit la lucrările congresului cu cea mai prețioasă operă a sa: micuța Rebecca, în vîrstă de cinci luni.

● tătîcul meu e astronom

Rubrică de Aurel CRIȘAN

● săriți... mă însor!...

Mașina de intervenție împotriva incendiilor, cu numărul EW 9795, a postului de pompieri din Paddington gonia în ziua aceea străzile Londrei alarmând pe trecători cu clopotul ei binecunoscut. Oamenii priveau după mașină și mulți din ei își frecau ochii a nedumerire. Văzuseră într-adevăr pe mașină o mireasă? Sau li s-a părut numai?

În fața intrării bisericii congregaționale din East Lane, Wembley, mașina stopă scârțâind din frîne. Și deși în biserică nu ardea nimic, în afară de luminări, membrii echipajului de pe mașină intrară în grabă și o dată cu ei și mireasa, care era mireasă adeverată și nu închipuire. S-a cumnat cu pompierul șef, John Davy, apoi s-au suit cu toții din nou pe mașină și, agitănd veselii clopotul, s-au dus să stingă, nu, nici un incendiu, ci propria sete.

În Zürich va fi pusă în vânzare seria filatelică care a consemnat marcarea celui de-al 1000-lea gol de către unul dintre cei mai iluștri fotbaliști ai tuturor timpurilor, Edson Arantes do Nascimento, cunoscut de mic și mare, microbist sau nu, sub numele de Pelé. Zece coli a 25 de timbre poartă autograful vedetei și se speră că vânzarea lor se va solda cu o sumă frumușică de bani, afectată unor scopuri filantropice — dotarea așezămîntului de copii «Pestalozzi».

● din nou pelé

Țin să precizez, ca răspuns la unele întrebări ce au fost adresate (prin telefonul 15.42.64), că nu este absolut necesar să se stabilească identitatea, adresa etc. atunci cînd o persoană dorește să aște — prin această rubrică — unele amănunte privind activitatea Administrației Asigurărilor de Stat sau formele de asigurare puse la dispoziția cetățenilor. Se pot folosi pseudonime sau simple inițiale. Precizarea este valabilă și în cazul solicitărilor adresate în scris.

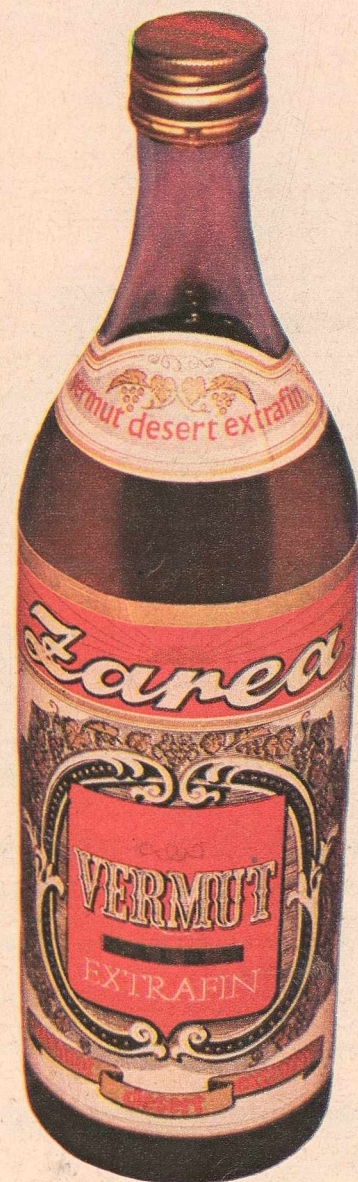
Desigur, poștașul consideră că nu există nici un motiv pentru ca interlocutorii săi să rămînă anonimi. Dar, «Quot homines, tot sententiae». Sau, într-o traducere foarte aproximativă: «Cite bordeie, atîtea obicei»...

V.Z. — Loco. Ați citit, în revista «În drumătorul cultural», despre un amplu concurs de întrebări organizat de Administrația Asigurărilor de Stat și revista respectivă, și ați dori să vă ajutați la întocmirea răspunsurilor necesare. Cu părere de rău, dar la data cînd ne-ați scris nu v-am fi putut răspunde în nici un caz. Zecile de mii de participanți la această amplă acțiune de popularizare a asigurărilor ADAS s-ar fi simțit nedreptățiți dacă ar fi văzut cît de ușor ați fi putut obține importante premii acordate de ADAS (televizor, magnetofon etc.). Acum însă, cînd concursul a luat sfîrșit, vă putem răspunde: 1) La asigurarea complexă a gospodăriilor cetățenilor, prima ce se plătește de cetățeni pentru bunuri în valoare de 30 000 de lei este de 60 de lei, măsura de prevedere respectivă fiind valabilă un an; 2) Numai membrii C.A.P. pot încheia asigurări paușale; 3) Explozie, lovire, cădere — iată trei din cazurile de accidente cuprinse în asigurarea respectivă; 4) Invaliditatea permanentă — acesta este unul din cazurile în care ADAS plătește suma asigurată (sau o parte din ea) înainte de expirarea asigurării mixte de viață.

Cristina Georgescu, str. Foișorului nr. 63. Mă tem că nu vă voi putea fi pe plac: spațiul nu îmi permite răspunsuri prea ample, așa cum doriți dv., despre ASIGURAREA TURIST. Vă comunic totuși că aceasta se încheie pe timp de o lună, prima de asigurare fiind de numai 15 lei. Alte amănunte — la orice unitate ADAS.

Vasile Nicolciou, Buzău. Ne bucură faptul că apreciați pozitiv această rubrică. Desigur, voi răspunde și la întrebările primite din alte localități din țară, nu numai corespondenților din București. Dv. doriți să vă recomand o măsură de prevedere pentru motocicletă. Cu plăcere: solicitați ASIGURAREA MOTOCICLURILOR, una dintre numeroasele forme de asigurare practicate de ADAS.

Mariana Preotu, Videle; Titu Georgescu, Călărași. Veți primi răspunsuri prin poștă.

VERMUTUL, BĂUTURA FINĂ PREPARATĂ PE BAZĂ DE VIN CU EXTRASE DIN PLANTE ȘI INGREDIENTE, POATE FI CONSUMAT CA ATARE CU FELII DE LĂMÎIE SAU ÎN AMESTEC CU ALTE BĂUTURI.

MAGAZINELE DE SPECIALITATE VĂ OFERĂ SPRE ALEGERE VERMUT ÎN SORTIMENTE VARIATE:

VERMUT ROȘU 1/1 ltr — 15 lei

VERMUT ALB 1/1 ltr — 17 lei

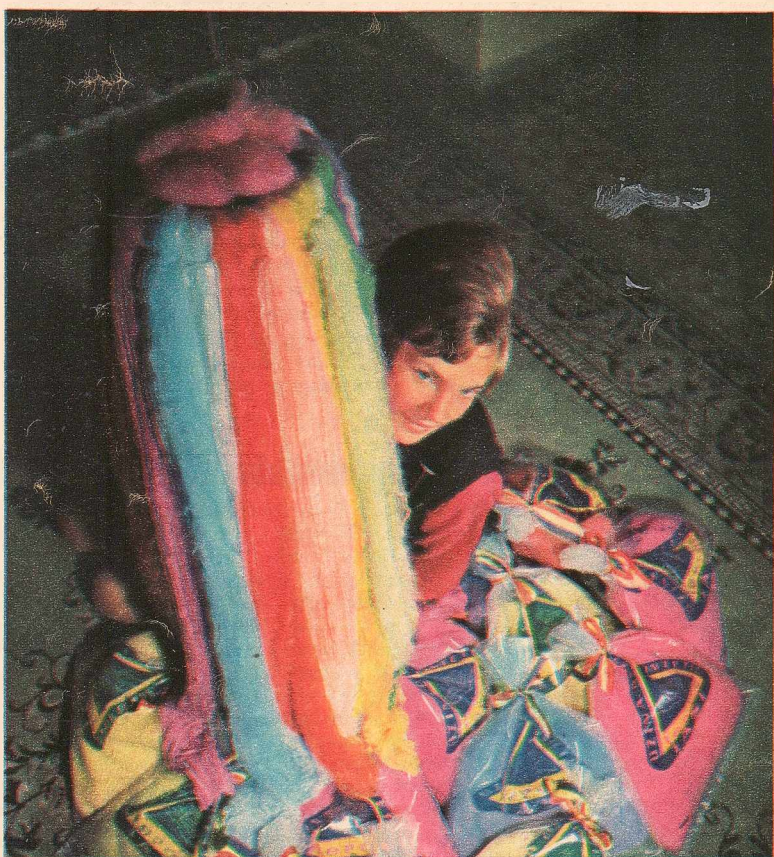
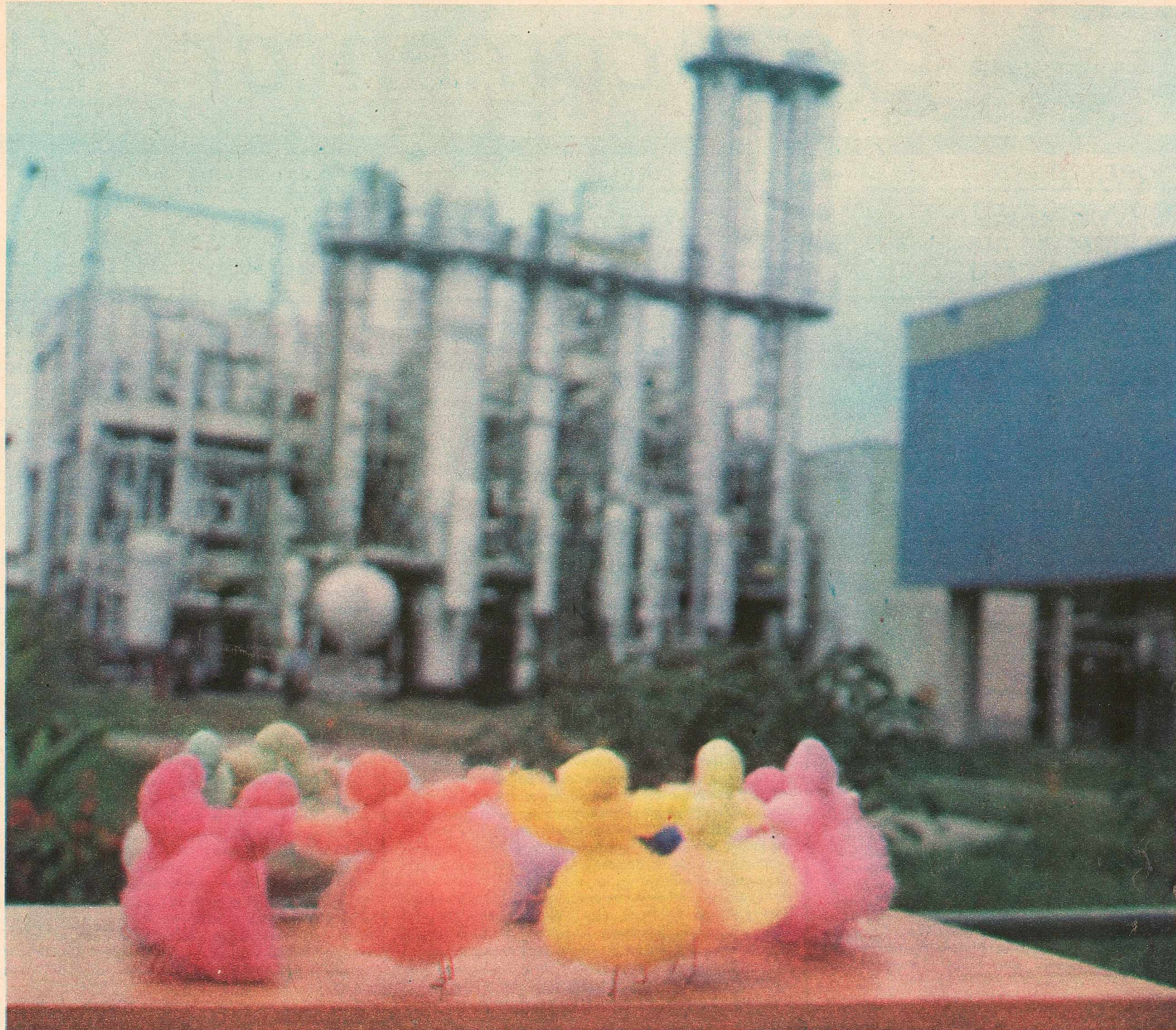
VERMUT SPECIALITATE (alb și roșu) — 25 lei

VERMUT EXTRAFIN 1/1 ltr — 30 lei.

RECOI

VERMUTUL — UN CADOU ORICÎND BINEVENIT!

UZINA DE FIBRE SINTETICE DIN IAȘI PRODUCE FIBRE POLIESTERICE TIP LÎNĂ, BUMBAC ȘI ÎN, LA NIVELUL CELOR MAI BUNE PRODUSE SIMILARE PE PLAN MONDIAL.

TEROM

Fibra românească **TEROM**, este o fibră poliestică obținută prin policondensarea dimetiltereftalatului cu etilenglicolul.

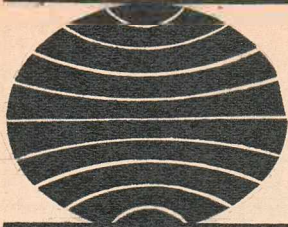
Țesăturile din **TEROM** sînt rezistente la acțiunea detergenților și solvenților. În amestec cu fibre naturale, aceste țesături sînt neșifonabile și se pot vopsi într-o gamă foarte variată de culori.

Din ele se poate realiza cea mai fină lenjerie pentru femei și bărbați, articole vestimentare de purtare, sport, excursii și ocazii festive, articole casnice și decorative.

ȚESĂTURILE DIN TEROM sînt elegante, plăcute la purtat, rezistente, neșifonabile, **UȘOR DE ÎNTREȚINUT**.

Fibra **TEROM** este produsă și se livrează de către **UZINA DE FIBRE SINTETICE-IAȘI**, șoseaua Tușora nr. 175, telefon 1.33.20 și 1.33.21, sub formă de baloturi, ambalată în saci de polietilenă și protejată în pînză de iută, în bumsuri sau în cutii de carton.

TEROM, un produs care face cinste industriei românești de fibre sintetice **TEROM** un produs românesc care s-a impus pe piața mondială.

N. POPESCU-BOGDĂNEȘTI

UN EVENIMENT POLITIC REMARCABIL

La București, Consiliul de Stat al Republicii Socialiste România și, în aceeași zi, la Moscova, Prezidiul Sovietului Suprem al U.R.S.S. au ratificat Tratatul româno-sovietic de prietenie, colaborare și asistență mutuală.

Documentul, semnat, după cum se cunoaște, la 7 iulie anul acesta, prezintă o însemnătate deosebită, el reflectând stadiul actual al relațiilor dintre România și Uniunea Sovietică, jalonând în același timp cadrul evoluției de perspectivă a relațiilor de prietenie și colaborare multilaterale dintre cele două țări socialiste vecine. După cum sublinia covarășul Nicolae Ceaușescu în cuvântarea rostită la solemnitatea de la Consiliul de Stat, tratatul ratificat actualizează, în condițiile de azi, prevederile vechiului tratat dintre România și Uniunea Sovietică. La baza tratatului stau principiile marxism-leninismului și internaționalismului socialist, dorința celor două țări de a colabora multilateral în spiritul egalității depline în drepturi, respectării suveranității și independenței naționale, neamestecului în treburile interne, cooperării reciproc avantajoase.

Prevederile tratatului intrat în vigoare, în formularea lor expresă, sînt cunoscute și o explicare fie chiar succintă a celor unsprezece puncte ce le sintetizează ar fi un travaliu nedecurgînd dintr-o necesitate. Unele sublinieri se impun însă, cum, spre pildă, faptul că tratatul creează cadrul optim dezvoltării relațiilor de prietenie româno-sovietice cu adînci rădăcini în trecut, sudate în lupta comună împotriva fascismului, și care-și găsesc, în orînduirea socială comună, în identitatea aspirațiilor fundamentale ale celor două țări, rîntul permanent, trainic. Tratatul oferă, totodată, un cîmp larg de colaborare în domeniul economiei, al schimburilor tehnico-științifice și culturale, pe măsura progreselor remarcabile obținute de România și Uniunea Sovietică. Cele două state își reafirmă, prin tratat, hotărîrea lor de a acționa neobosit pentru întărirea continuă a unității statelor socialiste, pentru pace și securitate în lume, pentru rezolvarea tuturor problemelor care frîmîntă astăzi omnia, pe calea tratatelor. România și Uniunea Sovietică își reafirmă hotărîrea ca, militînd pentru dezarmarea generală și totală, să respecte obligațiile ce le incumbă din apartenența la Tratatul de la Varșovia, a cărui existență este considerată ca necesară atîta vreme cît va fiînța Pactul Nord-Atlantic. Noul tratat de prietenie, colaborare și asistență mutuală încheiat între România și Uniunea Sovietică constituie de asemenea o contribuție la dezvoltarea legăturilor de colaborare strînsă cu toate țările socialiste, obiectiv politic promovat cu consecvență de partidul nostru, de guvernul țării. Este, totodată, expresia voinței neestrămuate a țării noastre de a lupta, împreună cu toate țările socialiste, cu toate forțele progresului și păcii ce acționează astăzi în lume, pentru frînarea politicii imperialiste agresive, pentru a se pune capăt politicii de dictat, de amestec brutal în viața internă a popoarelor. România, partizan hotărît al coexistenței pașnice, cultivă și dezvoltă relații cu toate țările lumii, indiferent de orînduirea lor socială, vîzînd în aceasta singura cale ce duce la destindere, la cunoaștere și respect reciproc între popoare.

Tratatul româno-sovietic, ratificat în aceeași zi la București și la Moscova, se înscrie ca un eveniment politic remarcabil în analele relațiilor dintre două țări, în ansamblul relațiilor internaționale.

Romulus CĂPLESCU

MESAJUL ROMÂNIEI LA „MAREA DECADĂ”

Moment culminant al lucrărilor Adunării generale a Națiunilor Unite, subliniat prin prezența a zeci de șefi de state și de guverne, a unor personalități dintre cele mai cunoscute pe plan mondial, sesiunea jubiliară care începe marți este chemată să dezbătă, la capătul primului sfert de veac al activității O.N.U., căile și mijloacele de întărire a eficacității sale, în vederea îndeplinirii obiectivelor supreme proclamate de Cartă: pacea și securitatea omenirii. Animată de dorința de a-și aduce contribuția constructivă la soluționarea problemelor care confruntă astăzi comunitatea internațională, în spiritul politicii sale externe pătrunse de consecvență și principialitate, în spiritul atașamentului său ferm față de scopurile și principiile Cartei Națiunilor Unite, Republica Socialistă România participă la sesiunea jubiliară — «Marea decadă», cum a fost numită — animată de dorința de a-și aduce contribuția constructivă la soluționarea problemelor care înfruntă astăzi comunitatea internațională, în spiritul politicii sale externe consecutive și principiale, în spiritul atașamentului său ferm față de scopurile și principiile Cartei Națiunilor Unite.

Poziția constructivă a României este de a-și uni eforturile cu cele ale tuturor forțelor păcii și progresului, pentru a bara calea cercurilor imperialiste, agresive, promotoare ale liniei spre dominația altor state, spre neîncredere și încordare internațională, pentru a asigura mersul evenimentelor spre destindere, cooperare, securitate — potrivit cu cerințele vitale ale contemporaneității. Condiția fundamentală a îndeplinirii acestui deziderat constă în respectarea neabătută de către toți și față de toți a normelor și principiilor legalității și eticii internaționale, în abolirea politicii de forță, de dictat și agresivitate, în garantarea dreptului fiecărei națiuni de a-și decide singură destinul, calea dezvoltării sociale și politice.

Analiza celor 25 de ani de existență a O.N.U., a împlinirilor și neîmplinirilor sale, arată că funcționarea mai eficientă a organizației, adaptarea sa la cerințele și condițiile actuale ale lumii depind direct de capacitatea, de voința fiecărui stat membru, mare sau mic, de a-și călăuzi acțiunile înspre aceste comandamente supreme.

Mentținerea focarelor de încordare și război, continuarea cursei nesăbuite a înarmărilor, persistența vestigiilor coloniale și a practicilor discriminării rasiale, adîncirea decalajelor economice, iată tot atâtea probleme în a căror rezolvare nu s-au făcut pînă acum progrese pe măsura speranțelor. Deceniul în care am intrat a fost proclamat de Națiunile Unite deceniu al dezarmării și al dezvoltării. Acestea sînt aspirații fierbinți ale întregii umanități dornice de a fi eliberate de spectrul unor războaie pustiitoare, de a colabora în pace, folosind roadele avîntului impetuos al științei și tehnicii, spre binele tuturor locuitorilor planetei. A face în așa fel încît aceste năzuințe să devină realitate, este misiunea plină de răspundere a tuturor popoarelor, a tuturor statelor lumii. Mesajul de pace și colaborare pe care România socialistă îl aduce sesiunii jubiliare a înaltului for al națiunilor este în același timp un angajament solemn că poporul nostru va acționa cu aceeași neestrămută fermitate ca și pînă acum în împlinirea acestor idealuri.

Nicolae LUPU

MIȘCAREA CELOR ÎNGRIJORAȚI

Poate nu există nimic mai semnificativ pentru a ilustra impasul unei cauze pierdute decît criza morală a celor care sînt chemați să se situeze direct în primele rînduri ale eforturilor sterile de salvare a acestei cauze. S-au publicat nenumărate relatări care au arătat că într-o unitate sau alta a forțelor americane trimise să îndeplinească intervenții militare în Vietnam s-au ivit cazuri de opoziție și s-a manifestat repulsie față de acest război. O relatare din Washington vine să sublinieze că procesul devine mai cuprinzător mai organizat, și că apare mai plin de consecințe. Douăzeci și opt de tineri ofițeri reprezentînd toate ramurile forțelor americane — armata terestră, aviația, marina, infanteria marină — au organizat o întrunire publică în cadrul căreia au anunțat deschiderea unei campanii în rîndurile armate împotriva intervenției americane în Vietnam.

Cine sînt și ce vor? Ei au precizat că reprezintă 250 de ofițeri activi răspîndiți în aproape toate bazele americane din Islanda pînă în Hawaii, că printre ei se află și veterani ai războiului din Vietnam și că au hotărît cu toții să înființeze o organizație antirăzboinică denumită «Mișcarea ofițerilor îngrijorați». În declarațiile lor publice ei afirmă că se opun din motive morale și politice războiului din Vietnam și din aceea înțeleg să-și exercite «dreptul lor de ofițeri loiali pentru a lua poziție. Ei își propun să încurajeze și alți ofițeri să-și exprime în mod public dezaprobarea față de intervenție. Locotenentul Louis Font, absolvent de onoare al Academiei militare West Point, declara: «Niciodată pînă acum în istoria Statelor Unite n-au existat ofițeri antirăzboinici». Cum se explică că există acum? Iată răs-punsurile unora dintre participanții la adunare. Ofițerul Robert Brown: «Sîntem oare noi, cei care ne opunem războiului, nealiali față de țara noastră și nedemni să fim ofițeri? Noi proclamăm cu mîndrie loialitatea față de Statul Unite și față de principiile pe care se bazează. Noi considerăm că opoziția noastră reprezintă o nouă împlinire a năzuințelor americane». Locotenentul Claflin: «Noi nu năvălim împotriva autorităților militare, sîntem pur și simplu împotriva războiului». Într-o declarație adoptată de adunare și semnată pînă în prezent de 80 de ofițeri s-a afirmat: «Noi nu urmărim să încurajăm disprețul față de ordine și disciplină». Atunci? Ei vor doar ca toți aceia care în conștiința lor condamnă intervenția din Vietnam să-și facă publică poziția, pentru ca astfel cei de care depind încetarea intervenției să afle ce gîndește armata.

De fapt acesta este doar unul din noile aspecte care îndreptățesc pe unii comentatori americani să constate că torentul nemulțumirii își umflă undele și că orice opoziție politică americană care ține să se bucure de sprijinul opiniei publice nu-și mai poate permite mult timp să tergiverseze abordarea frontală a problemelor esențiale ale încetării intervenției S.U.A. în Vietnam. Reluarea convorbirilor de la Paris la nivelul conducătorilor de delegații reprezintă după părerea tuturor observatorilor informații, cadrul cel mai propice pentru a se face pași înainte în această direcție. Important este să se tragă concluzia că numărul întelegerii reală a necesității de a se respecta dreptul poporului vietnamez de a-și hotărî singur soarta, fără amestec din afară, poate aduce pacea și, o dată cu ea, noile perspective de colaborare internațională.

telex

PARIS

■ Asigurarea unor posturi și a calificării celor 600 000 tineri care se adaugă în fiecare an la efectivul forțelor de muncă este una dintre cele mai dificile probleme ale Franței. Fondurile existente — scrie «Nouveau journal» — pot asigura pregătirea profesională a numai 200 000 dintre aceștia.

KINSHASA

■ Între Congo (K) și un consorțiu internațional — în care pe primele locuri se află capitaluri americane și japoneze — a fost semnat un acord cu privire la prelucrarea cuprului provenit din importantele zăcăminte aflate în provincia Katanga.

NEW YORK

■ În presa internațională apar semnale de alarmă în legătură cu o apropiată criză a surselor energetice. Dacă pînă în 1980 cantitatea de energie electrică nu se va dubla — previne «Time» — criza nu va putea fi îndepărtată.

BONN

■ Hans Dietrich Genscher, ministrul de interne al R.F. a Germaniei, a anunțat că guvernul consideră lupta pentru apărarea mediului înconjurător una din problemele sale

SAN SALVADOR

■ 33% din specialiștii El Salvadorului, 25% dintre cei din Nicaragua și Guatemala — care și-au făcut studiile superioare în țara lor — iau în fiecare an drumul Statelor Unite. În America Latină, unde se resimte lipsa cadrelor calificate, «fuga creierelor» a devenit o plagă.

BERNA

■ 1970 va intra în istorie ca anul marilor epidemii: holeră în Asia, Africa și Europa, pojar în Anglia, difterie în Texas (S.U.A.) și chiar cîteva cazuri de ciumă bubonică. Specialiștii atrag atenția asupra necesității lărgirii acțiunilor de vaccinare în zonele periclitare.

TOKYO

■ Biroul de statistică de pe lângă cancelaria primului ministru al Japoniei a publicat date în legătură cu dinamica prețurilor în perioada august-septembrie a.c. Acestea sînt cu 131,9% mai mari decît în 1965.

Venera ANGHIEL

OPTIMISM ÎN PERSPECTIVĂ

Handicapată prin importanță de alte evenimente internaționale simultane (am aminti numai evenimentele din Iordania și încetarea din viață a președintelui Nasser), reuniunea ministerială a FAO, care a avut loc recent la Alger, s-a desfășurat, din punct de vedere al atenției acordate de presă, într-un relativ anonim. Dar lupta împotriva subalimentației, ideea centrală a dezbaterilor, a prilejuit examinarea tuturor marilor probleme ale lumii africane la începutul celui de-al doilea deceniu al dezvoltării sale politice independente.

Continentalul african înmagazinează 36 la sută din potențialul de energie hidroelectrică a lumii, dar furnizează numai 1% din producția mondială de hidroenergie. Această modestă contribuție urmează însă să crească vertiginos în următorul deceniu, când va intra total sau parțial în funcțiune complexul sistem de baraje amenajat pe principalele fluvii ale Africii: centrala hidroelectrică Inga (Congo-K), cu o putere instalată de 2500 MW, barajul Kinguelé din Gabon, menit să furnizeze energie electrică capitalei și zonei sale industriale, barajul Gouina, pe fluviul Senegal, cu o producție anuală de 4-6 miliarde kWh energie electrică, imensul baraj de la Assuan (R.A.U.) ș.a.m.d.

Grație unei activități serioase de prospectare a subsolului, soldată cu rezultate adesea nebănuite, industria extractivă beneficiază, în lumea africană, de un rol primordial, înregistrând în ultimul deceniu un ritm mediu anual de creștere de 13% și reprezentând 49% din rețelele de export și 28% din valoarea producției miniere mondiale. Cifre spectaculoase s-au înregistrat în domeniul petrolului: în ultimii zece ani, producția africană de petrol a crescut de la 2,77 milioane tone la 230,96 milioane tone. Concomitent, se dezvoltă germeii industriei siderurgice și primii piloni ai viitoarei industriei grele africane. La Annaba (Algeria) a fost inaugurat complexul El Hadjar, cu o capacitate anuală de 400 mii tone laminate oțel și 350 mii tone fontă. Și, potrivit statisticilor, valoarea producției industriale totale (11 miliarde dolari în 1960) va crește la 53 miliarde dolari (1980) și la 205 miliarde dolari (anul 2000), cu un ritm mediu anual de 7,9-8,9%.

Paralel cu dezvoltarea dinamică a industriei extractive și prelucrătoare, agricultura a înregistrat un ritm mai lent (1,3%). În majoritatea statelor africane ultimii zece ani au echivalat cu sfârșitul monoculturii și depășirea economiei de schimb, cu recolte considerabil sporite, dar, pe ansamblu, agricultura continuă să reprezinte peste 40% din venitul național global, iar sectorul agricol rămâne dominat de economia de subsistență (70% din terenurile cultivate, 50% din producție și 2/3 din mina de lucru sînt ocupate în afara activităților economice destinate exportului). Pentru viitor, prevederile sînt mai optimiste: ponderea agriculturii în realizarea produsului național net ar urma să scadă la 20% (în anul 2000), înregistrînd totodată un ritm mediu anual de creștere de 4,7%.

Agricultura și industria africană se dezvoltă pe fondul unor eforturi deosebite pentru lichidarea analfabetismului (fenomen de masă în urmă cu 10 ani), pentru formarea de cadre naționale specializate în cele mai diverse domenii. Țările africane, se spunea recent la Kinshasa, unde se construia primul centru interafrican de cercetări nucleare, sînt asemeni îndrăznețului aflat la primii metri ai unui tunel sinuos și dificil de parcurs. E însă un tunel la capătul căruia se străvede lumina.

Ilie ȘERBĂNESCU

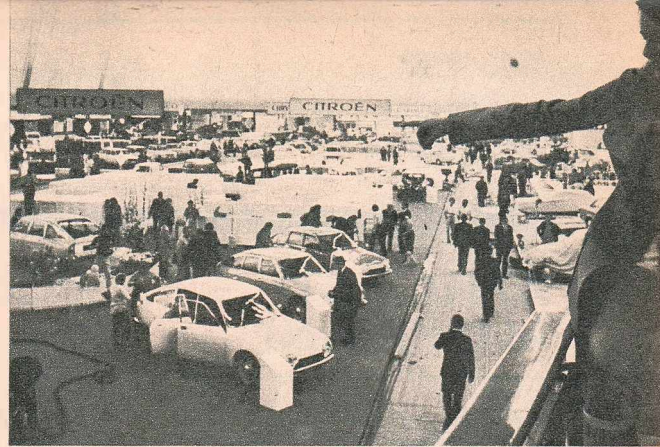
UN ETALON CONTESTAT

«Știrea despre moartea mea este oarecum exagerată». Replicînd acelor economiști, în special americani, care consideră exclusiv de domeniul trecutului rolul aurului în cadrul sistemului valutar occidental, un expert monetar, referindu-se la acest rol, a evocat, semnificativ, binecunoscutele cuvinte ale lui Mark Twain. Controversa nu are la bază considerațiuni numai teoretice, ci implicații practice adînci, de ordin economic și politic. Sînt puse în discuție înseși mecanismele interne ale sistemului valutar capitalist, pozițiile privilegiate pe care le deține dolarul în cadrul acestuia.

Folosind din plin aceste privilegii oficializate cu ocazia Conferinței din 1944 de la Bretton Woods, Statele Unite au transformat deficitul propriei balanțe de plăți într-o politică a expansiunii, pentru finanțarea cheltuielilor militare și investițiilor în străinătate, făcînd din sistemul valutar un mijloc de penetrație în economia altor țări. În timp ce din 1934 prețul aurului a fost menținut forțat la același nivel, prețurile tuturor celorlalte mărfuri au crescut permanent. Ca urmare, capacitatea de acoperire a aurului monetar a devenit, în mod relativ, din ce în ce mai scăzută, iar producerea acestuia tot mai puțin rentabilă. Treptat, dolarul a preluat poziții dominante în cadrul sistemului valutar capitalist. Convertirile masive de dolari în aur la sistemul de rezerve al Statelor Unite în cursul anilor '60 au înjumătățit rezervele de aur americane, iar Statele Unite au pierdut practic posibilitatea de a compensa în aur deținerile în dolari ale autorităților monetare din alte țări. Dar, în același timp, dacă procesul de convertire în aur a dolarilor ar continua, rezervele americane s-ar epuiza complet, dolarul ar deveni susceptibil de prăbușire, însă, într-o asemenea eventualitate, o dată cu el s-ar prăbuși întregul sistem valutar capitalist. Tocmai pe această împrejurare mizează autoritățile americane în încercarea de a acredita ideea că sistemul valutar capitalist are la bază, de fapt, dolarul și nu aurul.

Ar părea că, într-adevăr, în aceste condiții dolarul a devenit etalonul întregului sistem valutar occidental și că rolul aurului aparține trecutului. Dar alte țări occidentale — pe baza creșterii potențialului lor economic — nu par de loc dispuse să accepte dominația monedei americane, care permite S.U.A., printr-un simplu transfer de dolari — hîrtie în străinătate, să dobîndească controlul unei importante părți din economiile lor naționale. Și cu atît mai puțin acum, cînd, datorită inflației puternice din S.U.A. și a perpetuării deficitului balanței de plăți americane, dolarul răspîndește, de fapt, virusul inflaționist pe alte piețe, constituind un etalon el însuși dereglat. De aici nota dominantă în care s-au desfășurat zilele trecute lucrările reuniunii anuale a Fondului Monetar Internațional (F.M.I.): cereri manifeste adresate autorităților S.U.A. de a adopta măsuri energice pentru jugularea inflației și eliminarea deficitului balanței de plăți americane. Iar dacă măsurile nu se vor dovedi eficiente, nu se poate exclude posibilitatea unei reînnoiri a interesului față de aur. Și poate nu atît dintr-o prețuire deosebită, dintr-o încredere oarbă în această «relicvă barbară» — cum a denumit aurul necunoscutul economist englez Keynes — ci ca o măsură de precauție față de deteriorarea substanței monedei americane.

Dominată de îngrijorarea profundă față de proliferarea fenomenului inflaționist, de dinamica sa deosebit de alertă în special de pe piața S.U.A., față de perpetuarea deficitului balanței de plăți americane, actuala reuniune a F.M.I. a scos încă o dată în evidență instabilitatea întregului sistem valutar capitalist, puternicele înfruntări monetare inter-occidentale.

Paris. La Porte des Versailles a fost deschis, în a 57-a ediție, tradiționalul Salon internațional al automobilului. Anul acesta printre țările reprezentate se numără pentru prima dată și România, care expune automobilul «Dacia-1300». Cea mai importantă dintre noutățile prezentate la salon de țara-gază este considerată mașina «S.M.», realizată de firma Citroën.

ARHITECTII AMERICANI DESPRE ARHITECTURA AMERICANĂ

Marii maeștri ai arhitecturii americane ante și postbelice au stabilit canoane funcțional-estetice ce păreau extravagante ochiului european. Ele dădeau o senzație de șoc.

Oaspeții CSEAL-ului (Comitetul de stat pentru administrația și economia locală), veniți din cîteva state de peste ocean, ne-au dezvăluit recent unghiul lor de vedere. Unul ce continuă într-un anume fel creația titanilor, dar nezențional, robust și pozitiv, iar tehnica — binecuvîntată — își exercită cu forțe sporite rolul dominant. Din conglomeratul de explicații întrerupte și reluate (interviul n-are nimic tradițional, totul decurgînd pe un fir imprezvizibil cu acești oameni imprezvizibili) închegăm frînturi din imaginea uimitor de diversă a arhitecturii americane contemporane.

— Da, arhitectura Californiei are un specific al ei. Nu seamănă — nici n-ar fi posibil, date fiind condițiile de climă — cu cea din New York sau Alabama.

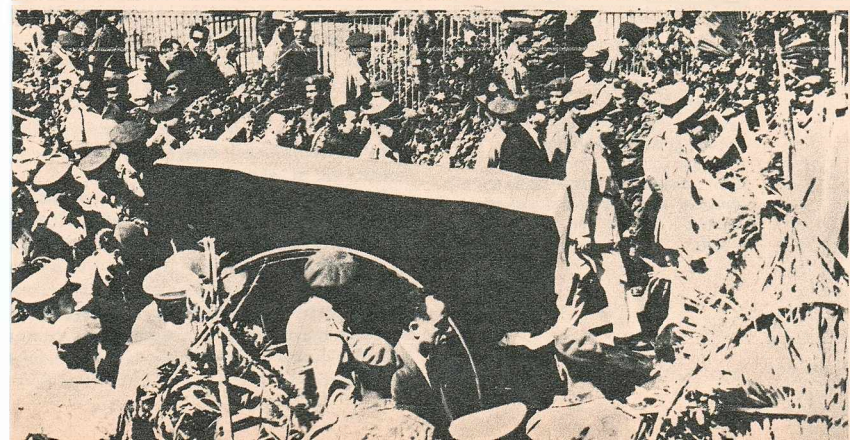
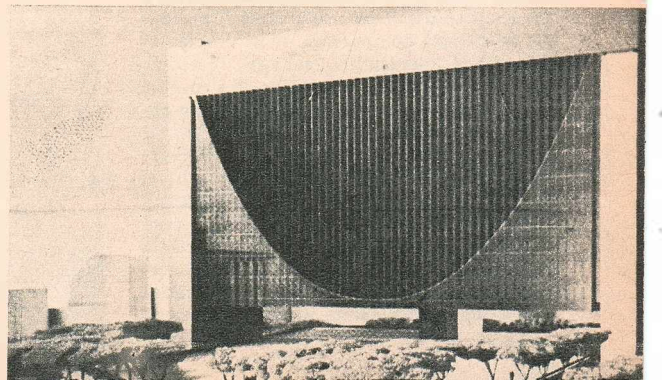
Dl. Malone, un bărbat înalt, brun, suportă amuzat tirul întrebărilor mele. Nu, nu-l interesează construcțiile anterioare epocii actuale. Tehnica și tehnologia materialelor au determinat fizionomia proiectării curente. «Adevărata casă californiană» (gîndul îmi zboară la Neutra, inventatorul ei, dar interlocutorul meu nu-i pronunță numele) a rezultat din situația geografică și de climă. Condițiile date constituie pentru proiectarea modernă unități tipice de luat în considerare în crearea ambianței construite. Orice edificiu sau ansamblu trebuie să exprime întreaga capacitate tehnică și să răspundă unor necesități și mentalități de confort.

Sînt în expozeul făcut stîmna arhitectului pentru înaintașul său, care a știut să tragă din natura generoasă seva unor construcții desfășurate în mari planuri orizontale și verticale. Geniul care — în coordonatele unei extraordinare tehnologii — a domesticit fără să mutileze o natură grandioasă, continuă să fie viu în arhitectura transparentă și luminoasă practică de dl. Malone.

Domnișoara Lynda Simmons — New York, cu o suptă sportivă în mers și în gesturi, însuflețită de o evidentă independență, ferventă admiratoare a mișcării feminine americane pentru egalitate reală cu bărbații, începe prin a-mi pune domnia-sa întrebări. Multe. Cînd un răspuns nu i se pare suficient, revine. Străbătem în grup străzile luminate de soarele de toamnă ale Bucureștiului (nu știa că orașul nostru are aceeași climă cu a New Yorkului) și încercăm să ne cunoaștem. Lucrează într-o instituție ce

Neaga GRAUR

Banca federală din Minneapolis, construită după proiectul arhitectului Gunnar Birkerts. Această liră uriașă este concepută astfel ca să poată fi extinsă atît pe înălțime, cît și lateral.

Funerariile președintelui Gamal Abdel Nasser. Cortegeul funerar parcurge ultima parte a drumului. Purtat de ofițeri și de soldați, sicriul este introdus în moscheea care, din acest moment, poartă numele defunctului președinte.

ARHITECTI AMERICANI

construiește, nu cu scopuri de profit, apartamente. Ne dă ample detalii asupra modului în care se stabilesc în prealabil necesitățile personale ale celor ce le vor locui; apoi amănunte asupra comunităților ce practică acest sistem de construire, prețuri, rate etc.

Iar când conchide: «Totul trebuie să fie eficient», încep să capăt senzația că eficiența are un efect aproape magic asupra acestor specialiști. Toți, fără excepție, se referă în primul și în ultimul rând la eficiența economică a construcțiilor. Această domnișoară gingașă și robustă care ne vorbește cu un aer de fetiță în vacanță, interesată de tot ce privește și ascultă, apasă doct tot pe eficiență.

Dr. Charles B. Gencher, profesor arhitect la Universitatea din Chicago, privește cu interes desenele făcute de studenții români după unele vechi monumente ale țării; solicită explicații amănunțite. Sintem la catedra de istorie a Institutului de arhitectură «Ion Mincu». Grupul grăbit al celor interesați să vadă tot a căpătat deodată timp. Se așază, răsfoiesc, privesc. Biserici mara-mureșene, străvechi fortificații cu turnuri de pază, cetăți țărănești din evul mediu, edificii domnești sau de cult, administrative etc., reproduse cu miză de mîini talentate, înfățișează ochilor o originală și puțin cunoscută arhitectură europeană. De aici, interesul pentru ele.

— Dar cum funcționează învățămîntul american de specialitate? — întreb la rîndul meu pe dr. James Deen — Miami, Florida.

Sintem tot în grup, instalați la o cafea, într-una din cele mai pitorești clădiri din București. Cu o poliție desăvîrșită, înainte de a răspunde domnia-sa pune cîteva întrebări. Apoi altele. Răspunsuri. Comentarii. Se încinge o discuție amuzantă, plină de neprevăzut. Prind un moment bun și reiau firul interviului. Silueta atletică se apleacă ușor, iar ochii scinteiilor mă privesc cu un aer franc, «Dacă vă răspund, îmi trimiteti în America revista dv.?» După răspunsul afirmativ urmează o explicație amănunțită: Toate universitățile de arhitectură au facultăți pe specialități: economia construcțiilor, estetica arhitecturii, care include și industrial-designul, tehnologia construcțiilor și a materialelor de construcție, resorturile sociale ale arhitecturii etc., etc. În facultăți se studiază patru ani. Exigențele crescînde ale învățămîntului (în momentul de față se preconizează sporirea anilor de studii, eventual cinci în loc de patru), amplificarea volumului de cunoștințe determină numărul mic al celor care absolvă universitatea: 1 din 10. În fața privirilor nedumerite, dr. Deen repetă: «Aceasta este media absolvenților anuali, 10 la sută».

Diversitatea facultăților mă îndeamnă la o nouă întrebare. Răspunsul e prompt.

— Bineînțeles, concepția lui Walter Gropius a revoluționat sistemul de învățămînt superior. Principiile sale teoretice și-au dovedit valabilitatea practică. Aceasta explică, credem, capacitatea de proiectare curentă. Azi orice institut angajează în producție specialiști din toate ramurile. Un proiect intrunește obligatoriu toate competențele.

Competența! Alt cuvînt-cheie. Oamenii aceștia voloși și plini de energie clocotitoare au totuși altare la care se închină. Unul din ele se cheamă competența. În cîte ocazii și în ce fel de împrejurări l-am auzit rostit, ar fi greu de spus. Un lucru e sigur. El a revenit în toate discuțiile ca un leitmotiv. Competența profesională a fost subiectul favorit al doamnei Gertrude Esteros de la Universitatea din Minnesota, care prezidează cîteva asociații de prietenie ale cadrelor didactice americane cu profesori din alte țări și care strînsese sute de fotografii din România pentru clubul asociației d-sale. Despre competență ne-a vorbit măsurat, cu un zîmbet ce-i lumina ochii înainte de a se desena pe

buză, dr. James Twomey — Washington. La competență am revenit în discuția cu dr. Deen.

La sfîrșit mă încearcă un soi de regret că n-am avut răgazul să vorbesc cu toți, că n-am aflat cum se construiește în Illinois și Kentucky, că nu cunosc structura urbană în noile așezări de la Marile Lacuri. În special, nu pot evita sentimentul că-mi scapă esențialul.

Dr. Deen se electrizează deodată. În reacția promptă încep să deslușesc ceva din caracterul acestor oameni deschiși. Se comportă ca niște camarazi buni. Mă asigură că-mi va trimite revista City a Asociației arhitecților americani. Și că de fapt esențialul îl poți cunoaște numai vîzînd țara de baștină a oamenilor pe care dorești să-i cunoști. Las baltă gîndurile și începem să ne strîngem mîinile. M-am simțit bine printre acești oameni veniți de pe un continent pe care-l cunosc doar din literatură.

Neaga GRAUR

TOAMNĂ POLITICĂ VEST - GERMANĂ

La Bonn vacanța politică a fost scurtă. «Mai scurtă decît de obicei...» — observa, cu o doză de amărăciune, confratele pe care începuse să-l înțeleg dintr-un parcurgînd itinerarul său obișnuit dintre biroul de lucru și sala conferințelor de la «Pressehaus». Tradiționala pauză estivală a intervenit tîrziu, iar stagiunea autunnală s-a deschis devreme, brusc, cu dezbateri agitate în Bundestag și cu dueluri verbale care evocă înverșunarea momentelor electorale. Furtuniele de toamnă din incinta parlamentului nu ies din limitele comunului, pentru că între guvern și opoziție se poartă un nesfîrșit război de uzură. Reintrarea parlamentară s-a produs sub auspiciu economic, printr-o dezbateră în care bugetul federal a fost disecat iar fiecare cifră esențială a devenit sursă unor controverse. Bugetul a prilejuit o încrucișare de spade, dar marile dosare nu se limitează la acest domeniu. Klaus Flegel, membru al conducerii centrale a Partidului Social Democrat, ne vorbea despre «elementele noi în politica internă», subliniind faptul că lunile următoare vor fi martore ale unor importante decizii guvernamentale în probleme ce necesită rezol-

vări: învățămînt, urbanistică, știință și social. Se discută despre reforme, există o anumită efervescență provocată de convulsiunile din interiorul principalelor partide (doar social-democrații s-ar părea că fac excepție), iar definițiile de poziții se dovedesc mai anevoioase decît în alte ocazii. Subiectul numărul 1 aparține, totuși, politicii externe. Ostpolitik a ocupat «capul de afiș» toată vara, iar pasiunile nu s-au stins încă. Tratatul sovieto-vest-german a găsit o largă aderență. Chiar opoziția instalată la început pe pozițiile intransigenței a operat remarcabile modificări de tonalitate, minus dr. Strauss, care repetă formulele-i cunoscute. Reorientările din lagărul democrat-creștinilor reflectă deplasările produse în starea de spirit a unei părți importante a opiniei publice.

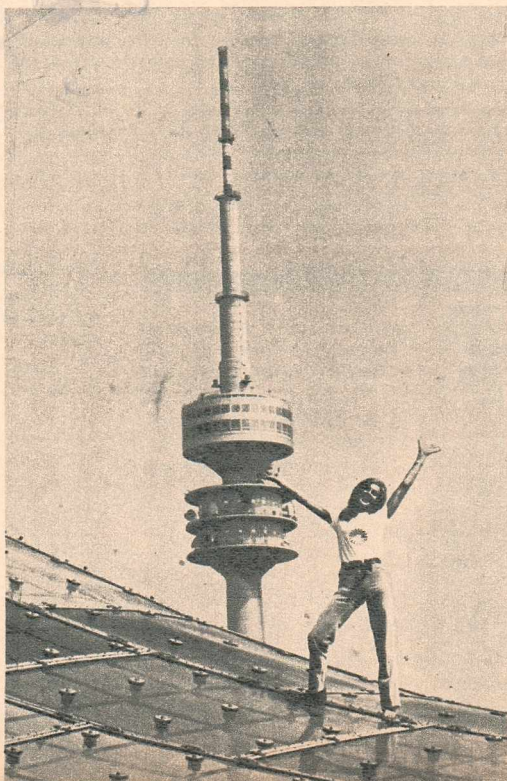
La Bonn există o vizibilă preocupare pentru destinele europene. Firește, problema este abordată din unghiuri diferite, dar remarcabilă ni s-a părut afirmarea tot mai largă a înțelegerii față de ideea îmbunătățirii climatului politic în Europa. La München, citadela bavareză, ca și la Hamburg, unde social-democrații sînt puternic implantați, la Düsseldorf, sediul influenței uniunii sindicale DGB, ca și în birourile ministeriale și parlamentare ale Bonnului, am înregistrat numeroase opinii favorabile unor strădanii pentru a pune pe baze trainice conviețuirea pașnică a națiunilor europene. În redacția lui «Der Spiegel», la locuința dr. Buceriis, conducătorul reputatului «Die Zeit», printre colegii de la «Frankfurter Rundschau» și de la «Stuttgarter Zeitung», convorbirile au avut drept temă probleme actuale ale Europei, și de cele mai multe ori ideile exprimate dovedeau un pronunțat simț al realităților. Interlocutorii subliniau necesitatea de a înlătura reziduurile «războiului rece», de a elimina părerile preconcepute, de a clădi încrederea reciprocă pe fundamentul actelor concrete. Dr. Wolfgang Reifenberg, liderul unei importante organizații catolice, ne declara că «trebuie depășită divizarea Europei în blocuri». Dr. Reifenberg adăuga: «Cunoaștem bine diferențele dintre sistemele noastre, însă putem pune în relief aspirațiile comune, cooperînd, deoarece pacea este vitală pentru noi toți, indiferent dacă trăim în Vest sau în Est». Oficialități guvernamentale, care studiază proiectele privind securitatea europeană, relevau într-o convorbire nevoia unei pregătiri minuoase, eventual a unei reuniuni premergătoare pentru a elimina «controversele inutile».

M. RAMURĂ

«FRUMOASA MÜNCHENEZĂ»

Cu 143 de ani în urmă, Ludovic I de Bavaria comanda portretele celor mai frumoase fete din München, picturi ce pot fi văzute și astăzi în galeria castelului Nymphenburg. Organizatorii Jocurilor Olimpice din 1972 au vrut să respecte tradiția, cu mijloace moderne, alegînd pentru filmele lor publicitare pe «frumoasa müncheneză». Din 235 de candidate a reușit blonda Uschi Badenberg. De 25 de ani, înaltă de 1,68 m, ea ar trebui să corespundă tipului pretins de presa bavareză: șarmantă, amabilă, spirituală, spontană, plină de personalitate. Probabil că îi va fi ușor să poarte cu schimbul — din necesități cinematografice — rochie de seară și blue-jeans, costum rococo și fustă «dirndl».

Acum Jocurile Olimpice 1972 au trei simboluri: turnul televiziunii, imensul acoperiș translucid al stadionului olimpic și pe frumoasa Uschi.

ROMA

COPII VÎNDUȚI CA SCLAVII

Correspondență specială de la Michele RUBINI

De mulți ani, într-o piață din Altamura, localitate din provincia Bari, în sudul Italiei se practică un tîrg anacronic: copiii sînt «vînduți» sau «închiriați» prin licitație, sclavii. «Cumpărătorii» sînt proprietari de pămînturi din partea locului. Poliția știa de multă vreme de acest comerț scandalos fără să fi putut însă interveni eficient din cauza consimțămîntului tacit impus de negustori. Recent însă «tîrgul» a fost lichidat datorită scandalului izbucnit după descoperirea unui caz de comportare inumană față de doi băieți.

Faptele s-au petrecut așa: poliția a intrat prin surprindere într-o fermă și i-a găsit pe cei doi copii dormind într-un stau alături de vite, în niște condiții de nedescris. Interogați pe loc, copiii — unul de 11 ani celălalt de 13 — au declarat că lucrează de la 3 dimineața pînă la 8 seara. La micul dejun și la prînz li se dă să mincească piine și roșii; numai seara o supă sărăcăcioasă. Cei doi copii, aproape analfabeți, erau folosiți la munci grele.

După interogarea copiilor, poliția a trecut la interogatoriul proprietarului fermei, care a recunoscut că îi luase «cu chirie» la tîrg din Altamura, contractînd direct cu părinții dar a adăugat că, pentru el, faptul era «ce se poate de normal».

După anchetă, autoritățile au adus un număr de 15 persoane acuzația de exploatare de minori.

Care sînt motivele care îi împing pe țărani din sudul Italiei să-și «vîndă» propriii copii? Practica își are originea la începutul secolului nostru. Țăranul italian din sud chiar dacă avea o bucăciță de pămînt, era permanent dator, fie moșierului, fie cămătarului. Pentru a face față diverselor evenimente sau calamități, era nevoit să vîndă mereu din pămîntul ce-i fusese repartizat. Dar chiar și după ce își vîndea tot lotul izbutea să-și acopere datoriile. «Vînzarea copiilor s-a născut ca o consecință a lipsei absolute de resurse materiale a țărănilor».

După cum se știe, nici în zilele noastre situația economică a țăranului din sudul Italiei nu este mai bună. Și obiceiul s-perpetuat. Sărăcia este așadar aceea care obligă pe părinți să-și «închirieze» copiii — copii care, la vîrsta lor, n-ar trebui să facă nimic altceva decît să se joace și să învețe. Marii vinovați sînt indivizii care speculează astfel condiția precară a țărănimii din sudul țării.

KIICHI AICHI ÎN AMERICA LATINĂ

În recentul său turneu prin mai multe țări din emisfera occidentală, ministrul de externe japonez, Kiichi Aichi, a inclus și două state sud-americane: Argentina și Brazilia. Cu toate că escalele latino-americane au fost de scurtă durată — două zile la Buenos Aires și două zile la Brasilia — observatorii politici le acordă o atenție specială referînd semnificații deosebite, atît de ordi politic cît și economic.

Desigur, turneul lui Kiichi Aichi se înscrie în primul rînd în contextul «revizuirii politicii economice a Japoniei» — anunțat nu demult de guvernul nipon — în sensu activizării ei și mai puternice prin cucerirea de noi piețe de desfacere și de piețe furnizoare de materii prime. Comunicatul comun dat publicității la încheierea vizitei ministrului de externe Kiichi Aichi la Buenos Aires

Silviu BRUCAN

Sezonul politic englez

Anul acesta toamna a fost mai rece în localitățile balneare de pe malurile atlantice, unde au loc — desigur, în mod tradițional — congresele sau conferințele anuale ale sindicatelor și partidelor politice britanice.

Deși soarele a fost mai parcimonios cu razele sale în această toamnă, cauza răcelii trebuie căutată în altă parte, în ceea ce englezii numesc «probleme de buzunar». În economia britanică se acumulează fenomene care prevestesc un nou moment critic. Inflația a scăpat din nou de sub control și bintuie cu o furie care amenință echilibrul fragil — existent de fapt numai în inchipuirea miniștrilor de finanțe — dintre prețuri și salarii. În primele opt luni ale anului 1970 s-au înregistrat mai multe greve decât în oricare din cei patru ani precedenți, cursul lor nefiind afectat — spre deosebire de cel al bursei — de schimbarea de guvern intervenită la Londra, șomajul atinge cifra de 600 000 de persoane și sînt întrunite toate condițiile pentru ca în iarnă să urce la un milion, industria automobilistică este practic paralizată din cauza grevelor, orele lucrătoare pierdute în întreaga industrie bat recordul ultimilor 40 de ani, lira sterlină se clatină din nou și guvernul conservator ar putea fi curînd confruntat cu imperativul unei noi devalorizări, operațiune pentru care nu este lipsit de experiență.

Dacă «buzunarul» a devenit în Anglia o problemă cronică, nu același lucru se poate spune despre alte două probleme care au căpătat recent un potențial social exploziv: Irlanda de Nord, unde cele două tabere beligerante sînt controlate tot mai mult de extremiști, dacă mai era nevoie de așa ceva, și problema rasială, în care existența a peste un milion de imigranți de culoare generează conflicte economice și sociale, ca să spunem așa, de tip american.

S-ar părea că acumularea unui atît de mare număr de probleme interne cu caracter absorbant i-ar face pe englezi să dispună de mai puțină energie și preocupare pentru treburile altora. Această deplasare a centrului de interes este evidentă la cetățeanul britanic obișnuit, la omul de rînd, și ea și-a găsit expresia în numeroa-

se rezoluții propuse «de jos», la Brighton și Blackpool. În politică însă această lege a bunului-simț este răsturnată iar agravarea problemelor interne devine pentru liderii politici sursa unui accent exagerat și voit precumpănitor asupra a ceea ce se întîmplă în restul lumii. Procededul, dacă stăm și ne gîndim bine, este explicabil mai ales dacă observăm că oamenii de stat recurg la el cu atît mai virtuos cu cît dificultățile și lipsurile interne sînt mai insolubile pentru guvern și mai iritante pentru populație. În speță, cabinetul Heath s-a decis să reconsidere una dintre puținele măsuri de bun-simț ale guvernării laburiste, și anume, decizia de a retrage pînă în 1971 efectivele militare engleze aflate la «est de Suez». De data aceasta într-adevăr se potrivește zicala «ce-i lipsește chelului?»

Da, tichia de mîrgăritar simbolizează cramponarea de vestigiile unui imperiu colonial de care conservatorii se despart greu atît sentimental, cît și ca flotă, petrol, cupru, cauciuc și alte asemenea surse de supraprofit și poziții strategice.

Conferința laburistă n-a reușit să elaboreze o platformă combativă de luptă împotriva politicii guvernului conservator, pentru simplul motiv că ea nu se deosebește esențialmente de politica guvernului Wilson, iar Wilson continuă să fie liderul partidului. Pentru același motiv nu s-au putut afla nici cauzele eșecului electoral laburist și nici ale reducerii simțitoare a numărului de membri. Documentul laburist intitulat «Building a Socialist Britain» nu preconizează atît construirea unei Britanii noi, cît repararea celei vechi. Singura evoluție mai semnificativă s-a produs în privința Pieței comune, unde laburiștii par mai sceptici și reținuți în opoziție decât la putere.

Bătălia reală se va desfășura însă nu în parlament, ci în fabrici, unde politica guvernului de «înghețare a salariilor» și de legislație antisindicală se va ciocni cu «strategia ofensivă în materie de salarii» adoptată de congresul sindical de la Brighton. Aceasta va galvaniza viața politică, inclusiv forțele de stînga din partidul laburist.

naționala semnarea unui acord de cooperare tehnico-științifică japoano-argentinian. fundalul acestui acord putem însă desăpreocupări mai vechi privind interesul reciproc manifestat de ambele părți față de acțiunile lor comerciale. Exploatarea răsărită a vastei regiuni a Patagoniei, unde găesc 90% din rezervele argentinieni de petrol și 80% din rezervele de fier, necesită investiții așe. O serie de firme japoneze ca «Mitsubishi Mining Co Ltd.», «Ataka Co Ltd.» și altele arătate deosebit de interesate într-o activitate care să vizeze această regiune, cum și complexul hidroenergetic El Chino-Cerro Colorado, exploatarea zăcămintelor de fier de la Sierra Grande, a celorlalte din provincia Mendoza, construirea de căi ferate etc. În același timp, negocierii japonezi au solicitat — potrivit cerințelor latino-americani — intensificarea exportului argentinian de produse agricole.

Pe marea, în ceea ce privește problemele economice, negocierile au fost similare și capitala Braziliei, țară a cărei întindere acoperă o întință numeroasă zone insuficient valorificate. Un element în plus — după stabilirea de către S.U.A. a unui nou impozit asupra importului cafelei braziliene și în urma deciziilor lui Kiichi Aichi la Brasilia și a președintelui Institutului brazilian al cafelei, Masao Pesteado, la Tokyo: se pare că acest acord deschide al exportului brazilian va lua mai des drumul Extremului Orient. În ceea ce privește semnificațiile politice vizitei, așa cum apar ele în comunicatele de presă și publicității cu acest prilej, presa le vede spațiul convenit, încadrîndu-le în noul context al politicii externe japoneze: «o lămurire niponă independentă». De asemenea, se dau citate din zărele japoneze omiri», «Mainichi», «Asahi», «The Japan Times», potrivit cărora Japonia inițiază o serie de misiuni diplomatice în vederea susținerii independenței sale pentru postul de președinte al Consiliului de Securitate la Adunării Generale a N.U. Presa latino-americană mai amintește și de negocierile japoano-argentinieni

din 1969, privind transferarea, pînă în 1972, a aproximativ 300 000 de japonezi din Okinawa în provinciile argentinieni Corrientes și Santa Fe.

Din BULGĂR

Un recordman mondial și cadrul în care și-a realizat performanța. Speologul iugoslav amator Miliutin Veljkovic a realizat acest record petrecînd în peștera Samar 463 zile într-o izolare totală. Singurii săi companioni, un cline, o pisică și cîteva găini și rațe, nu i-au ținut numai de urît, ci au constituit și unul dintre obiectele experiențelor științifice pe care le-a efectuat. Studiul comportamentului lor, în condițiile neobișnuite ale vieții în peșteră, i-a furnizat date prețioase pentru cercetările pe care și-a propus să le facă în lungile ore de singurătate.

cronica de trei secunde

IAHTUL

Avea 24 de ani și vroia să moară. Vroia să moară fiindcă nu mai suporta să trăiască așa. ca un vagabond. Fusese condamnat pentru vagabondaj, scăpase, dar vroia să se sinucidă. Se gîndi să fure un iaht din portul Marsiliei și să se zdrobească de stînci, undeva, pe aproape. Avea gînduri enorme, decisive. Nu avea numai gînduri. Avea și puterea să le pună în aplicare, să le ducă pînă la capăt. Fură, într-adevăr, un iaht. «Kuelus», pînze și motor, șapte metri lungime. Ajunse în larg. Acolo se întîmplă un fenomen straniu: aerul marin, aerul acela sărat și fortificator îi alungă ideile funebre, îi înseninează mintea, îi dădu o nouă poftă de viață. Renunță la sinucidere. Nu mai sfîrșimă vasul de stînci. Nu mai dori de loc să moară. Ancoră într-un micuț port de pescari, rămase acolo două zile liniștit și se întoarse cu iahtul la Marsilia, lăsîndu-l în portul de nord. Vroia să-și

facă mai departe de cap. Viața mai era frumoasă. Dar fu chemat la poliție. Pentru un fleac: să i se dea înapoi buletinul de identitate și portvizitul, uitate într-o mașină. Mașină «împrumutată» pentru a ajunge în port, cînd hotărîse să se sinucidă. Poliția fu amabilă. Politicoasă. Habar n-avea de «Kuelus». Dar din două-trei întrebări amabile și curtenitoare, povestea se încurcă. Apoi se descurcă. Și se sfîrși cu un mandat de arestare pentru furt și vagabondaj.

Ce stranie e forța ațîțătoare a aerului marin!

BICICLETA

O mie de newyorkezi au încălecat pe o mie de biciclete și au străbătut celebra Fifth Avenue pînă la Broadway — distanță de 13 kilometri. În fruntea lor pedala primarului orașului, dl. John Lindsay. Această mie de oameni dădea din picioare pentru că avea în cap următoarea idee simplă și rotundă: pentru a te deplasa la

serviciu, bicicleta e mijlocul de transport cel mai sigur, cel mai economic și cel mai sănătos; dacă am renunța la mașină pentru veloped, gradul de poluare a aerului în oraș ar fi mult mai scăzut. Asta aveau dinșii în cap — și găsiseră un obiect de loc complicat să le exprime ideea. E foarte deconectant să găsești un obiect precis cu care să arăți lumii ce vrei să spui. Nu te mai rătăcești în demonstrații, studii și discursuri. Pedalezi, și cei din jur te înțeleg. Urci pe o șă și le spui povestea așa. Eu de mult caut o asemenea bicicletă de idee. Mi s-a recomandat să dau cu piciorul în castane, pe stradă, toamna. Sau în pietricele, vara. Să mă joc, adică, pe stradă. Mă țin cu dinții de acest tratament împotriva poluării gîndirii. Sper că, din castană în castană, să ajung — ca orice copil — la bicicletă ca mijloc de expresie și totodată la clasicism, adică la o maximă economie a mijloacelor de expresie.

Radu COSAȘU

de Felicia ANTIP
AU CUVÎNTUL
TELECRONICARII AMATORI

Cu cîtva timp în urmă, televiziunea ne prezenta programe și dimineața. Puteai vedea un film, un teatru, un program de muzică ușoară în reluare etc. Justificat sau nu, în diferite publicații au apărut unele critici la adresa acestor emisiuni. Rezultatul a fost formidabil. Solomon însuși n-ar fi luat o hotărîre mai neașteptată. În loc să răspundă criticii îmbunătățindu-și eventual acest program, televiziunea l-a suprimat. Am vrea să știm de ce. Am vrea să aflăm ce probleme tehnice deosebite nu permit ca, în locul mizei și al programului l radio care se difuzează dimineața la televizor, să se retransmită un film sau o înregistrare muzicală. Am mai vrea să știm dacă a făcut cineva socoteala cîți cetățeni lucrează în schimburi și pierd foarte multe emisiuni pe care ar dori să le vadă.

Gh. Strete
str. Moldovei nr. 17, ap. 90, Tg. Mures

Vă răspund cu atîta întîrziere încît nu se mai potrivește anecdota cu care vroiam să vă consolez. La scurtă vreme după expedierea scrisorii dv., televiziunea relua reluările. În momentul acela mi-a venit în minte povestea omului sărac care, sufocat de îngheșuiala din mica lui locuință unde stăteau claie peste grămadă nevasta, soacra și o puzderie de copii și excedat de alte, felurite, necazuri, s-a dus, așa cum se face în unele anecdote, să ceară sfatul unui înțelept. Acela l-a întrebat dacă nu cumva posedă niscaiva giște și, la răspunsul afirmativ al solicitantului, l-a consiliat să bage și giștele în casă. După o vreme, omul a revenit în culmea disperării: cu giștele în casă nu mai era loc de trăit. Scoate giștele, i s-a spus. Ceea ce a și făcut, pentru ca să constate că fără giște e infinit mai bine decît cu giștele, că se poate deci și mai rău, și să se declare, în ultimă instanță, mulțumit de revenirea la condiția inițială de viață. Iată, v-aș fi spus atunci, după ce ne-a băgat giștele în casă, adică ne-a privat de reluările matinale, televiziunea le-a scos — avea din nou programe de reluări duminică și joi dimineața — și, ca atare, cei ce lucrează după-amiază se pot considera fericiți. N-a trecut însă prea mult timp și reluările de joi dimineața au dispărut fără nici un cuvînt de rămas bun. Ce să vă mai spun? Uite popa, nu e popa? Misterioase sînt căile televiziunii și noi, muritorii de rînd, nu putem năzui a înțelege toate cîte se întîmplă.

Ceea ce cred că nu-i prea reușește televiziunii noastre este asamblarea, orchestrația. Este incontestabil că avem numeroase elemente talentate, fie că este vorba de cîntăreți, de instrumentiști, de actori etc. Multor emisiuni le lipsește însă un dirijor experimentat. Mai cred că nu ar trebui să se urmărească realizarea unor emisiuni «mediu», adică de natură să întrunească adeviziunea unei majorități aritmetice a telespectatorilor, ci, întotdeauna, realizarea calității optime, cu eliminarea a ceea ce nu corespunde celor mai înalte exigențe. Spunem, și într-adevăr așa este, că orice realizare tehnică este condiționată de om, deci sub acesta. Atunci ce haz are toată tehnica modernă de care dispune televiziunea, dacă omul vine în acest ansamblu tehnic cu contribuții sub nivelul tehnicii pe care o folosește?

Mircea Gheorghiu
str. Căprioarei nr. 10, Brașov

Am fost, după cum știți, întotdeauna de acord cu observațiile dv. și sînt și de data aceasta. Am preferat însă să nu reproduc unele critici ad personam deoarece exemplele nu mi s-au părut a fi cele mai tipice pentru slăbiciunile incriminate, dar mai ales deoarece e preferabil să ne abținem, ori de cîte ori putem, de la aprecieri pe care cei vizați le-ar putea considera jignitoare. Din același ultim motiv — combinat cu împrejurarea că eu una nu citesc niciodată proza celui la care se referă cititorul V. Anton din București, Bd. N. Titulescu nr. 124 — nu reproduc o foarte acidă scrioare a domniei-sale despre reaua credință în riposta la critică a unora dintre cei ce apar pe micul ecran.

Eu și toți cei din cercul meu subscriem din toată inima la cronicile dv. din 12 și 19 septembrie. Am mai scris televiziunii — fără efect însă — despre limbajul și despre ținuta unor reporteri și de asemenea despre felul deosebit în care se prezintă și vorbesc crainicii la televiziunea franceză. Sîntem de acord cu dv. și în privința transiterii concertelor. Televiziunea este datoare să țină seama de cerințele culturale ale tuturor telespectatorilor.

P. Gh. Vasilescu-Lăpușnean, București

După cum ați putut constata dintr-o cronică ulterioară scrisorii dv., și eu vă împărtășesc părerea în legătură cu «Minunile sfîntului Sisoe». Cit despre eleva din Călărași, putem fi bucușoși că am contribuit cu toții să l se facă dreptate. Mulțumesc tuturor celor ce ne-au mai scris sau telefonat în această privință (Viorel Popa, Arieșeni, Alba; ing. Oprea, București; P. Abramovici, Bacau; Mihaela Teodorescu, Craiova; B. Coman, Sibiu și alții).

SĂPTĂMÎNA
PREMIERELOR

Săptămîna aceasta stagiunea a irumpt cu vitalitate pe toate scenele țării, reflectoarele s-au aprins la toate rampele luminînd noile premiere și nu putem decît dori ca acest prim pas năvalnic să fie făcut cu dreptul îndatoririle ideologice ale acestei stagiuni teatrale — care va colabora la celebrarea, în primăvară, a aniversării partidului — sînt egale doar de obligațiile majore privind valoarea artistică a spectacolelor sale. La ora cînd se scriu aceste rînduri teatrele se află în febra ultimelor pregătiri și atmosfera aceasta febrilă face absolut indezirabilă prezența cronicarului la vreun «șnur» sau o «generală». Drept care comentariile trebuie aminate cu un ceas, fotoreporterul își face, cum poate, meseria și noi ne mulțumim să stăm de vorbă, pe unde reușim, cu vreunul din protagoniștii acestui mare spectacol de gală care e întreaga stagiune teatrală.

«TANGOU LA NISA»

Așadar, piesa scriitorului ieșean Mircea Radu Iacoban a ajuns, în sfîrșit, la București, după ce — precum «Ingerii triști» ai lui D.R. Popescu — a colindat ambițios și cu sîrguință pe multe alte scene ale țării. Și, tot ca în cazul «Ingerilor», gazda ospitalieră a scriitorilor din provincie s-a dovedit a fi din nou Giuleștiul, trupa inimoasă și talentată ce joacă departe de centrul Bucureștiului, în frumosul teatru de lîngă podul Grant, demonstrînd că «valoarea nu așteaptă ca... metrii s-o măsoare». Am văzut anul trecut la Iași un spectacol destul de cuminte cu piesa aceasta frumoasă și ciudată a lui Iacoban, m-am gîndit că Naționalul ieșean ar fi putut face ceva mai mult pentru concetățeanul său, dar poate că revanșele nu vin niciodată prea tîrziu și că spectacolul bucureștean al Getei Vlad să-i dea «Tangoului la Nisa» adevărată sa măsură. Ceea ce, desigur, nu putem decît să i-o urăm din toată inima. În fotografia îl puteți vedea pe Peter Paulhofer, noul angajat al teatrului, în rolul cheie al piesei «Tangou la Nisa».

«FANNY»

«Fanny», spirituala piesă a lui Shaw, și-a încercat în vară puterile — într-un spectacol, două, de sfîrșit de stagiune — și iată că acum revine, odihnită după vacanță și strălucitoare, pe scena Naționalului bucureștean. Montată cu știuta-i grație intelectuală de Mihai Berechet, spectacolul își așteaptă acum, liniștit și sigur de el, publicul și cronicarii, și ne trimite drept sol irezistibil o distribuție de zile mari. În fotografia alăturată, doar o mostră — luată la o repetiție — din afișul spectacolului: fermecătorul cuplu Coca Andronescu-Valeria Seciu.

«ARCA BUNEI SPERANȚE»

Primum de la teatrul orădean primul semn de viață al stagiunii: o fotografie din spectacolul regizorului Szombati Gille Otto, realizat cu piesa «Arca bunei speranțe» de I.D. Sîrbu. Din nou provincia a luat-o înaintea Capitalei: anul trecut la Piatra Neamț — și nu numai — acum la Oradea, deschizînd stagiunea, piesa lui I.D. Sîrbu așteaptă să vadă curînd și luminile unei scene bucureștene de prestigiu, cea a Teatrului de comedie. Pînă atunci, o idee despre cum arată «Arca...» orădeană, în interpretarea actorilor Elisabeta Jar, Ion Martin și Eugen Țugulea.

SANDA TOMA

— Ne-a fost dor de dumneata, Sanda Toma. Nu te-am mai văzut într-un rol nou de la «Croitorii cei mari din Valahia» încoace. Și ne deprinseseși să te aflăm în mai toate premierele Teatrului de comedie...

— Se mai întîmplă, ce să-i faci? Eu una mă simt cu conștiința curată, nu eu m-am făcut vinovată de păcatul leneviei. Adevărul e că o vreme teatrul nostru a avut destule momente de relache organizatoric, a respirat inegal și cu pauze sufocante. Dar să ne înțelegem, n-aș vrea să se creadă că sînt pornită pe o campanie de lamentații în presă; o mică pauză în suita mea neîntreruptă de roluri nu mi-a stricat de loc. Am avut răgazul să mă caut, să mă regăsesc, să privesc în jurul meu, să mă reumplu cu viață. Ba dimpotrivă, cred că mi-a prins bine: teatrul nostru a pornit la treabă în această stagiune într-un ritm febril, se repetă trei piese dintr-o dată, nu avem ceasuri și săli de repetiție cîte ne-ar trebui. În sfîrșit, toată lumea are ceva de făcut.

— Dumneata, de pildă?

— Sînt, pînă una-alta, nevasta oficială a «Scumpului nostru Antoine», de fapt a douăzeci și șasea văduvă de Saint Flour. Și, așa cum remarcă Antoine bost-mortem, negrul îmi stă bine.

— Deși ai jucat tot felul de roluri, tenebroasă nu te-am putut bănui, dragă Sanda Toma.

— Nici nu sînt: «sărmana Estelle» e cel mult acră și malițioasă. De fapt, are motive berechet. Iar mie, îți mărturisesc, îmi place să fiu pe scenă antipatică.

— E singura dumitale ocazie, de altfel.

FLACĂRA-ALBUM

GILBERT BÉCAUD — un artist
care ne scutește de prezentare.